

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	Περιεχόμενα	Σελίδα
	I <i>Ανακοινώσεις</i>	
	
	II <i>Προπαρασκευαστικές πράξεις</i>	
	Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή	
	Σύνοδος του Μαρτίου 1995	
95/C 133/01	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί των φόρων, πλην των φόρων κύκλου εργασιών, οι οποίοι επιβαρύνουν την κατανάλωση των επεξεργασμένων καπνών — κωδικοποιημένη έκδοση	1
95/C 133/02	Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Εθνικών και Περιφερειακών Λογαριασμών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα	2
95/C 133/03	Γνωμοδότηση σχετικά με την Ευρώπη 2000+, χωροταξική συνεργασία στην Ευρώπη	4
95/C 133/04	Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3928/92 περί θεσπίσεως προτύπου προγράμματος παρατηρητών ΝΑΦΟ, για τα αλιευτικά σκάφη της Κοινότητας που αλιεύουν στη ζώνη της Οργάνωσης Αλιείας Βορειοδυτικού Ατλαντικού (ΝΑΦΟ)	7
95/C 133/05	Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3013/89 του Συμβουλίου περί κοινής οργάνωσης της αγοράς στον τομέα του προβείου και αιγείου κρέατος	8

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	Περιεχόμενα (συνέχεια)	Σελίδα
95/C 133/06	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 93/16/ΕΟΚ για τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των ιατρών και της αμοιβαίας αναγνώρισης των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων τους, με την ανάθεση εκτελεστικών αρμοδιοτήτων στην Επιτροπή για την αναθεώρηση ορισμένων άρθρων	10
95/C 133/07	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, σχετικά με τη διατήρηση δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων	13
95/C 133/08	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την έγκριση προγράμματος κοινοτικής δράσης σχετικά με την πρόληψη του AIDS και ορισμένων άλλων μεταδοτικών ασθενειών στο πλαίσιο δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας	23
95/C 133/09	Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΚ) αριθ. της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 85 παραγράφου 3 της Συνθήκης ΕΟΚ σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών διανομής και εξυπηρέτησης των πελατών πριν και μετά την πώληση αυτοκινήτων οχημάτων	27
95/C 133/10	Γνωμοδότηση για την χωροταξία και διαπεριφερειακή συνεργασία στη Μεσόγειο	32
95/C 133/11	Γνωμοδότηση για την Ετήσια Οικονομική Έκθεση 1995	42

II

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί των φόρων, πλην των φόρων κύκλου εργασιών, οι οποίοι επιβαρύνουν την κατανάλωση των επεξεργασμένων καπνών — κωδικοποιημένη έκδοση

(95/C 133/01)

Στις 24 Νοεμβρίου 1994, και σύμφωνα με το άρθρο 99 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα οικονομικών, δημοσιονομικών και νομισματικών υποθέσεων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 7 Μαρτίου 1995 (μόνος εισηγητής ο κ. Noordwal).

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κατά την 324η σύνοδο ολομέλειας της 29ης και 30ής Μαρτίου 1995 (συνεδρίαση της 29ης Μαρτίου 1995), υιοθέτησε με μεγάλη πλειοψηφία και 1 αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Οι αρχικές οδηγίες υιοθετήθηκαν με σκοπό να εναρμονισθεί σταδιακά η διάρθρωση των ειδικών φόρων που επιβαρύνουν την κατανάλωση των επεξεργασμένων καπνών. Οι εν λόγω οδηγίες τροποποιήθηκαν επανειλημμένα.

2. Στόχος της παρούσας πρότασης είναι η απλούστευση των κανονιστικών διατάξεων που ισχύουν με την ενσωμάτωση σε ένα ενιαίο κείμενο των οδηγιών 72/464/ΕΟΚ του Συμβουλίου

της 19ης Δεκεμβρίου 1972 και 79/32/ΕΟΚ της 18ης Δεκεμβρίου 1978 και των μετεγενέστερων τροποποιήσεών τους. Δεδομένου ότι πρόκειται για συστατική κωδικοποίηση, η νέα οδηγία αντικαθιστά τα προγενέστερα κείμενα, χωρίς να τροποποιεί την ουσία τους.

3. Με βάση τα ανωτέρω η ΟΚΕ επικροτεί την εξεταζόμενη πρόταση.

Βρυξέλλες, 29 Μαρτίου 1995.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Carlos FERRER

Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Εθνικών και Περιφερειακών Λογαριασμών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα

(95/C 133/02)

Στις 29 Μαρτίου 1995 και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα οικονομικών, δημοσιονομικών και νομισματικών υποθέσεων, στο οποίο ανατέθηκε η επεξεργασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 7 Μαρτίου 1995 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Bento Gonçalves.

Στη 324η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 29ης Μαρτίου 1995), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Εθνικών και Περιφερειακών Λογαριασμών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα [έγγρ. COM(94) 593 τελικό — 94/0314CNS] έχει ως στόχο την καθιέρωση ενός πλαισίου αναφοράς για την κατάρτιση των εθνικών λογαριασμών. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Ολοκληρωμένων Λογαριασμών (ΕΣΟΛ) θα χρησιμοποιείται για την κατάρτιση συγκρίσιμων λογαριασμών και πινάκων για τις ανάγκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα καταρτισθεί επίσης χρονοδιάγραμμα διαβίβασης στην Επιτροπή, σε καθορισμένες ημερομηνίες, των λογαριασμών και των πινάκων που καταρτίζονται σύμφωνα με το ΕΣΟΛ.

Ο κανονισμός και τα παραρτήματά του θα είναι δεσμευτικά για όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.2. Το ΕΣΟΛ καταρτίστηκε κατά το πρότυπο του Συστήματος Εθνικών Λογαριασμών (ΣΕΛ), το οποίο εγκρίθηκε από τη Στατιστική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών το Φεβρουάριο 1993, προκειμένου να βελτιωθεί η αξιοπιστία και η σύγκριση των δεδομένων όλων των χωρών σε παγκόσμια κλίμακα και να υιοθετηθούν στατιστικά συστήματα και πρότυπα συμβατά με εκείνα του ΟΟΣΑ.

1.3. Τα στοιχεία που αντλούνται με αυτόν τον τρόπο θα χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του ΑΕΠ σε τιμές αγοράς, ώστε να υπολογίζεται επακριβώς ο τρίτος και ο τέταρτος ίδιος πόρος του κοινοτικού προϋπολογισμού.

1.4. Επίσης, στη λειτουργία των διαρθρωτικών ταμείων ορίζεται ότι οι περιοχές των στόχων 1 και 5β) των ταμείων αυτών ορίζονται κυρίως με τη σύγκριση του κατά κεφαλήν Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) με το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.5. Η παρούσα πρόταση, με όλα της τα παραρτήματα, υπήρξε αντικείμενο πολυάριθμων προπαρασκευαστικών συνεδριάσεων σε κοινοτικό επίπεδο στις οποίες συμμετείχαν εκπρόσωποι των κρατών μελών και διεθνών οργανισμών.

1.6. Το προτεινόμενο σύστημα ισχύει μόνο για τους εθνικούς λογαριασμούς των κρατών μελών και τα εθνικά στατιστικά τους ιδρύματα, και δεν δημιουργεί καμία άμεση υποχρέωση στις επιχειρήσεις.

Θα μπορούσε τελικά να πραγματοποιηθεί συντονισμός των μεθόδων συλλογής στατιστικών δεδομένων στις επιχειρήσεις κάθε κράτους μέλους, μέσω της αναδιάρθρωσης των μορφών συλλογής δεδομένων που χρησιμοποιούνται σήμερα.

1.7. Την ευθύνη για το σχέδιο θα έχουν από κοινού η Ένωση και τα κράτη μέλη, ενώ στόχος θα είναι η εναρμόνιση των εννοιών και των ονοματολογιών για τη συλλογή των δεδομένων και η ανάλυση των πληροφοριών που χρειάζονται οι κυριότεροι χρήστες όσον αφορά:

- τα κοινοτικά όργανα,
- τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές,
- τους διεθνείς οργανισμούς,
- τους οικονομικούς φορείς και
- τους ερευνητικούς οργανισμούς.

1.7.1. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τη συλλογή δεδομένων και η συλλογή αυτή καθεαυτή αποτελούν ευθύνη των κρατών μελών.

1.7.2. Στόχος είναι η προσαρμογή των στατιστικών ορισμών καθώς και των κοινών ονοματολογιών και λογιστικών κανόνων, στις τεχνικές και κοινωνικο-οικονομικές εξελίξεις, πράγμα που αποτελεί τη βάση για την κατάρτιση του καταλόγου απαραίτητων δεδομένων.

Τα δεδομένα αυτά έχουν ήδη συγκεντρωθεί από τα κράτη μέλη. Προέχει τώρα η τυποποίηση της συλλογής και παρουσιάσής τους ούτως ώστε η ενοποίηση των δεδομένων να αποδώσει ταυτόσημες και συγκρίσιμες έννοιες σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ.

1.8. Η πρόταση κανονισμού θα επιτρέψει να καθορισθεί το πλαίσιο αναφοράς (έννοιες, ονοματολογία και κατάλογος των απαραίτητων στοιχείων), εναποθέτοντας στα κράτη μέλη τις

λεπτομερείς ρυθμίσεις όσον αφορά την οργάνωση και την κατάρτιση των λογαριασμών.

1.9. Τα κράτη μέλη πρέπει να ευθυγραμμίσουν τα στατιστικά συστήματά τους με τα πρότυπα του κανονισμού. Θα υποχρεωθούν να παρέχουν μόνον τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για τις ανάγκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ σημειώνει ότι τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να συμμορφώνονται προς το ΕΣΟΛ-95 όταν καταρτίζουν λογαριασμούς για τις δικές τους ανάγκες.

2.2. Το Παράρτημα Α της πρότασης κανονισμού ασχολείται με την μεθοδολογία η οποία καλύπτει τα πρότυπα, τους ορισμούς, την ονοματολογία και τους κοινούς λογιστικούς κανόνες, που συγκροτούν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών-95 (ΕΣΟΛ-95).

2.3. Στο Παράρτημα Β παρατίθεται ο κατάλογος με τους πίνακες που τα εθνικά στατιστικά ιδρύματα κάθε κράτους μέλους οφείλουν να υποβάλουν στην Επιτροπή μαζί με το αντίστοιχο χρονοδιάγραμμα.

2.4. Η ΟΚΕ τονίζει τη σημασία της σύστασης της Επιτροπής Στατιστικού Προγράμματος, όπως προβλέπει το άρθρο 4 της πρότασης.

2.5. Η ΟΚΕ εμμένει στην άποψη ότι οι προθεσμίες για την «πρώτη διαβίβαση» (άρθρο 7) πρέπει να είναι οι ίδιες για όλα τα κράτη μέλη. Ενδεχόμενες εξαιρέσεις επιβάλλεται να περιορισθούν στο ελάχιστο και, ακόμη καλύτερα, να αποφευχθούν ώστε η συλλογή στατιστικών δεδομένων στην Κοινότητα να γίνεται το ταχύτερο δυνατό σύμφωνα με συγκρίσιμες ιδέες και προγράμματα διαβίβασης.

3. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επικροτεί την πρόταση κανονισμού και τα παραρτήματά της.

Βρυξέλλες, 29 Μαρτίου 1995.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Carlos FERRER

Γνωμοδότηση σχετικά με την Ευρώπη 2000+, χωροταξική συνεργασία στην Ευρώπη

(95/C 133/03)

Κατά την 324η σύνοδο ολομέλειας της 29ης και 30ής Μαρτίου 1995 (συνεδρίαση της 29ης Μαρτίου 1995), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε σύμφωνα με το άρθρο 23, εδάφιο 3 του Εσωτερικού Κανονισμού, με πλειοψηφία και 2 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση: «Ευρώπη 2000+, χωροταξική συνεργασία στην Ευρώπη».

Το τμήμα περιφερειακής ανάπτυξης, χωροταξίας και πολεοδομίας, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 10 Μαρτίου 1995 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. E. Muller.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι ορισμένες από τις προτάσεις της που περιλαμβάνονταν στις γνωμοδοτήσεις⁽¹⁾ σχετικά με την πρώτη ανακοίνωση «Ευρώπη 2000, οι προοπτικές ανάπτυξης της κοινοτικής επικράτειας», συνεκτιμήθησαν στις ενέργειες και στους προσανατολισμούς όσον αφορά τη χωροταξία στην Κοινότητα και, συγκεκριμένα, στην υπό εξέταση ανακοίνωση.

1.2. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της διότι της δίνεται η ευκαιρία να σχολιάσει την εν λόγω ανακοίνωση της Επιτροπής, η οποία έγινε ευνοϊκά δεκτή από το άτυπο Συμβούλιο της Λειψίας, το Σεπτέμβριο 1994, και θα πρέπει να αποτελέσει τη βάση για την εκπόνηση ενός ευρωπαϊκού χωροταξικού σχεδίου (σχέδιο ανάπτυξης του κοινοτικού χώρου, ΣΑΚΧ) ερευνητικών εργασιών και πειραματικών σχεδίων αλλά και για την οργάνωση ενός ευρωπαϊκού δικτύου ερευνητικών ιδρυμάτων (ευρωπαϊκό παρατηρητήριο).

1.3. Με την παρούσα γνωμοδότηση, η ΟΚΕ λαμβάνει πρώτη φορά θέση, επιδιώκοντας να διασαφηνίσει τις εργασίες του άτυπου Συμβουλίου του Στρασβούργου. Για το λόγο αυτό, θα επικεντρωθεί στις σημαντικότερες πτυχές της ανακοίνωσης που θα επιτρέψουν, κατά την άποψη της ΟΚΕ, την υλοποίηση, σε σύντομο χρονικό διάστημα, συγκεκριμένης συνεργασίας στον τομέα της χωροταξίας, σύμφωνα με τη νέα προσέγγιση και τους νέους προσανατολισμούς που περιλαμβάνονται στο έγγραφο «Ευρώπη 2000+» με τους οποίους η ΟΚΕ συμφωνεί σε γενικές γραμμές.

1.4. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η νέα προσέγγιση ανταποκρίνεται στη συνειδητοποίηση εκ μέρους των πολιτών της ανάγκης να χαραχθεί μια χωροταξική πολιτική που θα εκπονείται σε συνεννόηση με όλους τους ενδιαφερόμενους παράγοντες και, ιδίως, με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές και τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους.

1.5. Κατά συνέπεια, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή θεωρεί ότι η νέα προσέγγιση συνεργασίας στον τομέα της χωροταξίας θα πρέπει να περιλαμβάνεται στους γενικούς στόχους της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και της βελτίωσης της ποιότητας ζωής των πολιτών, στο πλαίσιο του

σεβασμού των τοπικών ιδιοτεροτήτων και μιας εταιρικής σχέσης με τους διάφορους ενδιαφερόμενους εταίρους. Προς τούτο, η ΟΚΕ προτίθεται να αναλάβει πλήρως το συμβουλευτικό της ρόλο.

2. Ειδικές παρατηρήσεις και προτάσεις

Εν αναμονή της λεπτομερέστερης εξέτασης της ανακοίνωσης που υποβλήθηκε, η ΟΚΕ επιθυμεί να συμβάλει θετικά στο άτυπο Συμβούλιο του Στρασβούργου, και επέλεξε να επικεντρωθεί στις ακόλουθες πτυχές:

2.1. Η ανακοίνωση της Επιτροπής αποδεικνύει την ανάγκη και διαγράφει τις κύριες γραμμές μιας συνεργασίας σε διάφορα επίπεδα και για διάφορα θέματα χωροταξίας και οδηγεί στο συμπέρασμα ότι είναι επείγουσα η χάραξη, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μιας ευρωπαϊκής πολιτικής χωροταξίας.

Ο στόχος αυτός δεν αφήνεται άλλωστε να εννοηθεί μόνο από την εν λόγω ανακοίνωση αλλά προκύπτει και από διάφορα άρθρα της Συνθήκης (άρθρο 130 για τη συνοχή, άρθρο 129 Β για τα διευρωπαϊκά δίκτυα και άρθρο 130 Σ για το περιβάλλον) καθώς και από διάφορα κεφάλαια του Λευκού Βιβλίου για την Ανάπτυξη, την Ανταγωνιστικότητα και την Απασχόληση.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι οι διατάξεις του άρθρου 129 Δ της Συνθήκης, που αφορούν τα διευρωπαϊκά δίκτυα, μπορεί να αποτελέσουν πρόσθετο λόγο για την εφαρμογή μιας πολιτικής χωροταξίας. Επίσης, θεωρεί ότι το Συμβούλιο θα μπορούσε να τις χρησιμοποιήσει ως βάση κατά την επεξεργασία του ΣΑΚΧ.

Η χάραξη μιας ευρωπαϊκής πολιτικής χωροταξίας αιτιολογείται κυρίως από το γεγονός ότι ο προσδιορισμός των ενεργειών στον τομέα της χωροταξίας δεν μπορεί να διαχωρισθεί από τη θέση σε εφαρμογή άλλων κοινοτικών πολιτικών λόγω των αλληλεπιδράσεών τους και των επιπτώσεων που έχουν ως προς τη χωροταξία, οι οποίες προκύπτουν από την εφαρμογή υποχρεωτικών πολιτικών της ΕΕ.

(¹) ΕΕ αριθ. C 287 της 4. 11. 1992 και ΕΕ αριθ. C 339 της 31. 12. 1991.

2.1.1. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι μια ευρωπαϊκή πολιτική χωροταξίας μπορεί να υλοποιηθεί στα πλαίσια του σεβασμού των συστημάτων διαχωρισμού των αρμοδιοτήτων, έτσι όπως αυτά λειτουργούν στα διάφορα κράτη μέλη.

2.1.2. Λαμβάνοντας υπόψη ότι μια ευρωπαϊκή πολιτική χωροταξίας μπορεί να εφαρμοσθεί με πολλούς τρόπους, η ΟΚΕ συνηγορεί υπέρ μιας σαφούς αναγνώρισης της πολιτικής αυτής στη Συνθήκη με την ευκαιρία της αναθεώρησής της κατά τη Διακυβερνητική Διάσκεψη το 1996 και καλεί τα κράτη και τις κοινοτικές αρχές να εργαστούν προς την κατεύθυνση αυτή, προκειμένου να γίνουν κατανοητοί οι λόγοι εφαρμογής μιας τέτοιας πολιτικής. Ωστόσο, οι ενέργειές τους θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από την τήρηση της αρχής της επικουρικότητας, τη γενική ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και το σεβασμό των ιδιαιτεροτήτων του κάθε κράτους μέλους.

2.2. Για το σκοπό αυτό, οι εργασίες της Επιτροπής Χωροταξικής Ανάπτυξης (Comité de Développement Spatial) και, συγκεκριμένα, το Σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου, αποτελούν, σύμφωνα με την άποψη της ΟΚΕ, την υλοποίηση της ανάλυσης των εξελίξεων που σημειώθηκαν σε πολλούς τομείς. Συνεπώς, ενδέχεται να αποτελούν την απάντηση στις προσδοκίες των κοινωνικών και επαγγελματικών οργανώσεων και των πολιτών σε ό,τι αφορά συγκεκριμένα την ποιότητα ζωής.

Το ΣΑΚΧ πρέπει να θεωρηθεί ως το πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση της πολιτικής παρακολούθησης των αρχών και των προσανατολισμών που περιλαμβάνονται στο έγγραφο «Ευρώπη 2000+».

2.2.1. Κατά την άποψη της ΟΚΕ, το Σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου θα μπορούσε ενδεχομένως να περιοριστεί στη σκιαγράφηση των νέων γενικών ιδεών και των κατευθυντήριων γραμμών που βασίζονται σε κεντρικές αρχές όπως είναι η προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, η ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη, ο σεβασμός της αρχής της επικουρικότητας ή ακόμη ο σεβασμός της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Το περιεχόμενο του εν λόγω σχεδίου θα πρέπει να παράσχει ενδείξεις για τους τομείς που πρέπει να αντιμετωπισθούν και να προτείνει ένα μηχανισμό που να εγγυάται, αφενός, την εκπόνηση σχεδίων που να σέβονται το ΣΑΚΧ και, αφετέρου, τη θέσπιση κατάλληλων μορφών συνεργασίας που να συνοδεύονται από ένα μέσο συντονισμού.

Για το σκοπό αυτό, το έγγραφο που έχει ήδη υποβληθεί δεν φαίνεται ότι αποτελεί σωστή αφετηρία.

2.2.2. Το Συμβούλιο που θα λάβει χώρα στο Στρασβούργο, θα αναλάβει το έργο της διασαφήνισης των δυνατών τομέων δράσης σε επίπεδο ΕΕ, στο πλαίσιο των προσανατολισμών που ορίζει το Σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου, για το οποίο πρέπει να προσδιορισθούν τόσο το νομικό καθεστώς όσο και οι επιπτώσεις σε μια ευρωπαϊκή πολιτική χωροταξίας.

2.3. Η ΟΚΕ χαιρετίζει τη δημιουργία της Επιτροπής Χωροταξικής Ανάπτυξης (Comité de Développement Spatial) — στο πλαίσιο της οποίας εκπονήθηκε το Σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου — αλλά θεωρεί ότι θα έπρεπε να προσδιορισθεί κατά τρόπο σαφέστερο, ως τμήμα των κοινοτικών συμβουλευτικών οργανισμών και, ακόμη θα πρέπει να διευκρινισθούν η αποστολή, οι στόχοι, η σύνθεση και η λειτουργία του.

2.3.1. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η Επιτροπή Χωροταξικής Ανάπτυξης θα πρέπει, για λόγους αποτελεσματικότητας και διαφάνειας, να συνεργαστεί στενά με τους εκπροσώπους των τοπικών και περιφερειακών αρχών και τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους.

2.3.2. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι, στο πλαίσιο της Επιτροπής Χωροταξικής Ανάπτυξης (Comité de Développement Spatial), η οποία εξαρτάται ακόμη από τη συνεργασία της Επιτροπής και των κρατών μελών, θα πρέπει να υιοθετηθεί ένα Σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου που να ορίζει τις προτεραιότητες και τους στόχους και να είναι αποδεκτό από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Το εν λόγω σχέδιο θα πρέπει να αποτελέσει τη βάση για όλες τις ενέργειες συνεργασίας που αναλαμβάνονται σε κοινοτικό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

2.3.3. Επίσης, θα πρέπει να εξετασθεί το ζήτημα του καθεστώτος της Επιτροπής Χωροταξικής Ανάπτυξης (Comité de Développement Spatial), έτσι ώστε να εγκαταληφθεί το «διακυβερνητικό» στάδιο. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα μπορούσε στην εν λόγω επιτροπή να παραχωρηθεί το καθεστώς της συμβουλευτικής επιτροπής όταν η πολιτική χωροταξίας αναγνωρισθεί από τη νέα συνθήκη.

Συνεπώς, τα Συμβούλια Υπουργών που είναι αρμόδια για τη χωροταξία δεν θα συνεδριάζουν πλέον άτυπα.

2.4. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού παρατηρητηρίου για τον πρόσθετο λόγο ότι είχε ζητήσει τη σύστασή του, στην προηγούμενη σχετική γνωμοδότησή⁽¹⁾ της, προσδιορίζοντας ότι το εν λόγω παρατηρητήριο θα πρέπει να διαθέτει σχετική αυτονομία έναντι των εθνικών και κοινοτικών αρχών και να στηρίζεται σε ένα δίκτυο ερευνητικών ιδρυμάτων και οργανισμών από όλα τα κράτη

(1) Ευρώπη 2000 — Οι προοπτικές ανάπτυξης της κοινοτικής επικράτειας (ΕΕ αριθ. C 339 της 31. 12. 1991, σημείο 4.6).

μέλη. Η ΟΚΕ καλεί το Συμβούλιο του Στρασβούργου να προσδιορίσει την αποστολή και τη λειτουργία ενός παρόμοιου δικτύου.

2.5. Η ΟΚΕ θα επανέλθει στους τομείς και στις ενέργειες προτεραιότητας αλλά θεωρεί ότι είναι απαραίτητο να διατυπωθούν από τώρα ορισμένες παρατηρήσεις στο πλαίσιο της διαφύλαξης και της βελτίωσης του επιπέδου ζωής.

Πράγματι, σύμφωνα με την άποψη της ΟΚΕ, είναι εμφανές ότι όλοι οι μελλοντικοί προσανατολισμοί της πολιτικής της ΕΕ — στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ, της απασχόλησης και της εσωτερικής και εξωτερικής ασφάλειας — δεν θα ήταν δυνατόν να υλοποιηθούν χωρίς να υπογραμμισθεί ιδιαίτερα η ποιότητα ζωής των πολιτών.

2.5.1. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι μια πολιτική χωροταξίας θα πρέπει να χαράσσεται και να τίθεται σε εφαρμογή ως ένα σημαντικό στοιχείο που συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και, κατά συνέπεια, να διαθέτει τα σημαντικά μέσα που απαιτούνται για την ανάληψη ενεργειών. Εξάλλου, θα πρέπει, για παράδειγμα, να εξασφαλισθεί στην πράξη ο συσχετισμός τόσο μεταξύ χωροταξίας και περιβάλλοντος όσο και μεταξύ χωροταξίας και περιφερειακής πολιτικής.

2.5.2. Η «Ευρώπη 2000+» και το Σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου εντοπίζουν τα πεδία διασυννοριακής συνεργασίας. Συνεπώς, είναι απαραίτητο να προβλεφθεί ένα κατάλληλο χρηματοδοτικό μέσο για τη θέση σε εφαρμογή της εν λόγω συνεργασίας στο πλαίσιο ενός κατάλληλου συντονιστικού μηχανισμού. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι το μέσο θα μπορούσε να λάβει τη μορφή μιας ειδικής κοινοτικής πρωτοβουλίας διότι τα υφιστάμενα μέσα — π.χ. Interreg — δεν είναι κατάλληλα για την επίτευξη των στόχων της εν λόγω πολιτικής, εκτός και εάν τα εν λόγω μέσα διαρρυθμισθούν και προσαρμοσθούν προς τη δράση «χωροταξική συνεργασία στην Ευρώπη».

2.5.3. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι το άτυπο Συμβούλιο θα πρέπει να εξετάσει τις δυνατότητες συντονισμού μεταξύ των μέσων περιφερειακής ανάπτυξης (διαρθρωτικά ταμεία, Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων), αφενός, και εκείνων των μέσων που πρέπει να χορηγηθούν προκειμένου να υλοποιηθούν οι ενέργειες χωροταξίας, αφετέρου.

2.5.4. Η ΟΚΕ καλεί το Συμβούλιο να καταρτίσει ήδη ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή του Σχεδίου Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου και για τη σύσταση παρατηρητηρίου.

Βρυξέλλες, 29 Μαρτίου 1995.

*Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*
Carlos FERRER

Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3928/92 περί θεσπίσεως προτύπου προγράμματος παρατηρητών NAFO, για τα αλιευτικά σκάφη της Κοινότητας που αλιεύουν στη ζώνη της Οργάνωσης Αλιείας Βορειοδυτικού Ατλαντικού (NAFO)

(95/C 133/04)

Στις 21 Μαρτίου 1995, το Συμβούλιο αποφάσισε, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 43 και 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ υιοθέτησε την γνωμοδότησή του στις 2 Μαρτίου 1995 με βάση την εισηγητική έκθεση της κ. Maria Luísa Santiago.

Κατά την 324η σύνοδο ολομέλειας της 29ης και 30ής Μαρτίου 1995 (συνεδρίαση της 29ης Μαρτίου 1995) η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε χωρίς ψήφους κατά και δύο αποχές την εξής γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Κατά τη 14η ετήσια συνεδρίασή της στις 14-18 Σεπτεμβρίου 1992, η Επιτροπή Αλιείας της Οργάνωσης Αλιείας Βορειοδυτικού Ατλαντικού (NAFO), ενέκρινε ένα πρότυπο πρόγραμμα εποπτείας του NAFO που συνίσταται στην αποστολή παρατηρητών στα αλιευτικά σκάφη της Κοινότητας που αλιεύουν στη ζώνη της NAFO.

1.2. Ως συμβαλλόμενο μέρος της Σύμβασης NAFO, η Ευρωπαϊκή Ένωση ενέκρινε το πρόγραμμα αυτό στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3928/92.

1.3. Το πρότυπο πρόγραμμα NAFO παρατάθηκε εκ νέου κατά ένα εξάμηνο και στα πλαίσια της 16ης ετήσιας συνεδρίασης στις 20-23 Σεπτεμβρίου 1994, η Επιτροπή Αλιείας της NAFO αποφάσισε να παρατείνει το πρότυπο πρόγραμμα κατά ένα ακόμη έτος, δηλαδή μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1995.

1.4. Η υπό εξέταση πρόταση της Επιτροπής έχει ως αντικείμενο την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3928/92, όσον αφορά την περίοδο εφαρμογής του, ώστε να παραταθεί το πρότυπο πρόγραμμα NAFO μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1995.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ, ενώ δεν αντιτίθεται στην πρόταση της Επιτροπής για παράταση του προγράμματος NAFO μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1995, δεν θα παραλείψει ωστόσο να διατυπώσει ορισμένες παρατηρήσεις.

2.2. Η ΟΚΕ εκφράζει έκπληξη και λύπη διότι δεν ζητήθηκε από την ΟΚΕ να γνωμοδοτήσει για τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3928/92, και επισημαίνει ότι αυτό γίνεται τώρα ενόψει της κατάρτισης μιας αναδρομικής γνωμοδότησης για την απόφαση που λήφθηκε το Σεπτέμβριο του 1994.

2.3. Η ΟΚΕ κρίνει ότι η παρουσία παρατηρητών στα αλιευτικά σκάφη της Κοινότητας είναι, μεταξύ άλλων, τρόπος προστασίας των αλιευτικών πόρων, και το γεγονός ότι η ΕΕ

έχει αποδεχθεί το μέτρο αυτό αποτελεί ένδειξη της καλής πίστεώς της και της συμβολής της στην ορθολογική και διαρκή ανάπτυξη των αλιευτικών δραστηριοτήτων.

2.4. Η ΕΕ υποστηρίζει την ανάπτυξη σφαιρικών κατάλληλων μεθόδων διαχείρισης των πόρων στις συγκεκριμένες ζώνες και την κατανομή των δυνατοτήτων αλιείας μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών.

2.5. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει ότι περισσότερο από το 1/4 των αλιευμάτων που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση προέρχονται από τα διεθνή ύδατα ή από ύδατα που εμπίπτουν στη δικαιοδοσία τρίτων χωρών, μεταξύ άλλων, και εκείνων του NAFO.

2.5.1. Συνεπώς, είναι επιτακτικά αναγκαίο να προστατεύσει η ΕΕ με αποτελεσματικό τρόπο τα παραδοσιακά της δικαιώματα αλιείας στα διεθνή ύδατα, τα οποία έχουν περιορισθεί από επανειλημμένες μονομερείς αποφάσεις που ήταν επιβεβλημένες λόγω της υποβάθμισης των αλιευτικών πόρων.

2.5.2. Ορισμένα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος δεν μπορούν στην πράξη παρά να αποτελούν ένα είδος εμπορικού προστατευτισμού με στόχο την προάσπιση των συμφερόντων των εθνικών αλιείων.

2.6. Οι αλιευτικές δραστηριότητες του κοινοτικού στόλου στη ζώνη της NAFO δεν είναι οι μόνες υπεύθυνες για την κρίσιμη κατάσταση που αντιμετωπίζουν ορισμένα είδη και για την οποία γίνεται λόγος στην πρόταση. Άλλοι παράγοντες, όπως οι μεταβολές του περιβάλλοντος και του κλίματος, η ανισορροπία μεταξύ του αριθμού των θαλάσσιων ειδών και, κυρίως, η παρουσία αλιευτικών μονάδων μη συμβαλλόμενων μερών, των οποίων το ύψος των αλιευμάτων και οι μέθοδοι αλιείας δεν ελέγχονται αποτελεσματικά, παρακαλύουν την αποκατάσταση των αποθεμάτων των προαναφερθέντων ειδών.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Η αποτελεσματική προστασία των πόρων απαιτεί την ενίσχυση και τη διεύρυνση του υφιστάμενου γενικού προγράμματος εποπτείας για τον αποτελεσματικό έλεγχο των αλιευμάτων των σκαφών, ιδίως εκείνων που φέρουν σημαία ευκαιρίας ή των μη συμβαλλόμενων χωρών.

3.2. Η ΟΚΕ επιθυμεί να ολοκληρωθούν γρήγορα οι εργασίες κατάρτισης του διεθνούς κώδικα συμπεριφοράς για μια υπεύθυνα αλιεία, με τις οποίες ασχολείται τη στιγμή αυτή ο

Παγκόσμιος Οργανισμός Τροφίμων (FAO), το οποίο θα επιτρέψει μια δίκαιη και ορθολογική πρακτική ανοιχτής θαλάσσης.

Βρυξέλλες, 29 Μαρτίου 1995.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Carlos FERRER

Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3013/89 του Συμβουλίου περί κοινής οργάνωσης της αγοράς στον τομέα του προβείου και αιγείου κρέατος⁽¹⁾

(95/C 133/05)

Στις 19 Ιανουαρίου 1995, και σύμφωνα με τα άρθρα 43 και 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 2 Μαρτίου 1995 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Strauss.

Κατά την 324η σύνοδο ολομέλειας της 29ης και 30ής Μαρτίου 1995 (συνεδρίαση της 29ης Μαρτίου 1995) η ΟΚΕ υιοθέτησε ομόφωνα την εξής γνωμοδότηση.

1. Αύξηση της ιταλικής και της ελληνικής ποσοστώσεως των πριμοδοτήσεων για τις προβατίνες και τις αίγες

1.1. Σε γενικές γραμμές, η ΟΚΕ συμφωνεί με την πρόταση.

1.2. Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι η χορήγηση πρόσθετων πριμοδοτήσεων, θα υπόκειται σε σαφή απόδειξη της επιλεξιμότητας.

1.3. Η διοικητική σύγχυση, αφενός, και η εξαιρετική πολυπλοκότητα του συστήματος, αφετέρου, απέτρεψαν τους παραγωγούς από το να υποβάλουν αίτηση πριμοδότησης για τις προβατίνες, αν και σήμερα η Επιτροπή θεωρεί ότι τις δικαιούνται. Συνεπώς, η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να καταβληθούν αναδρομικές πριμοδοτήσεις για το 1991 στους δικαιούχους ιταλούς και έλληνες παραγωγούς οι οποίοι δεν

μπόρεσαν να απαιτήσουν το πλήρες ποσό των πριμοδοτήσεων που δικαιούνται το 1991. Τα δικαιώματα ποσοστώσεων πρέπει να προσαρμοστούν αναλόγως. Πρέπει να παρασχεθούν σαφή αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τον ακριβή αριθμό προβατινών για κάθε έτος για το οποίο υποβάλλεται αίτηση αύξησης.

1.4. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η Επιτροπή πρέπει να εξετάσει το εάν υπάρχει λόγος αύξησης των παραχωρούμενων ποσοστώσεων για να καλυφθούν οι νόμιμες απαιτήσεις των νέων παραγωγών καθώς και εκείνων που είχαν αρχίσει να εφαρμόζουν επενδυτικά σχέδια πριν από την εισαγωγή ποσοστώσεων το 1993. Ο κανονισμός αναφέρει ρητά ότι οι ανάγκες των παραγωγών αυτών πρέπει να καλύπτονται από το εθνικό απόθεμα.

2. Ορισμός των παραγωγού

2.1. Η ΟΚΕ συμφωνεί με την πρόταση.

2.2. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή έτσι ώστε να εξασφαλισθεί ότι η πολύ σημαντική ευελιξία κατά την εφαρμογή

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 382 της 31. 12. 1994, σ. 37.

μεταβιβάσεων ποσοτώσεων δεν θα θέσει σε κίνδυνο την επιχείρηση της παρακράτησης του ποσοστού που είναι απαραίτητη

προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο τομέας των προβάτων θα συνεχίσει να γίνεται ανταγωνιστικότερος.

Βρυξέλλες, 29 Μαρτίου 1995.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Carlos FERRER

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Σύντομη παρουσίαση των προτάσεων για τις οποίες ζητήθηκε η γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Το Συμβούλιο, με την επίτευξη συμφωνίας όσον αφορά τη δέσμη τιμών για την περίοδο 1994/95, ζήτησε από την Επιτροπή να υποβάλει προτάσεις για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ιταλία και η Ελλάδα, τα οποία συνδέονται, πρώτον, με την επιλογή του έτους 1991 ως βάσης για τη χορήγηση πριμοδοτήσεων και, επίσης, τη μεταβίβαση των δικαιωμάτων στο εσωτερικό μιας επιχείρησης.

Αύξηση της ιταλικής και της ελληνικής ποσότωσης των πριμοδοτήσεων για τις προβατίνες και τις αίγες

Σύμφωνα με το ισχύον καθεστώς για το πρόβειο και αίγιο κρέας, οι παραγωγοί εισπράττουν αντισταθμιστικές πληρωμές υπό μορφή πριμοδοτήσεων για τις προβατίνες και τις αίγες. Με τη μεταρρύθμιση της ΚΓΠ, το 1992, εισήχθησαν ατομικές ποσοτώσεις με βάση τις αιτήσεις που υπέβαλαν οι παραγωγοί το 1991.

Η Επιτροπή προτείνει να αυξηθούν οι ιταλικές ποσοτώσεις κατά 600 000 δικαιώματα πριμοδότησης. Τούτο ανταποκρίνεται στους ισχυρισμούς των ιταλικών αρχών που αναφέρουν ότι

- λόγω της αλλαγής της ημερομηνίας υποβολής των αιτήσεων μεταξύ 1990 και 1991, χάθηκαν περίπου 140 000 δικαιώματα πριμοδότησης
- λόγω σφαλμάτων στην ερμηνεία των κανονισμών της Κοινότητας, οι ανά κεφαλή πριμοδοτήσεις που χορηγήθηκαν στη Σαρδηνία ήταν περίπου 460 000 λιγότερες από τον αριθμό των επιλέξιμων προβατινών.

Και για την Ελλάδα, η Επιτροπή προτείνει την αύξηση της ποσότωσης κατά 600 000 περίπου δικαιώματα προκειμένου να αντισταθμιστεί ο μικρός αριθμός αιτήσεων για χορήγηση πριμοδότησης το 1991, το οποίο ήταν και το μεταβατικό έτος.

Ορισμός του παραγωγού

Σε περίπτωση μεταβίβασης των δικαιωμάτων πριμοδότησης, ο κανονισμός προβλέπει ένα ποσοστό έως 15%, το οποίο παρακρατείται από το εθνικό απόθεμα. Τούτο αποτελεί ιδιαίτερο πρόβλημα λόγω του μεγάλου αριθμού των οικογενειακών επιχειρήσεων. Η απώλεια του 15% των δικαιωμάτων θεωρείται άδικη, ιδίως όταν οι μεταβιβάσεις διενεργούνται στο εσωτερικό των εν λόγω επιχειρήσεων.

Η Επιτροπή προτείνει σήμερα, προκειμένου να υπερβληθούν οι δυσκολίες αυτές, να υπάρξει μεγαλύτερη ευελιξία, η οποία θα διασφαλίζει ωστόσο την αρχή του παρακρατούμενου ποσοστού.

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 93/16/ΕΟΚ για τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των ιατρών και της αμοιβαίας αναγνώρισης των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων τους, με την ανάθεση εκτελεστικών αρμοδιοτήτων στην Επιτροπή για την αναθεώρηση ορισμένων άρθρων⁽¹⁾

(95/C 133/06)

Στις 18 Ιανουαρίου 1995, το Συμβούλιο, με βάση το άρθρο 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, αποφάσισε να ζητήσει τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτισμικών θεμάτων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 9 Μαρτίου 1995 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Fuchs.

Κατά την 324η σύνοδο ολομέλειας της 29ης και 30ής Μαρτίου 1995 (συνεδρίαση της 29ης Μαρτίου 1995), η ΟΚΕ υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή θεωρεί ότι με την πρόταση οδηγίας θα καταστεί δυνατή η αποτελεσματική προσαρμογή στην επικαιρότητα ορισμένων άρθρων της οδηγίας 93/16/ΕΟΚ για τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των ιατρών.

1.2. Είναι γεγονός ότι η κωδικοποιημένη μορφή της οδηγίας δεν λαμβάνει υπόψη την κατάσταση που επικρατεί σήμερα όσον αφορά τους τίτλους ιατρικής ειδικότητας στα κράτη μέλη.

1.3. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόθεση να συμπεριληφθούν οι προσαρμογές που μέχρι σήμερα δεν είχαν τεθεί σε εφαρμογή από τα κράτη μέλη και αφορούσαν την εισαγωγή νέων ειδικοτήτων ή μεταβολές σε ειδικότητες που προέβλεπε η οδηγία 93/16/ΕΟΚ.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Νομοθετικές διαδικασίες

2.1.1. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι πρέπει να τεθεί σε λειτουργία η νομοθετική διαδικασία για την τροποποίηση των άρθρων 5, παρ. 3 και 7, παρ. 2 σχετικά με τις διατάξεις περί αμοιβαίας αναγνώρισης των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων ιατρικής ειδικότητας καθώς και των άρθρων 26 και 27 σχετικά με την ελάχιστη διάρκεια των ειδικεύσεων.

2.1.2. Τη βάση για τη θέση σε λειτουργία της διαδικασίας αυτής αποτελεί η απόφαση του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 1987 για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή (Απόφαση 87/373/ΕΟΚ)⁽²⁾.

Προς τούτο, η Επιτροπή, με την προσθήκη νέου άρθρου 44Α, πρέπει να διατηρήσει την εξουσιοδότηση «τροποποίησης» των προαναφερθεισών διατάξεων.

Σύμφωνα με την προαναφερθείσα απόφαση, για την τροποποίηση των άρθρων 5, παρ. 3 και 7, παρ. 2 θα πρέπει, σύμφωνα με την εν λόγω οδηγία, να ισχύει η διαδικασία της «Συμβουλευτικής Επιτροπής» και για την τροποποίηση των άρθρων 26 και 27, η διαδικασία της «Επιτροπής Διαχείρισης».

Στην πρώτη περίπτωση, η Επιτροπή ελάμβανε την τελική απόφαση ακόμη και όταν η Συμβουλευτική Επιτροπή εξέφραζε αντίθετη γνώμη. Στην τελευταία περίπτωση, εάν η Επιτροπή Διαχείρισης εξέφραζε αντίθετη γνώμη, το Συμβούλιο έχει τη δυνατότητα, εντός της ταχθείσης προθεσμίας «με ειδική πλειοψηφία ... να λάβει διαφορετική απόφαση».

2.1.3. Και στις δύο περιπτώσεις, θα πρέπει η «Επιτροπή Ανωτάτων Δημοσίων Υπαλλήλων στον τομέα της Δημόσιας Υγείας», η οποία συστάθηκε με την απόφαση του Συμβουλίου 75/365/ΕΟΚ, να λειτουργήσει ως «Συμβουλευτική Επιτροπή» (άρθρα 5, παρ. 3 και 7, παρ. 2) και ως «Επιτροπή Διαχείρισης» (άρθρα 26 και 27). Κατά την άποψη της ΟΚΕ, θα πρέπει η εν λόγω επιτροπή να αποτελείται, κατά το δυνατόν, από εμπειρογνώμονες. Σχετικά υπογραμμίζεται ότι η επιτροπή αυτή αποτελείται από ανώτατους υπαλλήλους του τομέα της δημόσιας υγείας που διορίζονται από τα κράτη μέλη. Η επιτροπή αυτή ασχολείται με θέματα που αφορούν τόσο τους ιατρούς όσο και τις νοσοκόμες, τους οδοντιάτρους και τις μαιές.

2.2. Η εξουσιοδότηση πρέπει να διασαφηνιστεί ως προς τους στόχους

2.2.1. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι η εξουσιοδότηση προς την Επιτροπή να τροποποιήσει τα προαναφερθέντα άρθρα είναι ευρύτερη από εκείνη που απαιτείται για την επίτευξη του στόχου της οδηγίας που είναι η «αποτελεσματικότερη προσαρμογή στην επικαιρότητα ορισμένων άρθρων».

2.2.1.1. Πρώτον, η ΟΚΕ τρέφει αμφιβολίες για το κατά πόσο είναι σύμφωνη με το κοινοτικό δίκαιο η εξουσιοδότηση «τροποποίησης», διότι σύμφωνα με το άρθρο 145 ΕΟΚ, το Συμβούλιο «αναθέτει στην Επιτροπή, με τις πράξεις που εκδίδει, αρμοδιότητες εκτέλεσης των κανόνων που θεσπίζει.» Κατά

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 389 της 31. 12. 1994, σ. 19.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 197 της 18. 7. 1987, σ. 93.

την άσκηση των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που της έχουν ανατεθεί, η Επιτροπή δεν μπορεί ούτε να τροποποιήσει, ούτε να συμπληρώσει τις εκτελεστικές πράξεις του Συμβουλίου.

2.2.1.2. Δεδομένου ότι επιπλέον πρόκειται μόνο για την έγκριση νέων ή για την τροποποίηση υφιστάμενων ονομασιών ειδίκευσης καθώς και για την τροποποίηση της ελάχιστης διάρκειας των ειδικέσεων, δεν απαιτείται μια τόσο ευρεία εξουσιοδότηση.

2.2.1.3. Η ΟΚΕ λαμβάνει υπόψη την αιτιολογική σκέψη σχετικά με την προβλεπόμενη διαδικασία για την τροποποίηση των άρθρων 26 και 27, η οποία μεταξύ των άλλων αναφέρει:

«Το θέμα της διάρκειας της ειδίκευσης των ιατρών έχει και οικονομικό χαρακτήρα και τα εθνικά συστήματα περιθάλψης πολλών κρατών μελών εξαρτώνται από τους ειδικευμένους.»

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι όσον αφορά τη διάρκεια της ειδίκευσης, κανένα ρόλο δεν διαδραματίζουν θέματα κόστους αλλά αποφασιστικό κριτήριο αποτελεί μόνο εάν η προβλεπόμενη διάρκεια της ειδίκευσης εκπληροί την απαίτηση ότι ο ιατρός στον αντίστοιχο τομέα μπορεί να αναγνωρισθεί ως ιατρός με ευρείες γνώσεις και εμπειρία, δηλαδή ως έχων αποκτήσει ειδικότητα. Επίσης για το λόγο αυτό, η ΟΚΕ εκφράζει αμφιβολίες σχετικά με τη γενική αρμοδιότητα της Επιτροπής να επιφέρει τροποποιήσεις στις σχετικές διατάξεις.

2.2.1.4. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι η προσαρμογή στην επικαιρότητα των ονομασιών ειδίκευσης, δεν αποτελεί απλώς ένα τεχνικό και συντακτικό ζήτημα ενσωμάτωσης στον κατάλογο αλλά προϋποθέτει, σε ορισμένες περιπτώσεις και μια αξιολόγηση της ποιοτικής και ουσιαστικής συμμόρφωσης με τους αντίστοιχους τομείς ειδίκευσης.

2.2.1.5. Συνεπώς, η ΟΚΕ προτείνει ότι λαμβανομένων υπόψη των στόχων του σχεδίου (2.2.1.2), η εξουσιοδότηση τροποποίησης των άρθρων 5, νέα παρ. 4 και 7, νέα παρ. 3 καθώς και των άρθρων 26 και 27 εξειδικευθεί στις νέες φράσεις που θα προστεθούν. Τούτο σημαίνει ότι οι αρμοδιότητες της Επιτροπής προσδιορίζονται από το εκάστοτε κανονιστικό πλαίσιο. Δηλαδή, οι αρμοδιότητες της Επιτροπής περιορίζονται, πρώτον, στην έγκριση νέων και την τροποποίηση υφιστάμενων ονομασιών ειδίκευσης σύμφωνα με τις υποδείξεις των κρατών μελών και, δεύτερον, στην τροποποίηση της ελάχιστης διάρκειας ειδίκευσης.

2.2.1.6. Συνεπώς, η ΟΚΕ προτείνει τα άρθρα 1 και 2 της πρότασης οδηγίας να διατυπωθούν ως εξής:

«Άρθρο 1

Στο άρθρο 5 της οδηγίας 93/16/ΕΟΚ, προστίθεται η ακόλουθη νέα παράγραφος:

“4. Η παράγραφος 3 του παρόντος άρθρου τροποποιείται σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 44 Α, παράγραφος 2, στο βαθμό που πρόκειται μόνο για την ενσωμάτωση νέων ή την τροποποίηση υφιστάμενων ονομασιών ειδίκευσης, σύμφωνα με τις υποδείξεις των κρατών μελών.”

Στο άρθρο 7 της οδηγίας 93/16/ΕΟΚ, προστίθεται η ακόλουθη νέα παράγραφος:

“3. Η παράγραφος 2 του παρόντος άρθρου τροποποιείται σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 44 Α, παράγραφος 2, στο βαθμό που πρόκειται μόνο για την ενσωμάτωση νέων ή την τροποποίηση υφιστάμενων ονομασιών ειδίκευσης, σύμφωνα με τις υποδείξεις των κρατών μελών.”

Άρθρο 2

Στο άρθρο 26 και στο άρθρο 27 της οδηγίας 93/16/ΕΟΚ, προστίθεται η ακόλουθη νέα φράση:

“Οι διατάξεις του εν λόγω άρθρου τροποποιούνται σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 44 Α, παράγραφος 3, στο βαθμό που πρόκειται μόνο για την τροποποίηση της κατώτερης διάρκειας ειδίκευσης, σύμφωνα με τις υποδείξεις των κρατών μελών.”»

2.3. Συμμετοχή των συμβουλευτικών επιτροπών για την κατάρτιση των ιατρών

2.3.1. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι βάσει της πρώτης έγκρισης της οδηγίας «περί κλινικής καταρτίσεως του ιατρού» το 1975, συστάθηκε η «Συμβουλευτική Επιτροπή για την κατάρτιση των ιατρών» (Απόφαση του Συμβουλίου 75/364/ΕΟΚ της 16ης Ιουνίου 1975). Πιο συγκεκριμένα, εάν ληφθούν υπόψη οι προαναφερθέντες λόγοι (2.2.1.3 και 2.2.1.4) η ΟΚΕ κρίνει απαραίτητη τη συμμετοχή της ανωτέρω επιτροπής στις προβλεπόμενες διαδικασίες. Μόνη η συμμετοχή της «Επιτροπής Ανωτάτων Δημοσίων Υπαλλήλων στον τομέα της Δημόσιας Υγείας» δεν αρκεί.

2.4. Συνεργασία των ευρωπαϊκών ιατρικών οργανώσεων

2.4.1. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι οι προβλεπόμενες διαδικασίες τροποποίησης της ειδίκευσης των ιατρών θέτουν στον ιατρικό κλάδο ερωτήματα, για τα οποία χρειάζεται η γνώμη ειδικών. Τούτο ισχύει και για τις ονομασίες ειδικέσεων που πρέπει να εγκριθούν και ακόμη για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης νέων ονομασιών ειδίκευσης. Τούτο αφορά επίσης τις διατάξεις μείωσης ή παράτασης της ελάχιστης διάρκειας ειδίκευσης και την ομάδα ελάχιστης διάρκειας ειδίκευσης που ορίζεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, και στην οποία θα κατανεμούν οι νέες ειδικεύσεις.

2.4.2. Η ΟΚΕ κρίνει συνεπώς απαραίτητο, για όλες τις διαδικασίες, να ζητείται υποχρεωτικώς η γνώμη της Μόνιμης Επιτροπής Ευρωπαϊών Ιατρών, η οποία συγκεντρώνει τις εθνικές κεντρικές οργανώσεις.

2.4.3. Συνεπώς, η ΟΚΕ προτείνει την ενσωμάτωση της ανωτέρω αρχής στο νέο άρθρο 44 Α με την προσθήκη νέου τέταρτου εδαφίου που έχει ως εξής:

«4. Η Επιτροπή αποφασίζει κατόπιν διαβουλεύσεων με τη συμβουλευτική επιτροπή για την κατάρτιση των ιατρών (Απόφαση 75/364/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 16ης Ιουνίου

1975). Επιπλέον, θα έχει τη δυνατότητα να ζητεί, εκ των προτέρων, τη γνώμη της μόνιμης επιτροπής ευρωπαϊών ιατρών. Η Επιτροπή, πριν προτείνει τροποποιήσεις, πρέπει να λαμβάνει τη γνώμη της μόνιμης επιτροπής ευρωπαϊών ιατρών.»

2.4.4. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι στη γνωμοδότηση της 26ης Φεβρουαρίου 1992⁽¹⁾ με την ευκαιρία του κωδικοποιημένου κειμένου της οδηγίας ζήτησε από τον ιατρικό κλάδο να υποστηρίξει τα κοινотικά όργανα:

«Η ΟΚΕ αντιλαμβάνεται ότι ο ιατρικός κλάδος και η συμβουλευτική επιτροπή για την κατάρτιση των ιατρών επανεξετάζουν ήδη τις ποιοτικές πτυχές που προβλέπονται για την ειδική εκπαίδευση και καλεί επείγοντως την Επιτροπή να υποβάλει προτάσεις προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι ενδεδειγμένες αλλαγές, το συντομότερο δυνατόν, προς όφελος τόσο των ιατρών όσο και των ασθενών τους.

Οι ιατρικές εξελίξεις και η επαγγελματική εμπειρία σημειώνουν σήμερα τέτοιους ρυθμούς που η Επιτροπή θα πρέπει να αναθεωρεί συνεχώς τα τρέχοντα ιατρικά θέματα. Είναι σημαντικό να τύχει η επιτροπή εμπειρογνομώνων (συμβουλευτική επιτροπή για την κατάρτιση των ιατρών) επαρκούς υποστήριξης προκειμένου να φέρει επιτυχώς εις πέρας το μείζονος σημασίας ρόλο της.»

Η ΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι η θεμιτή υποστήριξη των εκπροσώπων του ευρωπαϊκού ιατρικού κλάδου — μέσω της μόνιμης

επιτροπής — είναι δυνατή και απαραίτητη. Η υποστήριξη αυτή είναι εφικτή με τη «θεσμοθέτηση» της εν λόγω επιτροπής, όπως αναφέρεται ανωτέρω (σημείο 2.4.3).

2.5. *Τα κράτη μέλη πρέπει να πραγματοποιούν διαβουλεύσεις με τον εθνικό ιατρικό κλάδο*

2.5.1. Η ΟΚΕ προτείνει να ζητείται από την Επιτροπή, όταν εκπονεί σχετική πρόταση οδηγίας, να επιδιώκει ώστε οι αρμόδιες για θέματα ειδίκευσης αρχές των κρατών μελών, να λαμβάνουν κάθε φορά υπόψη τις απόψεις του εθνικού ιατρικού κλάδου.

2.6. *Περαιτέρω ανάπτυξη του συστήματος αναγνώρισης των τίτλων ειδίκευσης με την υποστήριξη της μόνιμης επιτροπής ευρωπαϊών ιατρών*

2.6.1. Η ΟΚΕ υποδεικνύει να εξετασθεί εάν το σημερινό σύστημα, (το οποίο περιλαμβάνει, αφενός, χωριστές αναφορές για κάθε ειδίκευση σε κάθε κράτος μέλος και, αφετέρου, υψηλό βαθμό διαφοροποίησης), μπορεί να αντικατασταθεί από ένα πιο απλό σύστημα αμοιβαίας αναγνώρισης των γενικών τομέων και κατάταξης των «υποτομέων» (ειδικεύσεις).

2.6.2. Προς τούτο, η ΟΚΕ προτείνει, κατά την έγκριση της ανωτέρω πρότασης οδηγίας, να εκδώσει το Συμβούλιο συμπληρωματική απόφαση με την οποία να υποχρεώνεται η Επιτροπή να δέχεται τις προτάσεις της μόνιμης επιτροπής ευρωπαϊών ιατρών σχετικά με την περαιτέρω ανάπτυξη του καθεστώτος αμοιβαίας αναγνώρισης των ιατρικών ειδιεύσεων προκειμένου να βελτιωθεί η ελεύθερη εγκατάσταση και η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών.

(¹) ΕΕ αριθ. C 98 της 21. 4. 1992.

Βρυξέλλες, 29 Μαρτίου 1995.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Carlos FERRER

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, σχετικά με τη διατήρηση δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων⁽¹⁾

(95/C 133/07)

Στις 28 Σεπτεμβρίου 1994, και σύμφωνα με το άρθρο 100 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτισμικών θεμάτων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότηση αυτή στις 9 Μαρτίου 1995 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Liverani.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κατά την 324η σύνοδο ολομελείας της (συνεδρίαση της 29ης Μαρτίου 1995) υιοθέτησε με 95 ψήφους υπέρ, 80 κατά και 4 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Οι λόγοι για την αναθεώρηση της οδηγίας 77/187/ΕΟΚ του Συμβουλίου

1.1.1. Το κείμενο της οδηγίας 77/187/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 14ης Φεβρουαρίου 1977 που αφορά την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τη διατήρηση του δικαιώματος των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων, προκάλεσε κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '80 σειρά ερμηνευτικών αμφιβολιών τις οποίες προσπάθησε να αποσαφηνίσει το Δικαστήριο σε διάφορες αποφάσεις.

1.1.2. Εξάλλου ένα από τα αδύνατα σημεία της οδηγίας του 1977 συνίσταται στην απουσία ειδικής προστασίας των εργαζομένων κατά τη διαδικασία πτώχευσης ή σοβαρών οικονομικών δυσκολιών της επιχείρησης. Αναφερόμενο σε παρόμοιες περιπτώσεις το Δικαστήριο αποφάνθηκε, σε διάφορες αποφάσεις του, ότι εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας οι μεταβιβάσεις που πραγματοποιούνται λόγω των διαδικασιών εκκαθάρισης που δεν επιτρέπουν την επιβίωση της επιχείρησης.

1.1.3. Η Επιτροπή, ωστόσο, θεώρησε σκόπιμο να προβεί στην αναθεώρηση της οδηγίας του 1977, με στόχο, λαμβανομένης υπόψη της κοινοτικής νομολογίας, να ανεύρει λύσεις για τις διαπιστωθείσες ελλείψεις και κενά.

1.1.4. Η ανάγκη ύπαρξης υψηλού επιπέδου απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνηγορεί πράγματι υπέρ της εξάλειψης των κενών και των παραλείψεων της οδηγίας του 1977. Η αναθεώρηση, όμως, της οδηγίας του 1977 θα πρέπει να πραγματοποιηθεί με πλήρη σεβασμό των δικαιωμάτων των εργαζομένων.

1.2. Ασάφειες της προτεινόμενης αναθεώρησης της οδηγίας 77/187/ΕΟΚ του Συμβουλίου

1.2.1. Δυστυχώς, η προτεινόμενη από την Επιτροπή αναθεώρηση της οδηγίας του 1997 παρουσιάζει ορισμένες ασάφειες.

1.2.2. Η Επιτροπή στην αιτιολογική της έκθεση, αναφέρει ότι «η εκτίμηση των κενών και των παραλείψεων της οδηγίας περί μεταβιβάσεων πρέπει να πραγματοποιηθεί βάσει (...) της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου (σημείο 2)». Εξάλλου, σύμφωνα με την τέταρτη αιτιολογική σκέψη της πρότασης οδηγίας, «στόχος της παρούσας πρότασης είναι η αναθεώρηση της οδηγίας 77/187/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 14ης Φεβρουαρίου 1977 με βάση (...) τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου».

1.2.3. Η Επιτροπή όμως, αν και λαμβάνει υπόψη τη νομολογία του Δικαστηρίου σε διάφορα σημεία της πρότασης οδηγίας (ενοσιολογικός προσδιορισμός των μεταβιβάσεων, εφαρμογή της οδηγίας και σε μη κερδοσκοπικές επιχειρήσεις) εισήγαγε στο άρθρο 1, πρώτη παράγραφος, δεύτερο εδάφιο, μια διάκριση μεταξύ «οικονομικής οντότητας» και «λειτουργίας» της επιχείρησης, η οποία είναι πολύ ασαφής.

1.2.4. Πράγματι, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα αναφέρει στη νομολογία του (βλέπε, παραδείγματος χάριν, την υπόθεση Srijkers)⁽²⁾ την έννοια της οικονομικής οντότητας που διατηρεί την ταυτότητά της, υποδεικνύοντας τα πραγματικά περιστατικά τα οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να εφαρμοστεί η οδηγία του 1977. Η πρόταση της Επιτροπής με την οποία προβλέπεται, εκτός από τη «μεταβίβαση μιας οικονομικής οντότητας που διατηρεί την ταυτότητά της» και η «απλή μεταβίβαση ορισμένης λειτουργίας της επιχείρησης, των εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων» δημιουργεί νέα στοιχεία ασάφειας, διότι δεν διευκρινίζει αν αυτή η φράση επηρεάζει τη νομολογική έννοια της «οικονομικής οντότητας» που διατηρεί την ταυτότητά της ή προσθέτει ένα ακόμη στοιχείο επιπλέον (quid pluris) σ'αυτή την έννοια.

1.3. Η ΟΚΕ ανησυχεί μήπως το κείμενο που προτείνει η Επιτροπή συντελέσει στην έμμεση εισαγωγή μεροληπτικών διακρίσεων. Για παράδειγμα, αν πρόθεση της αναθεώρησης του άρθρου 1, παράγραφος 1 είναι να αποκλεισθεί η υπεργολαβία των βοηθητικών δραστηριοτήτων από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα αυτό να έχει δυσαανάλογες επιπτώσεις εις βάρος των γυναικών. Όπως δείχνουν οι

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 274 της 1. 10. 1994, σ. 10.

⁽²⁾ Απόφαση της 18. 3. 1986, Srijkers (υπόθεση 24/85), Συλλογή, 1986, σ. 1119-1130.

στατιστικές του ΟΟΣΑ για το εργατικό δυναμικό, η πλειοψηφία των εργαζομένων που απασχολούνται σε βοηθητικά επαγγέλματα, τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, είναι γυναίκες. Αν το προτεινόμενο κείμενο υιοθετηθεί από το Συμβούλιο, πολλές γυναίκες θα βρεθούν στερημένες δικαιωμάτων, τα οποία είναι γενικά κατοχυρωμένα για τους άνδρες εργαζομένους. Αυτό είναι καταφανώς αντίθετο με τις διατάξεις της Συνθήκης που κατοχυρώνουν την ίση αντιμετώπιση ανδρών και γυναικών, όπως και με άλλους νόμους περί ίσων δικαιωμάτων.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Προσδιορισμός της έννοιας του εργαζομένου

2.1.1. Η πρόταση οδηγίας δεν περιέχει προσδιορισμό της έννοιας του εργαζομένου.

2.1.2. Το Δικαστήριο αποσαφήνισε ότι ο όρος εργαζόμενος σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας του 1977 πρέπει να γίνεται αντιληπτός με την έννοια ότι περιλαμβάνει οιονδήποτε που, στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, προστατεύεται από την εθνική νομοθεσία ως εργαζόμενος, και ότι εναπόκειται στον εθνικό δικαστή να αποφασίσει αν αυτό ισχύει για τη συγκεκριμένη περίπτωση.

2.1.3. Πρέπει να υπογραμμιστεί όμως, ότι και στη νέα οδηγία η έννοια του εργαζομένου πρέπει να είναι εκείνη που έδωσε το Δικαστήριο αναφορικά με την οδηγία του 1977.

2.2. Προσδιορισμός της έννοιας της μεταβίβασης

2.2.1. Το Δικαστήριο έχει ερμηνεύσει εκτενώς τον όρο «μεταβίβαση» της οδηγίας του 1977.

2.2.2. Ο προτεινόμενος από την Επιτροπή νέος προσδιορισμός της έννοιας της μεταβίβασης περιλαμβάνει, ως εκ τούτου, βάσει της κοινοτικής νομολογίας, όλες τις μεταβιβάσεις επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων από εργοδότη σε εργοδότη.

2.2.3. Ο νέος αυτός προσδιορισμός είναι σαφέστερος και πληρέστερος.

2.2.4. Η ΟΚΕ θεωρεί σκόπιμο να διευκρινιστεί, για μεγαλύτερη σαφήνεια, ότι η οδηγία πρέπει να εφαρμόζεται σε κάθε είδους μεταβίβαση, όπως διευκρινίστηκε ανωτέρω, η οποία θίγει τους εργαζομένους.

2.3. Διάκριση μεταξύ οικονομικής οντότητας και απλής λειτουργίας

2.3.1. Το άρθρο 1, πρώτη παράγραφος, της πρότασης οδηγίας προβλέπει διάκριση της «μεταβίβασης μιας οικονομικής οντότητας που διατηρεί την ταυτότητά της» από την «μεταβίβαση μιας λειτουργίας της επιχείρησης, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων». Η διάκριση αυτή δεν υφίσταται στην οδηγία του 1977.

2.3.2. Ο όρος «οικονομική οντότητα που διατηρεί την ταυτότητά της» πηγάζει από την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου. Σύμφωνα με το Δικαστήριο καθοριστικό κριτήριο για την διαπίστωση της ύπαρξης μιας μεταβίβασης βάσει των διατάξεων της οδηγίας του 1997 αποτελεί το γεγονός ότι η οικονομική οντότητα διατηρεί την ταυτότητά της, θεωρούμενη ως σύνολο στοιχείων τα οποία είναι οργανωμένα κατά τρόπο αυτόνομο και επιδιώκει ένα συγκεκριμένο οικονομικό στόχο, ακόμη και αν πρόκειται για παρεπόμενη δραστηριότητα.

2.3.3. Η προτεινόμενη από την Επιτροπή διάκριση μεταξύ «οικονομικής οντότητας» και απλής «λειτουργίας» δεν φαίνεται δεκτική ούτε εύκολης και αιτιολογημένης ερμηνείας. Εξάλλου, δεν φαίνονται επαρκώς σαφείς, από νομική άποψη, οι λόγοι της μη αναγνώρισης της πάγιας νομολογίας του Δικαστηρίου επί του θέματος.

2.3.4. Η εν λόγω διάκριση, ασαφής από νομική άποψη, θα προκαλέσει αναγκαστικά μια νέα ερμηνεία του Δικαστηρίου που θα ορίζει σαφώς τα όρια μεταξύ «οικονομικής οντότητας» και «απλής λειτουργίας». Η ΟΚΕ διερωτάται, παραδείγματος χάριν, σε ποιά από αυτές τις δύο έννοιες θα ενταχθεί η αποκαλούμενη *contracting out of services* (υπηρεσίες, που κανονικά παρέχονται εντός της επιχείρησης, δίνονται εκτός αυτής ως εργολαβίες).

2.3.5. Είναι σαφές ότι η νέα πρόβλεψη της «απλής μεταβίβασης μιας λειτουργίας της επιχείρησης, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων» ανοίγει το δρόμο σε πάρα πολλές ερμηνευτικές αμφιβολίες τις οποίες, σε τελευταία ανάλυση, θα χρειασθεί να διευκρινίσει ο δικαστής.

2.3.6. Η πρόταση οδηγίας θα μπορούσε, ως εκ τούτου, να ερμηνευτεί ως οπισθοδρόμηση σε σχέση με την οδηγία του 1977, διότι θα επανέφερε προς συζήτηση θέματα τα οποία εφάινοντο ότι είχαν αποσαφηνισθεί σε επίπεδο νομολογίας.

2.3.7. Τέλος, η πρόταση οδηγίας αποδυναμώνει από αυτή την άποψη τα δικαιώματα των εργαζομένων, σε αντίθεση με το στόχο της (διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβίβασης επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων).

2.4. Εφαρμογή της οδηγίας στις δημόσιες και στις ιδιωτικές επιχειρήσεις

2.4.1. Η εφαρμογή της οδηγίας τόσο στις δημόσιες όσο και στις ιδιωτικές επιχειρήσεις είναι αποδεκτή.

2.5. Εφαρμογή της οδηγίας και σε μη κερδοσκοπικές επιχειρήσεις

2.5.1. Ενόψει της απουσίας μιας ρητής ειδικής διάταξης στην οδηγία του 1977, το Δικαστήριο αποσαφήνισε ότι μια οντότητα δύναται να ασκεί οικονομική δραστηριότητα και μπορεί να θεωρείται ως επιχείρηση για την εφαρμογή των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου ακόμη και όταν δεν έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα.

2.5.2. Η πρόταση οδηγίας επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής της και στις μη κερδοσκοπικές επιχειρήσεις.

2.5.3. Η επέκταση αυτή είναι αποδεκτή.

2.5.4. Ωστόσο, η ΟΚΕ, δεδομένων των υφιστάμενων διαφορετικών νομικών συστημάτων των κρατών μελών, κρίνει σκόπιμη την εφαρμογή της οδηγίας και στις επιχειρήσεις κοινω- νικής οικονομίας (κοινοφελείς).

2.6. Εφαρμογή της οδηγίας στα ποντοπόρα σκάφη

2.6.1. Η οδηγία του 1977 δεν εφαρμόζεται στα ποντοπόρα σκάφη.

2.6.2. Η πρόταση οδηγίας επεκτείνει και στα μέλη των πληρωμάτων των ποντοπόρων σκαφών τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων, αλλά παρέχει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη, για πρακτικούς λόγους και δεδομένων των εργασιακών σχέσεων των πληρωμάτων των ποντοπόρων σκαφών, να μην εφαρμόζουν το μέρος III (πληροφόρηση και διαβούλευση) της οδηγίας αυτής.

2.6.3. Η πρόταση οδηγίας αποτελεί, βέβαια, αξιόλογο βήμα προς τα εμπρός σε σχέση με την οδηγία του 1977· παρατηρείται όμως, ότι η παροχή αυτής της δυνατότητας στα κράτη μέλη, που προβλέπεται για τη διασφάλιση μεγαλύτερης ευελιξίας στον τομέα της θαλάσσιας ναυσιπλοΐας, συνιστά παρέκκλιση από την αρχή ότι όλοι οι εργαζόμενοι, συμπεριλαμβανομένων συνεπώς των πληρωμάτων των ποντοπόρων σκαφών, πρέπει να έχουν τα ίδια δικαιώματα.

2.7. Επέκταση του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας και στους εργαζομένους με σύμβαση εργασίας μερικού χρόνου, ορισμένου χρόνου και στους προσωρινούς εργαζομένους

2.7.1. Στην οδηγία του 1977 δεν γίνεται καμιά αναφορά στους εργαζομένους με σύμβαση εργασίας μερικού χρόνου, ορισμένου χρόνου ή στους προσωρινούς εργαζομένους.

2.7.2. Η πρόταση οδηγίας προβλέπει ρητά την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της και στους εργαζομένους με σύμβαση εργασίας μερικού χρόνου, ορισμένου χρόνου και στους προσω- ρινούς εργαζομένους.

2.7.3. Ως προς το σημείο αυτό είναι αποδεκτή η πρόταση οδηγίας.

2.8. Προσδιορισμός των εκπροσώπων των εργαζομένων

2.8.1. Η οδηγία του 1977 εξαιρεί από τον προσδιορισμό των εκπροσώπων των εργαζομένων τα μέλη των οργάνων της διοίκησης της εταιρείας καθώς και ελέγχου και εποπτείας που σε ορισμένα κράτη μέλη κατέχουν θέση σε παρόμοια όργανα με την ιδιότητα του εκπροσώπου των εργαζομένων.

2.8.2. Η διάταξη αυτή περί εξαιρέσεως δεν υφίσταται πλέον, και δικαίως, στην πρόταση οδηγίας.

2.8.3. Εντούτοις, θεωρείται σκόπιμο να συμπεριληφθεί εκ νέου στον προσδιορισμό των εκπροσώπων των εργαζομένων και η αναφορά στην πρόσφατη οδηγία του Συμβουλίου

94/45/ΕΚ της 22ας Σεπτεμβρίου 1994 για τη θέσπιση ευρωπαϊκής επιτροπής επιχείρησης ή μιας διαδικασίας σε επιχειρήσεις και σε ομίλους επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας με σκοπό να ενημερώνονται οι εργαζόμενοι και να ζητείται η γνώμη τους.

2.8.4. Εξάλλου, η αναφορά αυτή δεν θα μπορούσε να εισαχθεί στην πρόταση οδηγίας, δεδομένου ότι χρονολογικά, η οδηγία 94/45/ΕΚ έπεται (22 Σεπτεμβρίου 1994) της πρότασης οδηγίας (8 Σεπτεμβρίου).

2.9. Αλληλέγγυος ευθύνη του εκχωρητή και του εκδοχέα

2.9.1. Η οδηγία του 1977 προβλέπει την αλληλέγγυο ευθύνη του εκχωρητή και του εκδοχέα, έστω και προαιρετικά.

2.9.2. Η πρόταση οδηγίας που έχει υποβάλλει η Επιτροπή και η οποία υποχρεώνει τα κράτη μέλη να προβλέπουν στην εσωτερική τους νομοθεσία την αλληλέγγυο ευθύνη του εκχωρητή και του εκδοχέα, εισάγει διττό περιορισμό της εν λόγω ευθύνης.

2.9.3. Η ΟΚΕ, αν και εκτιμά την προσπάθεια της Επιτροπής γι αυτόν τον διττό περιορισμό, εκφράζει ορισμένες επιφυλάξεις.

2.10. Οι νέες διατάξεις σε περίπτωση αφερεγγυότητας

2.10.1. Η οδηγία του 1977 δεν προβλέπει ειδική ρύθμιση σε περίπτωση αφερεγγυότητας σχετικά με τη μεταβίβαση επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων.

2.10.2. Οι νέες διατάξεις της πρότασης οδηγίας σχετικά με περιπτώσεις αφερεγγυότητας συνιστούν εν προκειμένω σαφώς αξιόλογη προσπάθεια εισαγωγής στοιχείων ευελιξίας.

2.10.3. Εντούτοις, αυτές οι νέες διατάξεις δεν φαίνεται να αποκλείουν εντελώς την προσφυγή σε δόλιες μεθόδους τακτικής εκκαθάρισης.

2.10.4. Εξάλλου, η παρεχόμενη, σύμφωνα με το άρθρο 4, τρίτη παράγραφος, της πρότασης οδηγίας, δυνατότητα στα κράτη μέλη να επιτρέπουν στους εργοδότες και στους εκπροσώπους των εργαζομένων να τροποποιούν τους όρους εργασίας με συμφωνία η οποία συνάπτεται ως μέσο διασφάλισης της επιβίωσης της επιχείρησης, δεν φαίνεται να προστατεύει επαρκώς την απασχόληση και μπορεί να αποβεί επιζήμια για τους όρους εργασίας.

2.10.5. Πράγματι, αυτή η δυνατότητα τροποποίησης των όρων εργασίας μπορεί να επιφέρει πραγματική έλλειψη ισορροπίας μεταξύ εργοδότη και εργαζομένου. Στον τελευταίο όντως θα μπορούσε να τεθεί το δίλημμα από τον εργοδότη ή να δεχτεί μείωση των αποδοχών του ή το κλείσιμο της επιχείρησης.

2.11. Η ανάγκη αναφοράς στην οδηγία 92/56/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με την αφερεγγυότητα των επιχειρήσεων

2.11.1. Οι παρεκκλίσεις που προβλέπονται στην πρόταση οδηγίας σχετικά με την εφαρμογή της νέας οδηγίας σε περιπτώσεις αφερεγγυότητας δεν πρέπει παρ'όλα αυτά να βλάψουν τα δικαιώματα των εργαζομένων.

2.11.2. Για το λόγο αυτό, η ΟΚΕ θεωρεί σκόπιμο, σε θέματα αφερεγγυότητας της επιχείρησης, όσον αφορά την μεταβίβαση επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων, να εισαχθεί ειδική αναφορά στην οδηγία 92/56/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 1992 η οποία τροποποιεί την οδηγία 75/129/ΕΟΚ σχετικά με την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί ομαδικών απολύσεων. Και τούτο για την καλύτερη προστασία των εργαζομένων και τη διασφάλιση των εγγυήσεων που πρέπει να παρέχονται σε περιπτώσεις ομαδικών απολύσεων.

2.12. Το καθεστώς και η αποστολή των εκπροσώπων των εργαζομένων

2.12.1. Επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση μεταβίβασης, διατηρούνται σε ικανοποιητικό βαθμό το καθεστώς και η αποστολή των εργαζομένων.

2.13. Η διεθνική διάσταση της πληροφόρησης και της διαβούλευσης

2.13.1. Η διεθνική διάσταση της πληροφόρησης και της διαβούλευσης δεν αναπτύσσεται επαρκώς στην πρόταση οδηγίας.

2.13.2. Ως εκ τούτου η ΟΚΕ υπογραμμίζει την αναγκαιότητα να προβλεφθεί διάταξη όσον αφορά το απόρρητο που θα παρεμποδίζει τη διάδοση πραγματικά κρίσιμων οικονομικών πληροφοριών ή που θα επιτρέπει την εμπιστευτική διάδοσή τους σύμφωνα με τους κανόνες και την πρακτική που ισχύουν στα κράτη μέλη.

2.13.3. Για τους λόγους αυτούς, όσον αφορά τον έλεγχο πληροφόρησης και διαβούλευσης, θεωρείται σκόπιμο να ληφθούν υπόψη, με σαφή αναφορά, τόσο η οδηγία 92/56/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 1992 που τροποποιεί την οδηγία 75/129/ΕΟΚ σχετικά με την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί ομαδικών απολύσεων όσο και η οδηγία 94/45/ΕΚ της 22ας Σεπτεμβρίου 1994 για τη θέσπιση ευρωπαϊκής επιτροπής επιχείρησης ή, μιας διαδικασίας σε επιχειρήσεις και ομίλους επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας με σκοπό να ενημερώνονται οι εργαζόμενοι και να ζητείται η γνώμη τους.

2.14. Η εξαίρεση από τις απαιτήσεις πληροφόρησης και διαβούλευσης ορισμένων κατηγοριών επιχειρήσεων ή εγκαταστάσεων

2.14.1. Η πρόταση οδηγίας παρέχει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να περιορίσουν τις απαιτήσεις πληροφόρησης και διαβούλευσης σε ορισμένες κατηγορίες επιχειρήσεων ή εγκαταστάσεων.

2.14.2. Συνεπώς, σύμφωνα με το πνεύμα της οδηγίας, οι επιχειρήσεις ή οι εγκαταστάσεις που απασχολούν κατά κανόνα λιγότερους από 50 εργαζομένους ή που δεν ανταποκρίνονται στα όρια όσον αφορά τον κατώτερο αριθμό μισθωτών για την εκλογή ή τον ορισμό ενός συλλογικού οργάνου εκπροσώπησης των εργαζομένων θα ήταν δυνατό, οπωσδήποτε, να εξαιρούνται από τις απαιτήσεις για πληροφόρηση και διαβούλευση στις οποίες υπάγονται, κανονικά, ο εκχωρητής και ο εκδοχέας.

2.14.3. Η ΟΚΕ τάσσεται κατά της παραχώρησης της δυνατότητας αυτής στα κράτη μέλη. Εκφράζει εξάλλου τη δυσαρέσκεία της διότι δεν γίνεται καμιά αναφορά στην οδηγία όσον αφορά τη διατήρηση της ευνοϊκότερης νομοθεσίας των κρατών μελών για το συγκεκριμένο θέμα.

2.15. Ευνοϊκότερες συλλογικές συμβάσεις

2.15.1. Η πρόταση οδηγίας εισάγει τη δυνατότητα για τα κράτη μέλη να ενθαρρύνουν ή να εγκρίνουν την εφαρμογή ευνοϊκότερων για τους εργαζομένους συλλογικών συμβάσεων ή συμβάσεων μεταξύ των κοινωνικών εταίρων.

2.15.2. Η εν λόγω διάταξη είναι αποδεκτή.

2.16. Τα μέτρα που προβλέπονται κατά της μη τήρησης των απαιτήσεων που απορρέουν από τη νέα οδηγία.

2.16.1. Η πρόταση οδηγίας προβλέπει την εισαγωγή εκ μέρους των κρατών μελών στην εθνική τους νομοθεσία μέτρων ικανών να παρέχουν στους εργαζόμενους, που θίγονται από την μη τήρηση των απαιτήσεων που απορρέουν από τη νέα οδηγία, την προστασία των δικαιωμάτων τους με την προσφυγή σε δικαστήριο μετά από ενδεχόμενες προσφυγές σε άλλες αρμόδιες αρχές.

2.16.2. Η διάταξη αυτή είναι αποδεκτή.

3. Συγκεκριμένες προτάσεις για την επίλυση των προβλημάτων που θέτει η νέα οδηγία.

3.1. Οι αιτιολογικές σκέψεις

3.1.1. Η ΟΚΕ προτείνει τη διαγραφή της έβδομης αιτιολογικής σκέψης.

3.2. Άρθρο 1

3.2.1. Η ΟΚΕ προτείνει να προστεθεί στο πρώτο εδάφιο, πρώτη παράγραφος του άρθρου 1, η ακόλουθη φράση: «και που αφορούν τους εργαζομένους».

3.2.2. Η ΟΚΕ προτείνει να τροποποιηθεί το δεύτερο εδάφιο, πρώτη παράγραφος του άρθρου 1, ως εξής:

«Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας θεωρείται μεταβίβαση επιχείρησης, εγκατάστασης ή τμήματος εγκατάστασης η εκχώρηση μιας οικονομικής οντότητας που διατηρεί την ταυτότητά της.»

3.2.3. Η ΟΚΕ προτείνει να προστεθεί στην πέμπτη παράγραφο του άρθρου 1 η ακόλουθη φράση:

«υπό τον όρο να παρέχεται στους εργαζόμενους προστασία ισοδύναμη με εκείνη που παρέχει η Οδηγία του Συμβουλίου 92/56/ΕΟΚ της 24ης Ιουνίου 1992 περί ομαδικών απολύσεων.»

3.3. Άρθρο 2

3.3.1. Η ΟΚΕ προτείνει να προστεθεί στο σημείο γ), πρώτη παράγραφος του άρθρου 2, η ακόλουθη φράση:

«ή από την οδηγία του Συμβουλίου 94/45/ΕΚ της 22ας Σεπτεμβρίου 1994 για τη θέσπιση ευρωπαϊκής επιτροπής ή μιας διαδικασίας σε επιχειρήσεις ή σε ομίλους επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας με σκοπό να ενημερώνονται οι εργαζόμενοι και να ζητείται η γνώμη τους.»

3.4. Άρθρο 4

3.4.1. Η ΟΚΕ προτείνει να τροποποιηθεί η πέμπτη παράγραφος του άρθρου 4 ως εξής:

«Με εξαίρεση την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, όταν δεν έχει συναφθεί σύμβαση όπως αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο 3, τα κράτη μέλη μπορούν να εξουσιοδοτούν την αρμόδια δικαστική αρχή να τροποποιεί ή να λυθεί συμβάσεις εργασίας ή εργασιακές σχέσεις που υφίστανται κατά την ημερομηνία της μεταβίβασης που διενεργείται βάσει των διαδικασιών περί αφερεγγυότητας οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 3, παράγραφος 4, προκειμένου να διασφαλιστεί η επιβίωση της επιχείρησης, της εγκατάστασης ή τμήματος εγκατάστασης, υπό τον όρο ότι θα παρέχεται στους εργαζομένους προστασία ισοδύναμη με εκείνη που παρέχει η Οδηγία του Συμβουλίου 92/56/ΕΟΚ της 24ης Ιουνίου 1992 περί ομαδικών απολύσεων.»

3.5. Άρθρο 6

3.5.1. Η ΟΚΕ προτείνει να προστεθεί στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 6 το εξής τελευταίο εδάφιο:

«Κατά την εφαρμογή της παρούσης οδηγίας σχετικά με την πληροφόρηση και τη διαβούλευση πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η Οδηγία του Συμβουλίου 92/56/ΕΟΚ της 24ης Ιουνίου 1992 που τροποποιεί την Οδηγία 75/129/ΕΟΚ σχετικά με την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί ομαδικών απολύσεων καθώς και η Οδηγία του Συμβουλίου 94/45/ΕΚ της 22ας Σεπτεμβρίου 1994 για τη θέσπιση ευρωπαϊκής επιτροπής ή μιας διαδικασίας σε επιχειρήσεις ή σε ομίλους επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας με σκοπό να ενημερώνονται οι εργαζόμενοι και να ζητείται η γνώμη τους.»

3.5.2. Η ΟΚΕ προτείνει να προστεθεί στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 6 το εξής επιπλέον τελευταίο εδάφιο:

«Τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν συνεπώς το δικαίωμα στον εκχωρητή ή στον εκδοχέα να μην μεταβιβάζουν πραγματικά απόρρητες χρηματοοικονομικές πληροφορίες ή να τις γνωστοποιούν κατά τρόπο εμπιστευτικό μέσω των κανόνων και πρακτικών που ισχύουν στα κράτη μέλη.»

3.5.3. Η ΟΚΕ προτείνει να προστεθεί στην τέταρτη παράγραφο του άρθρου 6 το εξής δεύτερο εδάφιο:

«Συνίσταται επιτροπή επιχείρησης σε επιχειρήσεις κοινοτικής κλίμακας έργο της οποίας είναι να ενημερώνουν και να ζητούν τη γνώμη των εργαζομένων, πριν από κάθε ενδεχόμενη μεταβίβαση, όσον αφορά όλα τα προβλεπόμενα μέτρα που θα μπορούσαν να θίξουν τα συμφέροντά τους, σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας του Συμβουλίου 94/45/ΕΚ της 22ας Σεπτεμβρίου 1994 για τη θέσπιση ευρωπαϊκής επιτροπής επιχείρησης.»

3.5.4. Η ΟΚΕ προτείνει τη διαγραφή της πέμπτης παραγράφου του άρθρου 6.

3.5.5. Η ΟΚΕ προτείνει την προσθήκη, μετά την τελευταία παράγραφο του άρθρου 6, της εξής νέας παραγράφου:

«Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν θίγουν συνεπώς την εφαρμογή των υφιστάμενων ευνοϊκότερων κανόνων για τον εργαζόμενο που ισχύουν στα νομικά συστήματα των μεμονωμένων κρατών μελών.»

Βρυξέλλες, 29 Μαρτίου 1995.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Carlos FERRER

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Τα ακόλουθα μέλη, παρόντα ή εκπροσωπούμενα ψήφισαν υπέρ της γνωμοδότησης:

Κυρίες και Κύριοι ABEJÓN RESA, d'AGOSTINO, ANDREWS, ATTLEY, BAEZA SANJUÁN, BELABED, BERNARD, BETELU BAZO, BLESER, BORDES-PAGES, BRIESCH, van den BURG, CAL, CARLSLUND, CARROLL, CASSINA, CEBALLO HERRERO, CHAGAS, CHEVALIER, CHRISTIE, COLOMBO, DANTIN, DECAILLON, DELAPINA, van DIJK, DRIJFHOUT-ZWEIJTZER, DRILLEAUD, DUNKEL, ENGELLEN-KEFER, Ettl, ETTY, EULEN, FERNÁNDEZ, FORGAS I CABRERA, FREEMAN, GEUENICH, GIRON, GRUSELIN, HAAZE, HAGEN, HERNÁNDEZ BATALLER, JENKINS, KANNISTO, KARGAARD, de KNEGT, KONITZER, KOOPMAN, ΚΟΡΥΦΙΔΗΣ, LAUR, LEMMETTY, LIVERANI, LÖNNEBERG, LYONS, MADDOCKS, MARGALEF MASIÀ, MASUCCI, MAYAYO BELLO, MENGOZZI, MOLINA VALLEJO, MUÑIZ GUARDADO, NIELSEN B., NYBERG, OLAUSON, ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ, PÉ, PELLARINI, PICKERING, PIETTE, QUEVEDO ROJO, REBUFFEL, REUNA, ROSSITTO, RUPP, SÁNCHEZ MIGUEL, SANDERSON, SANTILLÁN CABEZA, SANTOS, SCHMITZ, SCHUNK, von SCHWERIN, SEPI, SEQUEIRA, STRÖM, TIXIER, ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ, TÜCHLER, VINAY, VOGLER, WAHROLIN, WESTERLUND, WILMS, WRIGHT, ZAPKINOZ, ZÖHRER, ZUFIAUR NARVAIZA.

Τα ακόλουθα μέλη, παρόντα ή εκπροσωπούμενα ψήφισαν κατά της γνωμοδότησης:

Κυρίες και Κύριοι ANDRADE, ASPINALL, BAGLIANO, BARROS VALE, BEALE, BENTO GONÇALVES, BERNABEI, BOUSSAT, ΜΠΙΡΕΔΗΜΑ-ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΥ, BROOKES, BUNDBAARD, BURANI, BURKHARD, CAVALEIRO BRANDÃO, CONNELLAN, DENKHAUS, DE NORRE, DONOVAN, FARNLEITNER, FRERICHS, FUCHS, GARDNER, GHIGONIS, GIACOMELLI, GIESECKE, GREEN, GUILLAUME, HAMRO-DROTZ, HAUSMANN, JOHANSEN, KALLIO, KAZAZΗΣ, KIELMAN, KIENLE, KONTIO, KRITZ, LEHNHOFF, LEVITT, LINDMARK, LINSSEN, LITTLE, LÖW, LUNDH, LUSTENHOUWER, MAIER, MEGHEN, MERCÉ JUSTE, MERIANO, MOBBS, MORELAND, MORGAN, MULLER, NIELSEN L., NOORDWAL, OSENAT, PARDON, PASOTTI, PELLETIER R., PEZZINI, PRICOLO, REGALDO, REGNELL, RODRÍGUEZ de AZERO y del HOYO, RODRÍGUEZ GARCÍA-CARO, SANTIAGO, SARALEHTO, SCHLEYER, SEGUY, SIRKEINEN, SOLARI, STECHER NAVARRA, STOKKERS, STÖLLNBERGER, STRASSER, STRAUSS, THYS, VERHAEGHE, VEVER, WALKER, WHITWORTH.

Τα ακόλουθα μέλη, παρόντα ή εκπροσωπούμενα, απέσχον.

Κυρίες και Κύριοι ΑΤΑΪΔΕ FERREIRA, ΛΕΠΙΟΣ, de PAUL de BARCHIFONTAINE, PELLETIER Ch.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Οι ακόλουθες τροπολογίες, οι οποίες συγκέντρωσαν τουλάχιστον το ένα τέταρτο των ψήφων, απορρίφθηκαν κατά τη διάρκεια της συζήτησης:

(ΑΝΤΙΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ)

Να αντικατασταθεί από το ακόλουθο κείμενο:

1. Η οδηγία αριθ. 77/187/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων είχε ως στόχο να εξασφαλίσει «την προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση αλλαγής εργοδότη, ιδιαίτερα, την εξασφάλιση της διατήρησης των δικαιωμάτων τους».

2. Σε γενικές γραμμές, δεν αμφισβητείται από νομική άποψη η κοινωνική αποτελεσματικότητα της προστασίας που παρέχει η Οδηγία.

Οποιαδήποτε εκτίμηση των ελλείψεων και των κενών της Οδηγίας για τη μεταβίβαση επιχειρήσεων πρέπει να λαμβάνει υπόψη την εσωτερική αγορά, τη θέσπιση ενός «νόμου για καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης» που να έχει ως αντικείμενο τη διάσωση επιχειρήσεων με οικονομικές δυσκολίες, και τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, καθώς επίσης και την προτεινόμενη από την Επιτροπή αναθεώρηση της Οδηγίας για τις ομαδικές απολύσεις, με την οποία η παρούσα Οδηγία έχει στενή σχέση.

3. Επομένως, η Επιτροπή προτείνει να διασαφηνιστεί το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας αυτής υπό τη σημερινή της διατύπωση. Ο σκοπός αυτός θα επιτευχθεί, σε μεγάλο βαθμό, με την τήρηση και τη συγκεκριμενοποίηση της ευρείας ερμηνείας που δίδεται από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου. Η Επιτροπή προτείνει επίσης ορισμένες άλλες τροποποιήσεις που έχουν ως κύριο στόχο να υποστηρίξουν και να προστατεύσουν τα συμφέροντα των εργαζομένων, ιδίως σε περιπτώσεις διαδικασιών αφερεγγυότητας, σε δημόσιες επιχειρήσεις, μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς και ποντοπόρα πλοία.

4. Η ΟΚΕ επικροτεί την πρωτοβουλία της Επιτροπής και κρίνει ότι διασαφηνίζει σε μεγάλο βαθμό το υπό εξέταση θέμα. Θεωρεί ότι η πρόταση είναι γενικά ισορροπημένη, αν και θα μπορούσαν να εκφραστούν ορισμένες επιφυλάξεις για συγκεκριμένα σημεία.

5. Για να προωθηθεί ο δεδηλωμένος στόχος της Επιτροπής που είναι η διασαφήνιση του θέματος, και λόγω της γενικά αρνητικής αντίδρασης στη λύση που έδωσε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στην υπόθεση «Schmidt», η ΟΚΕ κρίνει ότι η πρόταση θα βελτιωθεί σημαντικά εάν στο άρθρο 1 συμπεριληφθούν τα ακόλουθα:

« (...)

Θεωρείται ως μεταβίβαση κατά την έννοια της παρούσας Οδηγίας η μεταφορά μιας οικονομικής οντότητας που διατηρεί την ταυτότητά της, δηλαδή μια σειρά πόρων οργανωμένων κατά αυτόνομο τρόπο, με στόχο την ανάληψη μιας οικονομικής δραστηριότητας, βασικής ή βοηθητικής.

Οι ακόλουθες περιπτώσεις δεν θα θεωρούνται ως μεταβίβαση κατά την έννοια της Οδηγίας, εκτός και αν αποδειχθεί ότι πληρούνται οι όροι που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο:

- χρησιμοποίηση από μια επιχείρηση ενός εξωτερικού προμηθευτή για μια δραστηριότητα που εκτελούσε παλαιότερα η ίδια επιχείρηση
- αλλαγή προμηθευτή, σε περίπτωση που ο εργοδότης χρησιμοποιεί ήδη εξωτερικό προμηθευτή για μια δραστηριότητα
- ανάληψη από την ίδια την επιχείρηση μιας δραστηριότητας που εκτελούσε παλαιότερα εξωτερικός προμηθευτής.»

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 84, ψήφοι κατά: 99, αποχές: 2.

Σημείον 2.2.2

Να προστεθούν τα εξής μετά την τελευταία φράση του σημείου 2.2.2.

«Ο ορισμός αυτός δεν πρέπει να καλύπτει την κατάσταση κατά την οποία ο εργοδότης μεταβιβάζει το έργο σε έναν εργολήπτη όσο και την κατάσταση όπου μια σύμβαση μεταβιβάζεται σε έναν υπεργολήπτη.»

Αιτιολογία

Η Επιτροπή ανέφερε ότι η οδηγία πρέπει να επιτρέπει σε έναν εργοδότη να μεταβιβάζει μια συγκεκριμένη δραστηριότητα από τον έναν εργοδότη στον άλλο. Αυτό προκύπτει από τη διατύπωση της οδηγίας σύμφωνα με την οποία υπάρχει διαφορά μεταξύ μεταβίβασης οντοτήτων και μεταβίβασης δραστηριοτήτων. Ωστόσο, η μέθοδος αυτή ενδέχεται να δημιουργήσει δυσκολίες, ιδίως στη διάκριση μεταξύ των ορισμών αυτών.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 76, ψήφοι κατά: 88, αποχές: 4.

Σημείο 2.2.4

Να διαγραφεί.

Αιτιολογία

Δεν είναι ούτε πρέπει να είναι αυτή η πρόθεση της Οδηγίας.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 70, ψήφοι κατά: 94, αποχές: 2.

Παράγραφος 2.6.3

Η παράγραφος αυτή να διαγραφεί και να αντικατασταθεί από το ακόλουθο κείμενο:

«Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της ως προς τη ρήτρα του άρθρου 1.4 που δίδει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να μην εφαρμόζουν το Τμήμα ΙΙΙ της οδηγίας στα ποντοπόρα σκάφη. Είναι ωστόσο λυπηρό το γεγονός ότι στην παρούσα οδηγία δεν αναγνωρίζονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ναυτιλιακού τομέα ως συνόλου όπως συνέβαινε με την οδηγία του 1977.»

Αιτιολογία

Το σχέδιο οδηγίας προσανατολίζεται κυρίως προς τις εγκαταστάσεις της ξηράς και φαίνεται να αγνοεί τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που επικρατούν στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών.

Ένα πλοίο, εκ φύσεως, συνιστά περισσότερο περιουσιακό στοιχείο παρά επιχείρηση, και η αγοραπωλησία παρόμοιων περιουσιακών στοιχείων είναι κατά μεγάλο μέρος συνήθης εμπορική δραστηριότητα πολλών ναυτιλιακών εταιρειών.

Σε αντίθεση με την κατάσταση που επικρατεί στην ξηρά, ένα πλοίο δεν διαθέτει σταθερό και μόνιμο πλήρωμα. Η ανάγκη τακτικής αντικατάστασης του πληρώματος λόγω αδειών δείχνει, είτε ότι οι ναυτικοί μιας εταιρείας απασχολούνται σε μόνιμη βάση για υπηρεσία σε οιοδήποτε πλοίο της ίδιας εταιρείας, είτε ότι απασχολούνται μόνον κατά τη διάρκεια συγκεκριμένου ταξιδιού με συγκεκριμένο πλοίο για μη διακεκομμένη χρονική περίοδο. Στην πρώτη περίπτωση, εάν πραγματοποιηθεί πώληση, οι ναυτικοί που εργάζονται στο πλοίο αυτό κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο θα πρέπει κανονικά να διατηρήσουν την απασχόλησή τους στην εταιρεία και να τοποθετηθούν σε άλλα πλοία της. Σε άλλες όμως περιπτώσεις αν το πλοίο πωληθεί, θα υπάρξει λήξη της απασχόλησης· τούτο όμως ισοδυναμεί με πρόωγη λήξη μιας βραχυπρόθεσμης σύμβασης εργασίας. Αν το ταξίδι τελειώσει απροσδόκητα λόγω πώλησης του πλοίου, ή αν το πλοίο πωληθεί στο εξωτερικό, θα πρέπει να καταβληθεί χρηματική αποζημίωση στους ναυτικούς, είτε βάσει νομοθεσίας είτε βάσει συλλογικών συμβάσεων, και να προβλεφθεί ο επαναπατρισμός τους.

Η κατάσταση αυτή καθίσταται ακόμη σοβαρότερη όταν το πλοίο πωλείται στο εξωτερικό. Σε αντίθεση με τη βιομηχανική μονάδα που είναι εγκατεστημένη στην ξηρά, όταν ένα πλοίο πωλείται σε ξένους ιδιοκτήτες υπόκειται σε εντελώς διαφορετική νομοθεσία, δηλαδή στη νομοθεσία του νέου κράτους τη σημαία του οποίου φέρει. Η εν λόγω νομοθεσία ενδέχεται να διαφέρει σε μεγάλο βαθμό όσον αφορά την εθνικότητα και τα προσόντα του πληρώματος, καθώς και όσον αφορά τις διατάξεις σχετικά με την επάνδρωση.

Αν τα εμπορικά πλοία υπόκειντο στο τμήμα ΙΙ της οδηγίας, θα ήταν παράνομες οι απολύσεις που λαμβάνουν χώρα κατά την πώλησή τους. Συνεπώς η αγοράστρια εταιρεία δεν θα ήταν βέβαιη για το αν και κατά πόσο θα έπρεπε να ικανοποιήσει ενδεχόμενες αξιώσεις του προηγούμενου πληρώματος. Θα μπορούσε επίσης να δημιουργηθεί πρόβλημα όσον αφορά την προβολή αξιώσεων αποζημίωσης εκ μέρους του νέου ιδιοκτήτη από τους προηγούμενους ιδιοκτήτες επειδή οφείλει να συνεχίσει να απασχολεί το πλήρωμά τους. Τελικό αποτέλεσμα, συνεπώς, θα ήταν η αποθάρρυνση της αγοράς πλοίων με σημαία της ΕΕ, ιδιαίτερα από ξένους πλοιοκτήτες, η μείωση της αξίας τους και της ασφάλειάς τους δεδομένου ότι καθίσταται ακόμη δυσκολότερη για τον αγοραστή την επάνδρωση του πλοίου με δικό του πλήρωμα.

Οι πρακτικές διευθετήσεις για την απασχόληση στο ναυτιλιακό τομέα αντανακλούν το γεγονός ότι το πλοίο συνιστά αποκλειστικά κινητό περιουσιακό στοιχείο. Ως εκ τούτου απαιτείται η θέσπιση νομικού καθεστώτος το οποίο να ανταποκρίνεται στα ιδιαίτερα τούτα χαρακτηριστικά. Προκειμένου να αποφευχθούν οι προαναφερθείσες ανεπιθύμητες συνέπειες, θεωρείται κεφαλαιώδους σημασίας ο πλήρης αποκλεισμός της ναυτιλίας από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 65, ψήφοι κατά: 96, αποχές: 7.

Σημείο 2.8.3

Να διαγραφεί.

Αιτιολογία

Δεν είναι αναγκαίο επειδή η Οδηγία 94/45/ΕΟΚ είναι αυτόνομη και θα ισχύσει μόνο όταν θεσπισθεί σχετική νομοθεσία.

Σημείο 3.3.1

Να διαγραφεί.

Αιτιολογία

Η ίδια με εκείνη του σημείου 2.8.3.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 40, ψήφοι κατά: 96, αποχές: 19.

Σημείο 2.10

Να προστεθεί η εξής νέα παράγραφος

«Είναι απαραίτητο, όταν μία επιχείρηση καθίσταται αφερέγγυα, να καταβάλλεται κάθε προσπάθεια για τη διάσωση της οντότητας της· επομένως, κατά την εξέταση του άρθρου 4 πρέπει να καταστεί σαφές ότι το άρθρο 1(5) πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να αφορά ολόκληρο το κείμενο της Οδηγίας όταν θεσπίζονται διαδικασίες αφερεγγυότητας, υπό τον όρο ότι οι υπάλληλοι θα τυγχάνουν προστασίας στα πλαίσια των Οδηγιών 92/56/ΕΟΚ για τις συλλογικές απολύσεις και 80/987/ΕΟΚ για την προστασία σε περίπτωση αφερεγγυότητας.»

Στο σημείο της γνωμοδότησης όπου γίνεται αναφορά στην Οδηγία 92/56/ΕΟΚ για τις ομαδικές απολύσεις πρέπει να προστίθενται τα εξής: «και η Οδηγία του Συμβουλίου 80/987/ για την αφερεγγυότητα.»

Αιτιολογία

Αυτονόητη.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 43, ψήφοι κατά: 98, αποχές: 17.

Σημείο 2.10.4

Να απαλειφθεί αυτό το σημείο.

Αιτιολογία

Η επιβίωση μιας προβληματικής επιχείρησης αποβαίνει προς το κοινό συμφέρον τόσο των εργοδοτών όσο και των εργαζομένων. Μία λύση για τους εργαζόμενους είναι να δεχθούν λογότερο ευνοϊκούς όρους απασχόλησης.

Σημείο 2.10.5

Να διαγραφεί.

Αιτιολογία

Το σημείο αυτό πρέπει να απαλειφθεί λόγω της προτεινόμενης μεταβολής.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 38, ψήφοι κατά: 97, αποχές: 4.

Σημείο 2.14.3

Να τροποποιηθεί η πρώτη φράση ως εξής:

«Η ΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση αυτή.»

Να διαγραφεί ολόκληρη η δεύτερη φράση.

Αιτιολογία

Πρέπει να ληφθούν υπόψη τα επιχειρήματα της Επιτροπής υπέρ της προτεινόμενης μεταβολής. Είναι σημαντικό να μην επιβάλλουν οι νόμοι δυσβάστακτες υποχρεώσεις στις μικρές επιχειρήσεις.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 68, ψήφοι κατά: 102, αποχές: 7.

Το ακόλουθο κείμενο της γνωμοδότησης του τμήματος διεγράφη μετά από τροπολογία που εγκρίθηκε κατά τη διάρκεια της συζήτησης.

Σημείο 1.1.3

«Η οδηγία ερμηνεύθηκε με πολλούς, διαφορετικούς τρόπους από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και για το λόγο αυτό δεν κατέστη δυνατό να ενσωματωθεί στην εθνική πρακτική ή νομοθεσία. Επιπλέον, η υφιστάμενη οδηγία είναι αδικαιολόγητα άκαμπτη, παρακαλύει την ανάπτυξη της σωστής επιχειρηματικής πρακτικής και του ανταγωνισμού και επηρεάζει δυσμενώς τις προοπτικές διάσωσης αφερέγγων επιχειρήσεων. Το γεγονός ότι τα εθνικά δικαστήρια έχουν παραπέμψει πολλές υποθέσεις στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για τη λήψη προκαταρκτικών αποφάσεων, δείχνει ότι το πεδίο αναφοράς και η εφαρμογή της υφιστάμενης οδηγίας δεν είναι σαφή, πράγμα που αποβαίνει εις βάρος τόσο των εργαζομένων όσο και των επιχειρήσεων.»

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 81, ψήφοι κατά: 60, αποχές: 8.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ**στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής**

Μετά την ονομαστική ψηφοφορία για το σύνολο του κειμένου της γνωμοδότησης, η κατηγορία ΜΜΕ της ΟΚΕ προέβη στην ακόλουθη δήλωση (βλ. άρθρο 47 του Εσωτερικού Κανονισμού).

«Η κατηγορία ΜΜΕ της ΟΚΕ υποδέχεται ευνοϊκά την πρωτοβουλία της Επιτροπής της ΕΕ για την προσαρμογή της οδηγίας 77/187/ΕΟΚ σχετικά με τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων κατά τη μεταβίβαση μιας επιχείρησης. Οι εκπρόσωποι των ΜΜΕ στην ΟΚΕ θεωρούν ότι η Επιτροπή δικαίως προτείνει τώρα προς το σκοπό εφαρμογής της οδηγίας τον αποκλεισμό της μεταβίβασης μιας δραστηριότητας της επιχείρησης. Κατά τη γνώμη αυτών των μελών της ΟΚΕ πρέπει να καταστεί εντελώς σαφές ότι πρόθεση της Επιτροπής είναι η οδηγία να μην εφαρμόζεται στην περίπτωση της αποκαλούμενης "contracting out of services".»

Επίσης η οδηγία δεν πρέπει να ισχύει για προσωρινούς εργαζόμενους διότι οι τελευταίοι δεν έχουν συνάψει σύμβαση εργασίας με την επιχείρηση που αποτελεί αντικείμενο οιασδήποτε μορφής μεταβίβασης.

Τέλος οι εκπρόσωποι των ΜΜΕ στην ΟΚΕ θεωρούν ότι αποτελεί ορθή λύση το γεγονός ότι επιχειρήσεις με περιορισμένο προσωπικό, π.χ. με λιγότερους από 50 εργαζόμενους, απαλλάσσονται από την υποχρέωση πληροφόρησης και διαβούλευσης δεδομένου ότι σε παρόμοιες μικρές επιχειρήσεις υπάρχουν πάντοτε άτυπες σχέσεις μεταξύ εργοδότη και εργαζομένων που εξυπηρετούν καλύτερα παρόμοιες καταστάσεις από τις εκ του νόμου θεσπισμένες δομές διαβούλευσης που δεν φαίνεται να λειτουργούν στις ΜΜΕ.»

Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την έγκριση προγράμματος κοινοτικής δράσης σχετικά με την πρόληψη του AIDS και ορισμένων άλλων μεταδοτικών ασθενειών στο πλαίσιο δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας

(95/C 133/08)

Στις 28 Νοεμβρίου 1994, και σύμφωνα με το άρθρο 129 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότηση αυτή στις 3 Μαρτίου 1995 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Colombo.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κατά την 324η σύνοδο ολομέλειάς της που πραγματοποιήθηκε στις 30 Μαρτίου 1995, υιοθέτησε ομόφωνα, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή και γενικές παρατηρήσεις

1.1. Της πρότασης προηγήθηκε εκτεταμένη και προσεκτική ανακοίνωση, η οποία την τοποθετεί στο νέο πλαίσιο της κοινοτικής δράσης προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι για την προστασία της δημόσιας υγείας όπως αυτοί καθορίζονται στα άρθρα 3 (ο) και 129 της Συνθήκης, καθώς και στο πλαίσιο της ανακοίνωσης-πλαίσιο COM(93) 559 επί της οποίας έχει ήδη αποφανθεί η ΟΚΕ⁽¹⁾.

1.2. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της και διαπιστώνει ότι η απόφαση αυτή ανταποκρίνεται στα όσα είχε διατυπώσει στην γνωμοδότησή της σχετικά με την παράταση και κατά το 1994 του προγράμματος «Η Ευρώπη κατά του AIDS»⁽²⁾, στο σημείο 1.5 της οποίας τονίζονταν η ώθηση την οποία θα έδιδε στα υφιστάμενα ειδικά προγράμματα η διαμόρφωση γενικότερου προγράμματος δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας.

1.3. Η ΟΚΕ κρίνει ότι με τον τρόπο αυτό η κοινοτική δράση αποκτά μεγαλύτερη σταθερότητα και συνοχή, επεκτεινόμενη και σε άλλες μεταδοτικές ασθένειες η πρόληψη των οποίων μπορεί να βελτιωθεί από τον συντονισμό σε κοινοτικό επίπεδο, πόσο μάλλον όταν συμπίπτει με την ενίσχυση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, καθώς επίσης και από την εμπειρία που έχει αποκτηθεί στο πλαίσιο του αγώνα κατά του AIDS. Προς τούτο είναι απαραίτητο να προβλεφθούν επαρκείς οικονομικοί πόροι για το πρόγραμμα.

1.4. Η ΟΚΕ προτείνει τη διατήρηση των οφειλόμενων διακρίσεων μεταξύ της δράσης σχετικά με το AIDS, η οποία αποτελεί ήδη εδραιωμένη κοινοτική εμπειρία και μπορεί να χρησιμεύσει ως βάση για την περαιτέρω πορεία, και έχει ειδικά χαρακτηριστικά δεδομένης της ανυπαρξίας εμβολίων, και των προβλημάτων που δημιουργεί ο εμπιστευτικός χαρακτήρας της ανίχνευσης της ασθένειας αυτής. Για τις άλλες λοιμώδεις νόσους υφίστανται ήδη πρωτοβουλίες συντονισμού σε ευρωπαϊκή κλίμακα τις οποίες το νέο πρόγραμμα θα πρέπει να αξιοποιήσει και να αναπτύξει, με τον καθορισμό εξαιρετικών

επιστημονικών κέντρων τα οποία να μπορούν να αναπτύξουν λειτουργίες ανάλογες με εκείνες που παρέχει το επιδημιολογικό κέντρο του Παρισιού για το AIDS.

1.4.1. Σε μια πρώτη φάση, η ΟΚΕ συνιστά κυρίως την επικέντρωση του ενδιαφέροντος στις μεταδοτικές ασθένειες που συνδέονται στενότερα με το AIDS, όπως εκείνες που μεταδίδονται με τη σεξουαλική επαφή ή με τη μετάγγιση αίματος ή όπως η φυματίωση (ανάπτυξη υπερανθεκτικών μικροοργανισμών στον οργανισμό ασθενών με AIDS), ενώ επιθυμεί καλύτερο καθορισμό της δράσης σχετικά με τις νοσοκομειακές λοιμώξεις (που μεταδίδονται στα νοσοκομεία και στα θεραπευτήρια) και τα εμβόλια, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην ανταλλαγή πληροφοριών.

1.5. Στην Ανακοίνωση δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στον συντονισμό με τα άλλα όργανα κοινοτικής δράσης (ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς, κοινωνική πολιτική, προστασία των καταναλωτών, έρευνα, κλπ.), καθώς και στη συνεργασία με τους διεθνείς οργανισμούς και τις τρίτες χώρες· η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της που λήφθηκαν υπόψη οι παρατηρήσεις της προς αυτή την κατεύθυνση, παρατηρήσεις οι οποίες είτε διατυπώθηκαν σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις επί αυτού του συγκεκριμένου προγράμματος, είτε στην γνωμοδότηση για την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το πλαίσιο δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας⁽³⁾.

1.6. Περαιτέρω πηγή ικανοποίησης αποτελεί η προσέγγιση που υπάρχει στην Ανακοίνωση όσον αφορά τους μηχανισμούς διαβούλευσης και συμμετοχής, με την υπογράμμιση, όπως πάντα ζητούσε η ΟΚΕ, του ρόλου των επαγγελματιών φορέων και των μη κυβερνητικών οργανισμών που δρουν στον τομέα του AIDS και των άλλων μεταδοτικών ασθενειών.

1.7. Η ΟΚΕ λαμβάνει υπόψη την πρόθεση της Επιτροπής που διατυπώνεται στην Ανακοίνωση στο σημείο 158, να διατηρήσει και να ενισχύσει τις επαφές της με τους μη κυβερνητικούς οργανισμούς, οι οποίοι «συνέβαλαν γενναιόδωρα στην υλοποίηση των κοινοτικών ενεργειών».

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 388 της 31. 12. 1994.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 133 της 16. 5. 1994.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 388 της 31. 12. 1994.

1.8. Για μια ακόμη φορά όμως η ΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για την απουσία αναφοράς στους κοινωνικούς εταίρους και την παραγνώριση της δράσης που δύναται να αναπτυχθεί στους χώρους εργασίας. Πρωτοβουλίες όπως η συνάντηση του Απριλίου του 1990, υπό τον Πρόεδρο Delors, για το AIDS δεν είχαν την κατάλληλη εξέλιξη όσον αφορά την ενεργοποίηση συγκεκριμένων προγραμμάτων.

1.9. Αν αληθεύει ότι οι καθαρά υγειονομικές πτυχές που αφορούν την προστασία στο χώρο εργασίας καλύπτονται από την οδηγία σχετικά με την έκθεση σε βιολογικούς παράγοντες⁽¹⁾, οι πτυχές ενημέρωσης, πρόληψης και εκπαίδευσης χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής στο πρόγραμμα. Για το λόγο αυτό, η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να συμπεριλάβει στο πρόγραμμα ειδικές δράσεις στο χώρο εργασίας, επικεντρωμένες στην ενημέρωση, την πρόληψη και τον αγώνα κατά των διακρίσεων.

2. Αξιολόγηση του προηγούμενου προγράμματος

2.1. Η ΟΚΕ σημειώνει με ενδιαφέρον την έκθεση της Επιτροπής για την εκτέλεση του σχεδίου δράσης το 1993⁽²⁾ και την δράση της συμβουλευτικής επιτροπής με την εκπόνηση γνωμοδοτήσεων για κάθε σχέδιο αίτησης χρηματοδότησης που υποβλήθηκε στην Επιτροπή.

2.1.1. Καλεί εντούτοις την Επιτροπή να συντονίζει καλύτερα χρονικά τη δημοσίευση των εκθέσεων αξιολόγησης με τη διαμόρφωση και την αναθεώρηση των προγραμμάτων, ούτως ώστε η αξιολόγηση των δράσεων που έχουν εφαρμοστεί να συμβάλει στον προσανατολισμό των νέων επιλογών.

2.2. Η ΟΚΕ συμφωνεί με την προτεραιότητα που δίνεται στη χρηματοδότηση περιορισμένου αριθμού σχεδίων μεγάλης εμβέλειας· εξάλλου η ίδια το είχε προτείνει δεδομένων των περιορισμένων διαθέσιμων πόρων.

2.3. Αντίθετα εκφράζει την ανησυχία της όχι τόσο για την έλλειψη ισορροπίας μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την κατανομή των χρηματοδοτήσεων, όσο κυρίως, με βάση τις υφιστάμενες πληροφορίες, για το γεγονός ότι οι χώρες στις οποίες η ασθένεια είναι περισσότερο διαδεδομένη (Ισπανία, Ιταλία και Γαλλία) δεν έχουν διαδραματίσει μέχρι στιγμής πρωταγωνιστικό ρόλο στις προτάσεις τις οποίες υποστηρίζει οικονομικά η Κοινότητα.

2.4. Πράγματι, τα προγράμματα επιλέγονται με βάση την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα, αλλά και με βάση τις ανάγκες που τα επιδημιολογικά δεδομένα υποδεικνύουν. Δεν πρόκειται συνεπώς για την κατανομή πόρων κατά τρόπο γραφειοκρατικό και διοικητικό, αλλά σύμφωνα με την αποτελεσματικότητα της δράσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο και ανάλογα με τις πραγματικές ανάγκες.

2.4.1. Η ΟΚΕ απορεί κατά πόσον οι πληροφορίες σχετικά με τις κοινοτικές δράσεις διαδίδονται αποτελεσματικά στα κράτη μέλη και ιδιαίτερα αν είναι προσιτές στους μη κυβερνητικούς οργανισμούς. Βέβαια υπεύθυνες για τη διάδοση των πληροφοριών είναι οι εθνικές αρχές, χρήσιμες όμως αποδεικνύονται κάποιες δράσεις που αναφέρουν το αντικείμενο των υφιστάμενων πρωτοβουλιών που υποστηρίζει η Κοινότητα, όπως ο κατάλογος των δραστηριοτήτων των μη κυβερνητικών οργανισμών στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την πρόληψη και βοήθεια στον τομέα του AIDS⁽³⁾.

2.4.2. Η ΟΚΕ καλεί συνεπώς την Επιτροπή να ετοιμάσει και να διανείμει τάχιιστα έναν ενημερωτικό οδηγό, σε όλες τις γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κυριότερων εθνικών μειονοτήτων ούτως ώστε να συμβάλει στην πρόσβαση όλων των ενδιαφερομένων οργανισμών και ενώσεων στις κοινοτικές δράσεις. Μια τακτική επισκόπηση των τρεχουσών δράσεων, με τη μορφή ενημερωτικού φυλλαδίου, θα συνέβαλλε τα μέγιστα στη διαφάνεια και στη διάδοση της αποκτηθείσας εμπειρίας.

2.5. Η «κοινοτική υπεραξία» δεν απορρέει μόνο από τα σχέδια που προωθούνται ταυτόχρονα στα διάφορα κράτη μέλη, αλλά και από εθνικά σχέδια τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν ως πρότυπα μεταφοράς, και τα οποία να χαρακτηρίζονται από καινοτόμες προσεγγίσεις σε ειδικά προβλήματα.

2.6. Μεταξύ των δράσεων που υποστηρίχθηκαν το 1993 παρουσιάζονται ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες, και σύμφωνα με τα όσα είχε προτείνει η ΟΚΕ στις γνωμοδοτήσεις της, οι εξής:

- το κέντρο ενημέρωσης που απευθύνεται σε ορισμένες κοινότητες μεταναστών, το οποίο αναπτύσσει δραστηριότητες ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και υποστήριξης διαφόρων παρόμοιων κοινοτήτων που υπάρχουν στην Ευρώπη·
- οι διεθνικές δραστηριότητες που αποσκοπούν στη βελτίωση των γνώσεων σε θέματα πρόληψης του HIV στις κοινότητες μεταναστών που ζουν στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, και που προσπαθούν να ξεπεράσουν τις δυσκολίες της επικοινωνίας λόγω διαφορετικών πολιτισμών και επισημνούν μεθόδους ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης ειδικά προσαρμοσμένες σε παρόμοιες ομάδες·
- η μελέτη σκοπιμότητας των εκστρατειών ενημέρωσης και πρόληψης που απευθύνονται σε ταξιδιώτες που μετακινούνται στο εσωτερικό της Κοινότητας, και η οποία υπογράμμισε τη σημασία που έχει η διοργάνωση εκστρατείας για την προώθηση της χρησιμοποίησης προφυλακτικών από τους νέους που κυκλοφορούν εντός της Κοινότητας·
- το ευρωπαϊκό δίκτυο πρόληψης της μετάδοσης του ιού HIV στο χώρο της πορνείας (Europap)·
- το ευρωπαϊκό δίκτυο βοήθειας των οικογενειών και των παιδιών που έχουν προσβληθεί από τον ιό·

(1) Οδηγία 93/88/ΕΟΚ, ΕΕ αριθ. L 268 της 29. 10. 1993, σ. 71.

(2) Έγγρ. COM(94) 525 τελικό.

(3) European Union AIDS Directory, NAM Publications Ltd, London, 1994.

— η συγκριτική ανάλυση των ευρωπαϊκών νομοθεσιών για θέματα AIDS σε ό,τι αφορά την επισήμανση, τον εμπιστευτικό χαρακτήρα και την δήλωση της ασθένειας, τα δικαιώματα των ασθενών για θεραπεία, τη συμβατότητα της ασθένειας με καθιστός φυλάκισης, τους περιορισμούς κυκλοφορίας και μετανάστευσης.

2.7. Από την τελευταία αυτή μελέτη θα μπορούσαν να προκύψουν χρήσιμα στοιχεία για τον καθορισμό κοινοτικών μέτρων και δράσεων στο πλαίσιο των κοινωνικών και αστικών δικαιωμάτων, προκειμένου να εξασφαλίσουν ίση προστασία στους ευρωπαίους πολίτες, καθώς και να συμβάλουν στην καταπολέμηση των διακρίσεων σχετικά με το AIDS γεγονός που αποτελεί πρώτιστο καθήκον σε παγκόσμιο επίπεδο.

2.8. Γενικότερα η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι, σύμφωνα με τις προτάσεις της κατά του διασκορπισμού των πόρων, καθώς και σύμφωνα με τη γνωμοδότηση της συμβουλευτικής επιτροπής, χρηματοδοτήθηκαν λιγότερες διασκέψεις και συνέδρια και περισσότερες συγκριτικές αναλύσεις και εκστρατείες ενημέρωσης και πρόληψης με συγκεκριμένο στόχο.

3. Ειδικές παρατηρήσεις για το νέο πρόγραμμα δράσης

3.1. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ασυμφωνία μεταξύ των φιλοδοξιών της Ανακοίνωσης και των χαμηλών τόνων του προγράμματος δράσης. Αυτό δείχνει ότι η εξαιρετικά συνθετική και σχηματική έκδοση του προγράμματος δεν αντικατοπτρίζει τον πλούτο των σκέψεων και των προανατολισμών της Ανακοίνωσης, και γι αυτό η ΟΚΕ ζητά μια πιο διαρθρωμένη και αιτιολογημένη επαναδιατύπωση των δράσεων που να περιλαμβάνει στοιχεία της Ανακοίνωσης. Ζητά επίσης να προβλέπονται ειδικές δράσεις στο χώρο εργασίας, σύμφωνα με τα όσα διατυπώνονται στο σημείο 1.9.

3.2. Η ΟΚΕ συμφωνεί με τη διάκριση σε δύο μέρη του προγράμματος, δηλαδή στο τμήμα που αφορά καθαρά το AIDS και στο τμήμα που αφορά τις άλλες μεταδοτικές ασθένειες, αλλά με λύπη διαπιστώνει ότι η συσώρευση των πόρων παραμένει ελάχιστη, γεγονός για το οποίο έχει ήδη εκφράσει τη λύπη της σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της, γνωρίζοντας παρ' όλα αυτά ότι οι κοινοτικοί πόροι πρέπει να λειτουργήσουν πολλαπλασιαστικά.

3.2.1. Συνιστά ιδιαίτερα να προβλεφθεί η πρόσληψη κατάλληλου προσωπικού για την αντιμετώπιση των αυξημένων και διαφοροποιημένων υποχρεώσεων του προγράμματος.

3.3. Όσον αφορά τις δράσεις σχετικά με τον ιό HIV/AIDS, η ΟΚΕ παραπέμπει στις παρατηρήσεις που έχει διατυπώσει στην γνωμοδότησή της με αριθ. CES 228/94⁽¹⁾ και επιμένει στη σημασία που έχει η συλλογή δεδομένων. Δικαίως η ενέργεια αυτή τίθεται κατά προτεραιότητα, στο σημείο 1 του προγράμματος, η χρηματοδότηση όμως παραμένει εξαιρετικά χαμηλή.

3.3.1. Όσον αφορά ιδιαίτερα τα μέτρα υπέρ των παιδιών και των εφήβων, η ΟΚΕ υποστηρίζει την ιδέα ότι κατά την παροχή πληροφοριών πρέπει να συνεκτιμάται το πολιτιστικό και θρησκευτικό υπόβαθρο εκτός εάν, λόγω των διαστάσεων του προβλήματος, δεν είναι εύλογη η τήρηση της προϋπόθεσης αυτής.

3.3.2. Προκειμένου να χρησιμοποιηθούν καλύτερα οι πόροι, η ΟΚΕ συνιστά αυστηρό συντονισμό με το πρόγραμμα Biomed: πράγματι η συλλογή δεδομένων που προωθείται με το παρόν πρόγραμμα θα μπορέσει να συμπεριλάβει επαφελώς δράσεις που αφορούν στην αναζήτηση δεδομένων βάσης, επιτρέποντας στους ερευνητές να συγκεντρωθούν στην επεξεργασία των δεδομένων αυτών.

3.4. Σε σχέση με τη θεματική της «ασφάλειας του αίματος και των προϊόντων αίματος» που αναφέρεται στα σημεία 109 και 110 της Ανακοίνωσης, και περιέχονται στη γνωμοδότηση CES 228/94 στα σημεία 3.3.3 και 3.3.10⁽¹⁾, η ΟΚΕ επαναλαμβάνει ότι η αυτάρκεια σε αίμα δεν είναι συνώνυμη με την ασφάλεια. Εκφράζει επίσης την ικανοποίησή της ότι το συγκεκριμένο θέμα αποτελεί αντικείμενο ειδικής ανακοίνωσης της Επιτροπής⁽²⁾. Τα συμπεράσματα που θα προκύψουν από την εξέταση αυτής της ανακοίνωσης θα πρέπει να μετατραπούν σε ειδικές δράσεις και να περιληφθούν στο παρόν πρόγραμμα. Η ΟΚΕ ζητά να εκδώσει γνωμοδότηση επί του θέματος αυτού.

3.4.1. Εντούτοις, η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι η Επιτροπή πρέπει να προβεί επειγόντως στη θέσπιση των κανόνων που είναι αναγκαίοι για τον έλεγχο της ασφάλειας του αίματος και των προϊόντων αίματος πριν από τη χρήση τους. Πρέπει να αποκλεισθεί απολύτως όπως, αιμοφιλικά άτομα και άλλοι ασθενείς για τους οποίους η μετάγγιση αίματος αποσκοπεί στην βελτίωση της υγείας τους, μολύνονται, άνευ υπαιτιότητάς τους, με HIV και άλλους ιούς.

3.5. Όσον αφορά τις άλλες μεταδοτικές ασθένειες (ηπατίτιδα, φυματίωση, νοσοκομειακές λοιμώξεις) που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα, η ΟΚΕ παρατηρεί ότι έχει μεγάλη σημασία όπως η γνώση και η κατανόηση καθώς και οι σχετικές συνέπειες βελτιωθούν από πλευράς του ευρέος κοινού. Τούτο για να προληφθεί η μετάδοση και να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των προληπτικών δράσεων.

3.5.1. Επίσης παρατηρείται ότι η δράση των μη κυβερνητικών οργανισμών σ' αυτόν τον τομέα δεν έχει αναπτυχθεί επαρκώς και ότι οι δράσεις που πρέπει να στηριχθούν θα αφορούν κυρίως την καλύτερη αποτελεσματικότητα και τον καλύτερο συντονισμό των οργανισμών δημόσιας υγείας.

3.6. Πράγματι, τα εξεταζόμενα μέτρα αφορούν την κάλυψη του εμβολιασμού του κοινού, την βελτίωση της ποιότητας των συστημάτων ελέγχου των κρατών μελών, την προώθηση της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ των υγειονομικών φορέων, την υποστήριξη της πρώιμης διάγνωσης και του συστηματικού ελέγχου των μεταδοτικών ασθενειών.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 133 της 16. 5. 1994.

⁽²⁾ Έγγρ. COM(94) 652 τελικό.

3.7. Δεδομένου ότι πρόκειται για νέο τομέα παρέμβασης, πρέπει να αποφευχθούν οι επικαλύψεις σε σχέση με τα ήδη υφιστάμενα δίκτυα συντονισμού σε ευρωπαϊκή κλίμακα, τα οποία αξιολογούνται και διαμορφώνονται με τον εντοπισμό εξαιρετικών επιστημονικών κέντρων που δύνανται να διαδραματίσουν καλύτερα πρότυπο ρόλο.

3.8. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στο θέμα των «εμφανιζόμενων λοιμώξεων» και στη διεξαγωγή ad hoc επιδημιολογικών ερευνών, δεδομένου του διεθνικού χαρακτήρα πολλών λοιμώξεων που είναι ήδη γνωστές και άλλων που θα μπορούσαν να εμφανιστούν.

3.9. Σήμερα υπάρχει ήδη ένα ανεπίσημο δίκτυο μεταξύ των κρατών μελών όταν προκύπτει κατάσταση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της υγείας (π.χ. πνευμονική πανώλη στην Ινδία τον Σεπτέμβριο του 1994, χολέρα στην Πούλια τον Οκτώβριο του 1994): κρίνεται επιθυμητή όμως η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού πυρήνα άμεσης παρέμβασης στο πλαίσιο του προγράμματος, για την αντιμετώπιση της πτυχής αυτής με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.

3.10. Όσον αφορά τους μηχανισμούς επιλογής των σχεδίων από τη συμβουλευτική επιτροπή, η ΟΚΕ σημειώνει με ικανο-

ποίηση την κατεύθυνση που αναφέρεται στο σημείο 9.2 β) του δημοσιονομικού δελτίου, για δράση «από κοινού με τις εθνικές επιτροπές συντονισμού που θα δημιουργηθούν ύστερα από αίτηση των κρατών μελών και στις οποίες θα συμμετέχουν όλοι οι παράγοντες όσον αφορά την πρόληψη του HIV/AIDS και των άλλων μεταδοτικών ασθενειών».

3.11. Η εν λόγω διάρθρωση θα συμβάλει στην αντιμετώπιση των δυσχερειών που δημιουργεί η άνιση ενημέρωση και ικανότητα χρησιμοποίησης των κοινοτικών προγραμμάτων οι οποίες συναντώνται σήμερα στα κράτη μέλη, θεωρώντας την επικουρική ως επιπρόσθετη ενίσχυση του εθνικού δικτύου πρωτοβουλίας.

3.12. Η ΟΚΕ συνιστά τέλος, στην προσωρινή έκθεση σχετικά με τις δράσεις που έχουν ήδη αναληφθεί και η οποία θα της διαβιβαστεί, να αξιολογηθεί προσεκτικά η σκοπιμότητα υπαγωγής στο ίδιο πρόγραμμα του HIV/AIDS και των άλλων μεταδοτικών ασθενειών. Πράγματι, αν σε μια πρώτη φάση έναρξης της δράσης για τις άλλες μεταδοτικές ασθένειες μπορούμε να βασιστούμε σε μια ήδη πάγια δομή, είναι δυνατόν τα διάφορα χαρακτηριστικά των σχεδίων που έχουν υποβληθεί και των θεμάτων που εξετάζονται, να μπορούν σε μια δεύτερη φάση να απαιτήσουν την ύπαρξη μιας σαφέστερης διάκρισης.

Βρυξέλλες, 30 Μαρτίου 1995.

*Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*
Carlos FERRER

Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΚ) αριθ. της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 85 παραγράφου 3 της Συνθήκης ΕΟΚ σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών διανομής και εξυπηρέτησης των πελατών πριν και μετά την πώληση αυτοκινήτων οχημάτων

(95/C 133/09)

Στις 20 Δεκεμβρίου 1994, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε, σύμφωνα με την δεύτερη παράγραφο του άρθρου 23 του Εσωτερικού Κανονισμού, να καταρτίσει γνωμοδότηση για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του την 1η Μαρτίου 1995 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Moreland.

Κατά τη 324η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 29ης Μαρτίου 1995), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 70 ψήφους υπέρ, καμία κατά και 11 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Ιστορικό

1.1. Το άρθρο 85 παρ. 1 της Συνθήκης της ΕΕ απαγορεύει στις επιχειρήσεις να συνάπτουν συμφωνίες που περιορίζουν τον ανταγωνισμό και επηρεάζουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 85, παραγρ. 3, ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 19/65 του Συμβουλίου επιτρέπει στην Επιτροπή να δηλώσει ότι το άρθρο 85, παραγρ. 1 δεν ισχύει για ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών.

1.2. Το 1984, η Επιτροπή ενέκρινε τον Κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 123/85 που απαλλάσσει ορισμένες συμφωνίες διανομής αυτοκινήτων οχημάτων και εξυπηρέτησης πελατών. Ο Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 123/85 τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1985 και λήγει στις 30 Ιουνίου 1995.

1.3. Ο Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 123/85 απαλλάσσει συμφωνίες μεταξύ κατασκευαστών και αντιπροσώπων σύμφωνα με τις οποίες ο κατασκευαστής παρέχει στον αντιπρόσωπο την αποκλειστικότητα σε μια συγκεκριμένη περιοχή. Ο Κανονισμός εφαρμόζεται επίσης για το είδος αυτό συμφωνιών όπου ο κατασκευαστής επιβάλλει, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες υποχρεώσεις στον αντιπρόσωπο:

- να μην πωλεί ανταγωνιστικά αυτοκίνητα οχήματα. Ο κατασκευαστής μπορεί να επεκτείνει την υποχρέωση αυτή ώστε να καλύψει όλες τις επιχειρήσεις του ομίλου του αντιπροσώπου
- να μην αναζητεί πελάτες εκτός της καθορισμένης περιοχής του αντιπροσώπου
- να μην πωλεί ή χρησιμοποιεί ανταγωνιστικά εξαρτήματα που δεν είναι εφάμιλλα της ποιότητας των εξαρτημάτων του κατασκευαστή
- να προμηθεύει μόνο τελικούς χρήστες ή εξουσιοδοτημένους επαναπωλητές εντός της εμβέλειας του δικτύου διανομής του κατασκευαστή.

Σε γενικές γραμμές, ο Κανονισμός εφαρμόζεται μόνο εάν η συμφωνία ισχύει για μια ελάχιστη καθορισμένη περίοδο τεσσάρων ετών ή εάν είναι αορίστου διάρκειας με περίοδο προειδοποίησης ενός έτους.

2. Η πρόταση της Επιτροπής

2.1. Κατά τη λήξη του Κανονισμού 123/85, η Επιτροπή προτείνει την αντικατάστασή του με ένα νέο κανονισμό, που να βασίζεται στον Κανονισμό 123/85 αλλά να περιέχει ορισμένες αλλαγές με στόχο να επιτευχθεί καλύτερη ισορροπία μεταξύ των διάφορων ενδιαφερόμενων μερών παρέχοντας κυρίως μεγαλύτερη ανεξαρτησία στους αντιπροσώπους από τους κατασκευαστές, και στους ανεξάρτητους κατασκευαστές εξαρτημάτων και στους διανομείς, ευκολότερη πρόσβαση σε διάφορες αγορές, και αυξάνοντας τη γκάμα επιλογής των καταναλωτών.

2.2. Οι κυριότερες αλλαγές είναι οι ακόλουθες:

- Οι κατασκευαστές δεν θα μπορούν πλέον να εμποδίσουν τους αντιπροσώπους να πωλούν ανταγωνιστικά αυτοκίνητα οχήματα, εάν οι πωλήσεις αυτές γίνονται από μια ξεχωριστή οντότητα σε χωριστές εγκαταστάσεις πώλησης και υπό διαφορετική διαχείριση.
- Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 123/85, ένας κατασκευαστής επιτρέπεται, βάσει της απαλλαγής ανά κατηγορίες, να επιβάλλει στον αντιπρόσωπο στόχους πωλήσεων και να τον αναγκάσει να διατηρεί ένα ελάχιστο απόθεμα και ένα ελάχιστο αριθμό οχημάτων επίδειξης. Εάν δεν υπάρχει συμφωνία μεταξύ του κατασκευαστή και του αντιπροσώπου όσον αφορά τον ελάχιστο στόχο πωλήσεων, τα αποθέματα και τον αριθμό των αυτοκινήτων επίδειξης, ο κατασκευαστής θα τα υπολογίζει βάσει εκτιμήσεων. Σύμφωνα με τη νέα πρόταση, εάν δεν υπάρχει συμφωνία, τα θέματα αυτά παραπέμπονται σε διαιτησία.
- Η ελάχιστη διάρκεια για τις συμφωνίες καθορισμένης διάρκειας θα αυξηθεί από τέσσερα σε πέντε χρόνια και η ελάχιστη περίοδος προειδοποίησης για τις συμβάσεις αορίστου διάρκειας θα αυξηθεί από ένα σε δύο χρόνια.
- Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 123/85, ο κατασκευαστής μπορεί να επιφυλαχθεί του δικαιώματος να μεταβάλει τα όρια της περιοχής αποκλειστικότητας του αντιπροσώπου ή να ορίσει άλλους αντιπροσώπους στην περιοχή αυτή κατά τη διάρκεια της περιόδου ισχύος της σύμβασης. Η επιλογή αυτή δεν προβλέπεται από το νέο προτεινόμενο κανονισμό. Αντίθετα, όταν υπάρχει επεί-

γοσα ανάγκη αναδιάρθρωσης που προσδιορίζεται από τα συμβαλλόμενα μέρη με συμφωνία ή διαιτησία, ο κατασκευαστής μπορεί να διακόψει τη συμφωνία με προειδοποίηση έξι μηνών.

- Οι κατασκευαστές δεν μπορούν πλέον να εμποδίζουν τους αντιπροσώπους να αναζητούν με διαφημίσεις πελάτες εκτός της αποκλειστικής περιοχής.
- Οι κατασκευαστές θα απωλέσουν τα οφέλη που προκύπτουν από την ανά κατηγορίες απαλλαγή όχι μόνο εάν περιορίζουν την ελευθερία των αντιπροσώπων να αγοράζουν από τρίτα μέρη εξαρτήματα εφάμιλλης ποιότητας με τα εξαρτήματα των κατασκευαστών, αλλά και εάν περιορίζουν την ελευθερία των ανεξάρτητων παραγωγών να προμηθεύουν εξαρτήματα της επιλογής τους σε επαναπωλητές.
- Οι κατασκευαστές θα απωλέσουν τα οφέλη από την απαλλαγή ανά κατηγορίες εάν δεν παρέχουν σε ανεξάρτητους ιδιοκτήτες συνεργείων τις τεχνικές πληροφορίες που απαιτούνται για την επισκευή των αυτοκινήτων τους (υπό τον όρο ότι αυτό δεν καλύπτεται από τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας ή δεν αποτελεί απόρρητη τεχνογνωσία).
- Επήλθαν τροποποιήσεις για να εξασφαλισθεί ότι οι εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης που δεν μεταβιβάζουν την ιδιοκτησία των οχημάτων ή δεν παρέχουν στους πελάτες τη δυνατότητα να αγοράσουν τα οχήματα πριν από τη λήξη της σύμβασης μίσθωσης δεν θα ταξινομηθούν ως επαναπωλητές (οπότε οι αντιπρόσωποι θα μπορούσαν να αρνηθούν να τους προμηθεύουν προϊόντα επειδή δεν είναι αναγνωρισμένοι αντιπρόσωποι).

2.3. Προτείνεται να απαλλάσσει ο νέος κανονισμός τις συμφωνίες που εμπίπτουν στην κατηγορία αυτή μέχρι τις 30 Ιουνίου 2005.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι είναι αναγκαίο να αντικατασταθεί ο Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 123/85 κατά τη λήξη του. Επισημαίνεται η άποψη της Εποπτικής Αρχής της ΕΖΕΣ σύμφωνα με την οποία τα επιβατικά αυτοκίνητα δεν είναι πιο πολύπλοκα από άλλα τεχνικώς προηγμένα διαρκή καταναλωτικά αγαθά που δεν τυγχάνουν μιας ειδικής εξαιρέσεως ανά κατηγορίες. Ωστόσο, μια βασική και άμεση μεταβολή του υφιστάμενου συστήματος διανομής ενδέχεται να αποβεί εις βάρος της ανταγωνιστικής κοινότητας των ευρωπαϊκών κατασκευαστών αυτοκινήτων και, ειδικότερα, στην παγκόσμια αγορά και προς το συμφέρον των καταναλωτών που θα ωφεληθούν από ένα αποτελεσματικό σύστημα διανομής αυτοκινήτων. Συνεπώς, η ΟΚΕ τάσσεται υπέρ της θέσπισης ενός νέου κανονισμού. Με την επιφύλαξη των ειδικών παρατηρήσεων που ακολουθούν, η ΟΚΕ επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής και κρίνει ότι θα αποβεί προς όφελος των κατασκευαστών αυτοκινήτων, των κατασκευαστών εξαρτημάτων, των αντιπροσώπων και των καταναλωτών.

3.2. Σύμφωνα με το άρθρο 11.3 του σχεδίου κανονισμού, θα υποβληθεί έκθεση για την αξιολόγηση του νέου κανονισμού κατά τα τέλη του 2000 ή σε προγενέστερο χρονικό σημείο. Εάν αναμένεται την εποχή εκείνη ότι ο νέος κανονισμός δεν θα

ανανεωθεί μετά το 2005, πρέπει να γίνει σαφής σχετική δημοσίευση ώστε η αυτοκινητοβιομηχανία να έχει αρκετό χρόνο να αναπροσαρμοστεί στο νέο καθεστώς.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1. Περίπτωση 9, τελευταία πρόταση (επίσης άρθρο 3.8 β)

Πρέπει να καταστεί σαφές ότι οι αντιπρόσωποι μπορούν να επικοινωνούν με τους πελάτες μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης που απευθύνονται εν μέρει ή εξ'ολοκλήρου σε περιοχές που δεν εμπίπτουν στην εμβέλεια του αντιπρόσωπου.

4.2. Νέα περίπτωση

Βλέπε σημείο 4.5 παρακάτω.

4.3. Άρθρο 3.3

Η ΟΚΕ συμφωνεί με τη γενική αρχή ότι προϋπόθεση του δικαιώματος των αντιπροσώπων να διανέμουν αυτοκίνητα άλλων κατασκευαστών πρέπει να είναι, μεταξύ άλλων, η άσκηση της δραστηριότητας αυτής σε χωριστές εγκαταστάσεις πωλήσεων, υπό διαφορετική διαχείριση και με τη μορφή μιας χωριστής νομικής οντότητας. Ωστόσο, η Επιτροπή πρέπει να διευκρινίσει το νόημα της έννοιας «αθέμιτες εμπορικές πρακτικές» ή να απαλλάξει την αναφορά στις πρακτικές αυτές.

4.4. Άρθρο 3.8(β)

Βλέπε 4.1 παραπάνω.

4.5. Άρθρο 3.11

Το άρθρο επιτρέπει στους κατασκευαστές να υποχρεώνουν τους αντιπροσώπους να πωλούν σε καταναλωτές αυτοκίνητα χρησιμοποιώντας τις υπηρεσίες ενός μεσάζοντα μόνο εάν αυτός έχει, μεταξύ άλλων, γραπτή εξουσιοδότηση αγοράς από τον κατασκευαστή. Η ΟΚΕ προτείνει να προστεθεί μια νέα αιτιολογική σκέψη μεταξύ των (9) και (10) που να εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι και η Επιτροπή (στην ανακοίνωσή της του 1991) όσο και το Δικαστήριο (στην υπόθεση Peugeot/Ecosystem) διευκρίνισαν την έννοια του μεσάζοντα που χρησιμοποιείται στο άρθρο.

4.6. Άρθρο 4.1 (3, 4 και 5) (καθώς επίσης και άρθρα 5.4 και 10.14)

4.6.1. Η Επιτροπή καθιέρωσε την έννοια της «διαιτησίας» για την διευθέτηση διαφορών μεταξύ κατασκευαστών και αντιπροσώπων όσον αφορά τις υποχρεώσεις για τους στόχους πωλήσεων, τα ελάχιστα αποθέματα και τα αυτοκίνητα επίδειξης, καθώς επίσης και για την επίλυση διαφορών σχετικά με το κατά πόσο η διακοπή της σύμβασης είναι δικαιολογημένη σε ορισμένες περιπτώσεις.

4.6.2. Η «Διαιτησία» ορίζεται στο άρθρο 10.14 ως «μία διαδικασία επίλυσης διαφορών μεταξύ μερών από διαιτητές της επιλογής τους, όπως ορίζει η νομοθεσία ή η σύμβαση».

4.6.3. Ο ορισμός της «Διατησίας» χρησιμοποιείται στο σχέδιο του νέου κανονισμού για την κάλυψη δύο διαφορετικών ειδών καταστάσεων. Στο άρθρο 4.1 η έννοια της διατησίας χρησιμοποιείται για τη διευθέτηση ορισμένων εμπορικών όρων στη σύμβαση του αντιπροσώπου σε περίπτωση που ο κατασκευαστής και ο αντιπρόσωπος διαφωνούν. Σε μία παρόμοια κατάσταση η ΟΚΕ κρίνει ότι η επιβολή της διατησίας είναι περιττή, όταν ο κατασκευαστής και ο αντιπρόσωπος δεν έχουν συνάψει συμφωνία, εάν τα μέρη επιθυμούν να επιλύσουν μία διαφωνία για τους όρους υπό τους οποίους θα αναλάβουν επιχειρηματικές δραστηριότητες, αλλά παρόλα αυτά επιθυμούν μία συμφωνία, μπορούν να κάνουν χρήση της διατησίας εθελοντικά εάν κατασκευαστής και αντιπρόσωπος έχουν ήδη συνάψει συμφωνία και απλώς διεξάγουν ετήσια επανεξέταση των στόχων, η επιβολή διατησίας ίσως να ενδείκνυται, όσο είναι σαφές πως λειτουργεί η διαδικασία. Βλέπε στο σημείο 4.7.4 παρακάτω.

4.6.4. Στο άρθρο 5.4, από την άλλη πλευρά, η διατησία επιβάλλεται με την πρόθεση να διασφαλισθεί μία ταχύτερη εναλλακτική λύση στην διαφορά που έχει σχέση με το κατά πόσο η καταγγελία της σύμβασης του αντιπροσώπου ήταν ορθή. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων προσφυγής των μερών στα αρμόδια δικαστήρια (και στην αιτιολογική σκέψη 19 αναφέρεται ότι υπάρχουν), η επιβολή της διατησίας είναι αποδεκτή, όσο περιγράφεται δεόντως. Προς το παρόν δεν είναι σαφές πως θα λειτουργήσει η διαδικασία διατησίας. Για παράδειγμα, τί θα συμβεί εάν τα μέρη δεν συμφωνούν για ένα διαιτητή; Εννοεί η Επιτροπή ότι τα συμβαλλόμενα μέρη θα οργανώσουν και θα διεξάγουν τη διατησία σύμφωνα με την σχετική εθνική νομοθεσία και, εάν αυτή δεν υπάρχει, σύμφωνα με τις διατάξεις της συμφωνίας αντιπροσώπησης; Εάν ναι, πρέπει να διευκρινισθεί.

4.7. Άρθρο 5.2 (2)

4.7.1. Η ΟΚΕ σημειώνει την πρόταση να παραταθεί η περίοδος ισχύος των συμβάσεων καθορισμένης διάρκειας των αντιπροσώπων και η διάρκεια της περιόδου προειδοποίησης των συμβάσεων αορίστου διάρκειας των αντιπροσώπων. Ωστόσο, αυτό φαίνεται να έρχεται σε αντίθεση με το στόχο του Κανονισμού (όπως ορίζεται στη σελίδα 1 της αιτιολογικής έκθεσης) που είναι «η ανάπτυξη ευέλικτων ... δομών» στη διανομή αυτοκινήτων οχημάτων.

4.7.2. Το επιχειρήμα που χρησιμοποιεί η Επιτροπή για να δικαιολογήσει την παράταση της ελάχιστης διάρκειας και της περιόδου προειδοποίησης συσχετίζεται εν μέρει με το γεγονός ότι οι νόμοι ορισμένων κρατών μελών δεν προβλέπουν το αυτόματο δικαίωμα των αντιπροσώπων να λάβουν αποζημίωση για την απώλεια πελατείας σε περίπτωση κανονικής διακοπής της σύμβασης. Είναι αμφίβολο ότι, εάν η Επιτροπή επιθυμεί να επιληφθεί του θέματος της εναρμόνισης των νομοθεσιών των κρατών μελών για τις αποζημιώσεις που πρέπει να καταβάλλονται στους διανομείς σε περίπτωση διακοπής της σύμβασης, πρέπει να εκδοθεί χωριστή πρόταση σχετικά με το αίτημα αυτό.

4.8. Άρθρο 5.4

4.8.1. Βλέπε 4.7 παραπάνω.

4.8.2. Η ΟΚΕ κρίνει ότι ο προμηθευτής δεν πρέπει να επωφελείται συντομότερης περιόδου προειδοποίησης (ενός έτους αντί δύο) εάν καταγγέλει τη σύμβαση του αντιπροσώπου επειδή ο τελευταίος αναγγέλει την πρόθεσή του να πωλήσει ανταγωνιστικά αυτοκίνητα οχήματα. Όπως επισημαίνει η Επιτροπή στην αιτιολογική της έκθεση (στη σελίδα 2) «τα περιθώρια για πολλαπλές αντιπροσωπείες έχουν χρησιμοποιηθεί σπάνια». Έχοντας υπόψη το εμπόδιο των προϋποθέσεων που ένας αντιπρόσωπος πρέπει να πληροί για να ασχοληθεί με πολλαπλές αντιπροσωπείες (περιέχονται στο άρθρο 3.3), η ΟΚΕ κρίνει ότι αυτό το περαιτέρω μειονέκτημα της πολλαπλής αντιπροσωπείας (η προοπτική μιας συντομότερης περιόδου προειδοποίησης) θα αποθαρρύνει τους αντιπροσώπους από το να εμπορεύονται ανταγωνιστικά προϊόντα.

4.9. Άρθρο 6

Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει την επέκταση της μαύρης λίστας των απαγορευμένων ρητρών που δεν πρέπει να αποδυναμωθεί. Η ΟΚΕ συμφωνεί ότι οι κατασκευαστές που μετέχουν καταχρηστικές πρακτικές οι οποίες ζημιώνουν τον ανταγωνισμό, δεν πρέπει να καλύπτονται από τον κανονισμό.

4.10. Άρθρο 6.1 (12)

4.10.1. Η πρόταση της Επιτροπής προβλέπει ότι «οι κατασκευαστές θα απωλέσουν το όφελος της απαλλαγής ανά κατηγορίες εάν αρνούνται συστηματικά να επιτρέψουν, όπου ενδείκνυται με αμοιβή, σε εταιρείες που δεν συμμετέχουν στο δίκτυο να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες που απαιτούνται για την επισκευή και την συντήρηση των αυτοκινήτων οχημάτων, υπό τον όρο ότι οι πληροφορίες αυτές δεν καλύπτονται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας ή δεν συνιστούν απόρρητη τεχνολογία».

4.10.2. Η ΟΚΕ εκφράζει την ανησυχία του για την ανυπαρξία εναρμόνισης των νομοθεσιών των κρατών μελών για τη βιομηχανική ιδιοκτησία, ιδίως δε για τις διαφορές μεταξύ των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, που ενδέχεται να προκαλέσουν προβλήματα εφαρμογής του άρθρου αυτού. Επίσης, η ΟΚΕ σημειώνει τη χρησιμοποίηση του όρου «βιομηχανική ιδιοκτησία» από την Επιτροπή σε αντιπαράθεση προς τον όρο «πνευματική ιδιοκτησία». Ο τελευταίος θεωρείται γενικά ότι καλύπτει ένα ευρύ φάσμα δικαιωμάτων και η ΟΚΕ προτείνει να χρησιμοποιηθεί ο όρος αυτός εάν πρόθεση της Επιτροπής είναι να καλύψει ένα ευρύτερο φάσμα.

4.10.3. Το άρθρο αυτό είναι υπερβολικά ανακριβές: δεν είναι σαφές ποιά πρέπει να είναι τα επίπεδα «συστηματικής άρνησης» ή τότε η πληρωμή θα είναι «κατάλληλη» και ποιά πρέπει να είναι το ύψος της πληρωμής.

4.11. Άρθρο 7

Η εξάμηνη μεταβατική περίοδος που επιτρέπεται για τις υφιστάμενες ρυθμίσεις είναι υπερβολικά σύντομη. Ειδικότερα, μπορεί να προκύψει διαφωνία όσον αφορά τη διάρκεια της περιόδου προειδοποίησης που οι κατασκευαστές πρέπει να δίνουν στους αντιπροσώπους εάν στηρίζονται ακόμη στον Κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 123/85, αλλά δεν επιθυμούν να βασιστούν στην προτεινόμενη νέα εξαίρεση ανά κατηγορίες. Συνεπώς, η μεταβατική περίοδος πρέπει να είναι δωδεκάμηνη.

4.12. Άρθρο 10.12

Ο νέος αποκλεισμός των εταιρειών λήσινγκ από τον ορισμό της έννοιας του όρου «επανα.....» ενδέχεται να υπερβαίνει τα όρια του στόχου του, όπως αυτός αναφέρεται στην Αιτιολογική Έκθεση, στο σημείο 3 (δ), σελίδα 6 (μη καταστρατήγηση των διατάξεων όσον αφορά την εδαφικότητα και την αρχή της επιλεκτικότητας). Ενδέχεται να υπάρχουν πραγματικές εταιρείες λήσινγκ που, για λόγους άσχετους από την καταστρατήγηση του συστήματος διανομής, μεταβιβάζουν την ιδιοκτησία του οχήματος, πριν από τη λήξη της σύμβασης.

4.13. Άρθρο 10.14

Βλέπε 4.6 παραπάνω.

4.14. Άρθρο 11.3 (και αιτιολογική σκέψη 32)

Μετά από μια πενταετία θα υποβληθεί έκθεση των τακτικών αξιολογήσεων της Επιτροπής για την εφαρμογή του νέου κανονισμού. Η Επιτροπή δεν πρέπει να διστάσει να εκδώσει ερμηνευτικές ανακοινώσεις για τις διάφορες πτυχές του κανονισμού μετά την έκθεση του 2000.

4.15. Άρθρο 12

Η ΟΚΕ συμφωνεί ότι ο κανονισμός πρέπει να παραμείνει σε ισχύ μέχρι τις 30 Ιουνίου 2005.

5. Περαιτέρω παρατηρήσεις

5.1. Την αιτιολογική έκθεση της Επιτροπής (σημείο 7, σελίδα 8) αναφέρεται ότι τα σημειώματα της 12. 12. 1984 και 18. 12. 1991 της Επιτροπής προτείνεται να παραμείνουν αμετάβλητα. Η ΟΚΕ κρίνει ότι τα σημειώματα αυτά πρέπει τουλάχιστο να ενημερωθούν ώστε να αναφέρονται στα σωστά άρθρα του προτεινόμενου κανονισμού.

Βρυξέλλες, 29 Μαρτίου 1995.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Carlos FERRER

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Η ακόλουθη τροπολογία που συγκέντρωσε το ένα τέταρτο τουλάχιστο των ψήφων, απορρίφθηκε κατά τις συζητήσεις:

Σημείο 4.7.1

Να απαλειφθεί η δεύτερη πρόταση («Ωστόσο, αυτό φαίνεται...») και να αντικατασταθεί από το ακόλουθο κείμενο:

«Η ΟΚΕ συμφωνεί με την επιμήκυνση αυτή διότι παρέχει στους αντιπροσώπους την απαραίτητη εγγύηση ότι θα επανακτήσουν τα κεφάλαια που επένδυσαν σε μια μεγαλύτερη περίοδο.»

Αιτιολογία

Τόσο η παράταση της ισχύος των συμβάσεων από τέσσερα σε πέντε έτη όσο και η επιμήκυνση της προθεσμίας καταγγελίας των συμβάσεων απεριόριστου χρόνου από ένα έτος σε δύο έτη προσφέρουν στον αντιπρόσωπο, έναντι του κατασκευαστή, περισσότερες εγγυήσεις σχετικά με την περίοδο κατά την οποία θα μπορεί να επανακτήσει τα σημαντικά κεφάλαια που επένδυσε στην επιχείρησή του.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 27, ψήφοι κατά: 36, αποχές: 9.

Γνωμοδότηση για την χωροταξία και διαπεριφερειακή συνεργασία στη Μεσόγειο

(95/C 133/10)

Στις 20 Δεκεμβρίου 1994, και σύμφωνα με το άρθρο 23, παράγραφος 3 του Εσωτερικού Κανονισμού της, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας για τη χωροταξία και διαπεριφερειακή συνεργασία στη Μεσόγειο.

Το τμήμα περιφερειακής ανάπτυξης, χωροταξίας και πολεοδομίας στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του που υιοθετήθηκε ομόφωνα στις 10 Μαρτίου 1995 (εισηγητής: ο κ. Vasco Cal, ο οποίος αντικατέστησε τον κ. Amato).

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, στη διάρκεια της 324ης συνόδου ολομέλειας της 29ης και 30ής Μαρτίου 1995 (συνεδρίαση της 30ής Μαρτίου 1995), υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση κατά πλειοψηφία και με 2 αποχές.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η χωροταξία και διαπεριφερειακή συνεργασία στη Μεσόγειο αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας γνωμοδότησης πρωτοβουλίας η οποία διαρθρώνεται ως ακολούθως:

1. Εισαγωγή
2. Η Μεσόγειος μεταξύ ολικής ανάπτυξης και περιθωριοποίησης
3. Μεταβολή του ευρωπαϊκού προτύπου ανάπτυξης: απαραίτητη προϋπόθεση για μια νέα οργάνωση του μεσογειακού χώρου
4. Οι στρατηγικοί άξονες μιας νέας οργάνωσης του μεσογειακού χώρου
5. Οι πολιτικές χωροταξίας στη Μεσόγειο
6. Διευρωπαϊκά και διαμεσογειακά δίκτυα
7. Η διαπεριφερειακή συνεργασία
8. Η συμμετοχή των οικονομικών και κοινωνικών δυνάμεων
9. Συμπεράσματα

1. Εισαγωγή

1.1. Η απαιτούμενη ανταγωνιστικότητα μιας οικονομίας η οποία βασίζεται σ' ένα νέο πρότυπο μόνιμης ανάπτυξης έχει φανερές επιπτώσεις στο χώρο, όπως προκύπτει από την σφαιρική στρατηγική του Λευκού Βιβλίου η οποία περιλαμβάνει ένα μεγάλο τμήμα χωροταξικών διατάξεων, προκειμένου ο ευρωπαϊκός χώρος να καταστεί πιο ανταγωνιστικός, βιώσιμος στην προοπτική μόνιμης ανάπτυξης και αλληλέγγυος προς μια μεγαλύτερη οικονομική και κοινωνική συνοχή.

1.2. Η ανάγκη για χωροταξικές παρεμβάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο υπογραμμίστηκε από διάφορα όργανα και ειδικότερα από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή⁽¹⁾ και αναγνωρίζεται πλέον γενικότερα. Η χωροταξία επιτρέπει όντως να συμφωνήσουν περισσότεροι εταίροι σε επίπεδο κρατών και περιφερειών επί ενός συνεκτικού σφαιρικού πλαισίου, γεγονός που διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ τους και επιτρέπει την επίλυση ορισμένων προβλημάτων τα οποία θα παρέμεναν άλυτα αν εξετάζοντο μεμονωμένως.

1.3. Η πολιτική ώθηση που είναι αναγκαία για την συγκεκριμενοποίηση αυτής της ανάγκης δόθηκε επανειλημμένα στη διάρκεια των διαφορετικών υπουργικών συναντήσεων και Συμβουλίων που πραγματοποιήθηκαν μετά την υιοθέτηση του πρώτου εγγράφου «Ευρώπη 2000» το 1991.

Έτσι, οι υπουργοί που συνεδρίασαν στην Λισσαβόνα τον Μάιο του 1992 και στη συνέχεια στη Λιέγη το Νοέμβριο του 1993 — 1^ο άτυπο Συμβούλιο —, και στην Κέρκυρα τον Ιούνιο του 1994, δραστηριοποιήθηκαν προς την κατεύθυνση αυτή για να εξετάσουν τελικά στη Λειψία τον περασμένο Σεπτέμβριο, το νέο έγγραφο «Ευρώπη 2000+» όπως επίσης τους πολιτικούς προσανατολισμούς σχετικά με το διάγραμμα οργάνωσης του κοινοτικού χώρου, έγγραφο που κατατέθηκε από την επιτροπή χωρικής ανάπτυξης που δημιουργήθηκε ύστερα από την υιοθέτηση του πρώτου εγγράφου «Ευρώπη 2000».

1.4. Διάφορες μελέτες που αναλήφθηκαν μετά τη δημοσίευση της «Ευρώπη 2000», και των οποίων η ανάλυση περιέχεται στην έκθεση που επισυνάπτεται στη γνωμοδότηση αυτή⁽²⁾, υπογράμμισαν την εμφάνιση νέων αποκλίσεων εδαφικής ανάπτυξης που μπορούν να οδηγήσουν σε επιδείνωση των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ όπως και στο εσωτερικό τους. Χρειάζονται επίσης υπερεθνικά μέτρα για να διευκολυνθεί όπου είναι δυνατόν, η εδαφική ισορροπία της ΕΕ ενώ παράλληλα η εσωτερική και εξωτερική διαμεθροιακή συνεργασία καλείται να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο.

Πέρα απ' αυτές τις υπερεθνικές δράσεις θα πρέπει να αντιμετωπισθεί υπερεθνική και διαπεριφερειακή συνεργασία με τις γειτονικές χώρες της Ένωσης προκειμένου να διευκολυνθεί η συνεκτική ανάπτυξη του συνόλου του ευρωπαϊκού χώρου.

1.5. Η παρούσα γνωμοδότηση θα επικεντρωθεί στα ζητήματα της χωροταξίας και της διαπεριφερειακής συνεργασίας στη μεσογειακή ζώνη. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει ασχοληθεί επανειλημμένα με την κατάσταση της Μεσογείου⁽³⁾ και προστίθεται να προσφέρει μια νέα συμβολή για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη των περιφερειών της μεσογειακής ζώνης,

(2) Έγγρ. CES 629/94 fin annexe.

(3) Έγγρ. CES 386/89 fin, ΕΕ αριθ. C 221 της 26. 3. 1990, ΕΕ αριθ. C 168 της 10. 7. 1990 και ΕΕ αριθ. C 40 της 17. 2. 1992.

(1) ΕΕ αριθ. C 339 της 31. 12. 1991 και ΕΕ C 287 της 4. 11. 1992.

μέσα σε μια προοπτική μεγαλύτερης οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, που ευθυγραμμίζεται με τη στρατηγική που θεσπίζεται από το Λευκό Βιβλίο.

2. Η Μεσόγειος μεταξύ ολικής ανάπτυξης και περιθωριοποίησης

2.1. Οι επιπτώσεις της διαδικασίας ολικής ανάπτυξης της οικονομίας στη μεσογειακή περιφέρεια αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης εκ μέρους προηγούμενων γνωμοδοτήσεων της ΟΚΕ. Κατά ένα μεγάλο μέρος η ολική ανάπτυξη που παρατηρείται αφορά τις πιο προωθημένες από τεχνολογικής άποψης επιχειρήσεις, τομείς και περιφέρειες και θέτει προοδευτικά στο περιθώριο τις λιγότερο αναπτυγμένες επιχειρήσεις, τομείς και περιφέρειες.

Ο μεσογειακός χώρος είναι ασταθής και εξελίσσεται ταχέως. Υφίσταται, αφενός, τις συνέπειες μιας αυξανόμενης πόλωσης της ανάπτυξης προς το κέντρο της Ευρώπης. Αφετέρου, παρουσιάζει σημαντικές διαφορές ως προς την ανάπτυξη και τον πλούτο, γεγονός που επιτείνει τον ασυνεχή του χαρακτήρα.

2.2. Οι διαπεριφερειακές μελέτες που έγιναν από την Επιτροπή στα πλαίσια της Ευρώπης 2000, επιβεβαιώνουν αυτή την τάση για περιθωριοποίηση της μεσογειακής περιοχής.

Η απόκλιση μεταξύ των μεσογειακών περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του λεγόμενου «Κέντρου των πρωτευουσών»⁽¹⁾ ήταν ήδη σημαντική. Η απόκλιση είναι ακόμη πιο σημαντική έναντι των αλπικών περιφερειών⁽²⁾ των οποίων το κατά κεφαλή ΑΕΠ σε σχέση με τον κοινοτικό μέσο όρο υπερβαίνει πλέον τον αντίστοιχο της περιοχής των πρωτευουσών.

Σε ό,τι αφορά τη Μεσόγειο δεν πρόκειται μόνο για απόκλιση που καταμετράται με μακροοικονομικούς δείκτες (κατά κεφαλήν ΑΕΠ, ποσοστό ανεργίας, κλπ.), αλλά με την οποία τονίζεται ένα σύνολο διαρθρωτικών παραγόντων που έχουν θεμελιώδη σημασία στην χωροταξική διάθροιση. Δηλ.:

- διαρθρωτική ανεργία, που είναι κατ'εξοχήν ανεργία νέων στην οποία προστίθεται η ανεργία που προκύπτει από τη σημερινή κρίση·
- σημαντική υποβιομηχανοποίηση και υποτονικές υπηρεσίες στη βιομηχανία·

(¹) Στο έγγραφο της Επιτροπής Ευρωπαϊκή Κοινωνία 2000+ αυτό περιλαμβάνει: νοτιο-ανατολική Αγγλία, τον νότιο ήμισυ της Ολλανδίας, το Βέλγιο, την βόρεια και βορειο-ανατολική Γαλλία (συμπεριλαμβανομένης της λεκάνης των Παρισίων), το Λουξεμβούργο, την κεντρο-δυτική και νοτιο-δυτική Γερμανία.

(²) Σύμφωνα με τη μελέτη της Επιτροπής, το «Αλπικό Τόξο» περιλαμβάνει:

- στη Γερμανία: Βάδη-Βυρτεμβέργη και Βαυαρία·
- στη Γαλλία: Αλσατία, Franche-Comté, Ρήνος-Άλπεις και τα αλπικά διαμερίσματα της Προβηγκίας-Άλπεις-Κυανής Αχτής·
- στην Ιταλία: Πιεμόντε, Βαλ ντ'Αόστα, Λομβαρδία, Βένετο, Τρεντίνο-Άλτο Άντιτζε, Φριούλι-Βένετο-Τζουλιανό, Εμίλια-Ρομάνια, Μάρκε·
- την Αυστρία·
- την Ελβετία·
- το Λιχτενστάιν.

- ανάπτυξη του άτυπου τομέα·
- αρχή κρίσης και απώλεια ανταγωνιστικότητας του τουριστικού τομέα·
- ανεπάρκεια των δικτύων υποδομής·
- ανώμαλη εξειδίκευση των μεταφορών με επικέντρωση στις οδικές μεταφορές και συμφόρηση των συστημάτων επικοινωνίας·
- εύθραυστες γεωργικές διαρθρώσεις, που υφίστανται δυσμενή μεταχείριση από την ΚΓΠ, επιβιώνουν με ενισχύσεις και συνεχώς χάνουν ανταγωνιστικότητας·
- οικολογικές κρίσεις μεγάλων διαστάσεων: διάβρωση του εδάφους, θαλάσσια και ατμοσφαιρική ρύπανση, αστική ρύπανση, εγκατάλειψη ορεινών περιοχών και εσωτερικών ζωνών, κερδοσκοπική αστικοποίηση των παράλιων περιοχών που χαρακτηρίζεται τόσο από την απώλεια βιομηχανιών όσο και από τον μαζικό τουρισμό, εμφάνιση σοβαρού προβλήματος πόσιμου ύδατος·
- κρίση των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας και δημόσιας παρέμβασης (σημαντική στην Νότια Ιταλία, την Ελλάδα, την Ανδαλουσία, την Λιγυρία, την Προβηγκία-Άλπεις-Κυανή Αχτή)·
- χαμηλή αποτελεσματικότητα των Δημόσιων Διοικήσεων και ουσιαστική έλλειψη δυνατοτήτων τοπικού σχεδιασμού (με ορισμένες μόνο εξαιρέσεις).

2.3. Η διεύρυνση των ανισοτήτων της ανάπτυξης στο εσωτερικό της Κοινότητας δημιουργεί τον κίνδυνο συνολικής απώλειας της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ προς το εξωτερικό: τα δύο φαινόμενα όχι μόνο αλληλοσυνδέονται όσον αφορά το παρελθόν, αλλά για το σύνολο της ΕΕ τίθεται εκ νέου το πρόβλημα (που είναι κλασσικό για την Ιταλία) της εσωτερικής καθυστέρησης ως εξωτερικού αρνητικού περιορισμού. Η οικονομική και κοινωνική συνοχή δεν αποτελεί μόνο θέμα αλληλεγγύης, αλλά και σημαντικό παράγοντα για τη σφαιρική ανταγωνιστικότητα του ευρωπαϊκού χώρου.

2.4. Στα πλαίσια αυτής της διαδικασίας πόλωσης προς το κέντρο παρατηρούνται σημαντικές αλλαγές στο επίπεδο των αξόνων ανάπτυξης: το κέντρο μεταβάλλεται. Δεν είναι πλέον η Λοθαριγγία της μεγάλης βιομηχανίας· σ'αυτή την ευρεία κεντρική περιοχή δημιουργήθηκαν πλέον κενά: η κατάργηση της βαριάς βιομηχανίας περιθωριοποίησε ολόκληρες περιοχές, επιτρέποντας την εμφάνιση νέων αξόνων ανάπτυξης. Όμως «το κέντρο» δεν είναι ούτε και η «γαλάζια μπανάνα», ο άξονας (Λονδίνο-Βρυξέλλες-Φρανκφούρτη-Μιλάνο) που είχε εμφανιστεί στη δεκαετία του '80 και ο οποίος αποσυντέθηκε με την εμφάνιση του «κέντρου των πρωτευουσών». Η αλπική περιφέρεια αποστασιοποιείται, προκαλώντας την προσέγγιση του Κέντρου προς τη Μεσόγειο, με αποτέλεσμα την αναπροσαρμογή των πιο κοντινών περιφερειών και την ανάπτυξη μιας εμπορικής και οικονομικής δυναμικής στο σύνολο της Μεσογείου.

2.5. Σε ό,τι αφορά τη μεσογειακή περιοχή που δεν ανήκει στην Κοινότητα, και, ειδικότερα, τις χώρες της Νοτίου και

Δυτικής Μεσογείου (XΝΔΜ)⁽¹⁾, η σχέση με την Ευρώπη όσον αφορά την πόλωση/περιθωριοποίηση εμφανίζεται με δύο όψεις.

Από τη μία πλευρά αυξάνονται οι ανισότητες λόγω της αποστράγγισης των πόρων που διενεργείται από την Ευρώπη μέσω της ασυμμετρίας των εμπορικών συναλλαγών, της δυσμενούς εξέλιξης των εμπορικών όρων και των χρηματοπιστωτικών ροών (λόγω του βάρους της εξυπηρέτησής του χρέους).

Από την άλλη πλευρά, η εξάρτηση των ΧΝΔΜ αντικατοπτρίζει επίσης την ευρωπαϊκή πόλωση. Πράγματι, οι χώρες αυτές τείνουν να συναλλάσσονται περισσότερο με τις περιοχές της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης παρά με τις Νότιες, πράγμα που επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι οι ευρωπαϊκές επενδύσεις που πραγματοποιούνται στις ΧΝΔΜ έχουν κατά πλειονότητα την ίδια προέλευση. Πράγματι, οι εμπορικές ροές ακολουθούν τη δυναμική των επενδύσεων.

2.6. Τα αναπτυξιακά σενάρια που σχηματίζονται στις διαπεριφερειακές μελέτες δείχνουν ότι είναι απαραίτητο να αντιστραφούν ριζικά οι σημερινές οικονομικές και κοινωνικές τάσεις. Η συνέχισή τους θα οδηγούσε αναπόφευκτα στην περιθωριοποίηση του λατινικού τόξου, στον κατακεραμιτισμό και την περιθωριοποίηση της Νότιας Ιταλίας και της Ελλάδας, στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ύφεση των νότιων και ανατολικών περιοχών της Μεσογείου που θα ερχόταν να προστεθεί στην ύφεση που επικρατεί σήμερα στη Βαλκανική Μεσόγειο.

Η μεσογειακή πλευρά της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να διαδραματίσει ένα πολύ θετικό ρόλο στις σχέσεις μεταξύ των ΧΝΔΜ και των περιφερειών της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης συμβάλλοντας κατ'αυτό τον τρόπο στην εξουδετέρωση των αποτελεσμάτων της περιθωριοποίησης της Μεσογείου στο σύνολό της.

3. Μεταβολή του ευρωπαϊκού προτύπου ανάπτυξης: απαραίτητη προϋπόθεση για μία νέα οργάνωση του μεσογειακού χώρου

3.1. Από τα όσα αναφέρθηκαν έως τώρα, είναι προφανές ότι η περιθωριοποίηση της Μεσογείου ως ζώνης εγκατάστασης βιομηχανιών και ανάπτυξης της απασχόλησης στον τομέα των εμπορικών υπηρεσιών (πέρα από τον τουρισμό) συνδέεται στενά με το οικονομικό πρότυπο ανάπτυξης που έχει εδραιωθεί στην Ευρώπη και προπαντός με τον τρόπο κατά τον οποίο το πρότυπο αυτό έχει ενσωματωθεί στις πιο αρνητικές τάσεις της διαδικασίας συνολικής ανάπτυξης της οικονομίας. Ως παράδειγμα μπορεί να αναφερθεί πως οι επιπλέον δαπάνες

των πυκνοκατοικημένων περιοχών βαρύνουν την ανταγωνιστικότητα πολλών από τις πιο ανεπτυγμένες περιφέρειες της Ευρώπης ή πως οι ελλείψεις σε έργα υποδομής επηρεάζουν τις διαφορές περιφερειακής ανάπτυξης καθώς και τη συνεπόμενη αποστράγγιση πόρων από τις πιο αδύναμες προς τις πιο πλούσιες περιοχές.

Είναι πλέον γενικώς παραδεκτό ότι η χωροταξία από κοινού με τις κατάλληλες περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές πολιτικές μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των σημερινών εδαφικών δυσλειτουργιών που βαρύνουν την ευρωπαϊκή οικονομία, αλλά δεν επαρκεί για την επίλυση των προβλημάτων.

3.2. Ότι είναι ανάγκη να αλλάξει το ευρωπαϊκό πρότυπο ανάπτυξης, αναγνωρίζεται και από το Λευκό Βιβλίο. Πρέπει όμως η αλλαγή αυτή να επιτευχθεί σε σχέση με τους στόχους της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης, και κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να λαμβάνεται υπόψη η αρμονική ανάπτυξη των περιφερειών και να αντιμετωπίζεται η περιθωριοποίηση τις ζημίες της οποίας πληρώνουν σήμερα οι μεσογειακές περιφέρειες. Πρέπει, παράλληλα, να ενισχυθεί η μετάβαση προς μία πολυκεντρική ανάπτυξη εντός της οποίας η Μεσόγειος θα ενεργεί ως περιοχή αποκατάστασης της ισορροπίας και περιφερειακής συνεργασίας.

3.3. Οι περιφέρειες της Μεσογείου, ενώ έχουν κοινή ιστορία και πεπρωμένο, παρουσιάζουν μεγάλες διαφορές από οικονομική, κοινωνική και οικολογική άποψη. Από καιρό η ΟΚΕ προτείνει τη δημιουργία μιας ευρωμεσογειακής στρατηγικής περιοχής (που θα περιλαμβάνει και τις χώρες της Ανατολής). Η πρόσφατη ανακοίνωση της Επιτροπής με θέμα την «Ενίσχυση της μεσογειακής πολιτικής της ΕΕ και δημιουργία μιας ευρωμεσογειακής εταιρικής σχέσης⁽²⁾», κάνει επιτέλους δεκτή την πρόταση της ΟΚΕ η οποία θέτει στόχο τη δημιουργία — μέσω της ευρωμεσογειακής εταιρικής σχέσης — μιας «ευρωμεσογειακής ζώνης πολιτικής σταθερότητας και ασφάλειας» καθώς και ενός «ευρωμεσογειακού οικονομικού χώρου».

Τελικός στόχος της διαδικασίας αυτής θα είναι αναμφισβήτητη η διασύνδεση της ΕΕ με τις τρίτες χώρες της Μεσογείου.

3.3.1. Οι τρεις παγκόσμιες στρατηγικές περιοχές: της Αμερικής, της Ευρώπης και της Ασίας αναπτύσσουν σήμερα προνομισύχες σχέσεις με τους πιο κοντινούς τους γείτονες.

Κατά την τελευταία δεκαετία η διαδικασία αυτή προχώρησε με ριζικά νέες μορφές σε σύγκριση με την προηγούμενη εικοσαετία. Αυξήθηκαν λιγότερο οι συναλλαγές εμπορευμάτων μεταξύ ΕΕ, Ιαπωνίας και ΗΠΑ, σε σύγκριση με την αύξηση που σημείωσαν οι συναλλαγές των ΗΠΑ με τον Καναδά και το Μεξικό (σημερινή Nafta) και της Ιαπωνίας με τις λοιπές χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας. Κατ'απόλυτο αριθμό, οι συναλλαγές της ΕΕ αυξήθηκαν σε μικρότερο βαθμό από ό,τι οι συναλλα-

(1) Οι ΧΝΔΜ περιλαμβάνουν τις χώρες του Μαγκρέμπ, του Μασράκ, το Ισραήλ και την Τουρκία. Στην παρούσα ανάλυση δεν λαμβάνεται υπόψη η Βαλκανική περιοχή, διότι τα γεωπολιτικά προβλήματα καθώς και το βάρος των σημερινών συγκρούσεων επισκιάζουν τις οικονομικές σχέσεις με την ΕΕ.

(2) Έγγραφο COM(94) 427 τελικό.

γές των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας. Πράγματι, η ΕΕ δεν μπόρεσε να ενδυναμώσει, όπως οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία, τις οικονομικές της σχέσεις με τις γειτονικές της χώρες της Μεσογείου και της Ανατολικής Ευρώπης.

3.4. Σύμφωνα με τις αναλύσεις του Λευκού Βιβλίου παρατηρούνται βαθιές αλλαγές στον τομέα της τεχνολογίας και της οργάνωσης της εργασίας καθώς και στην εμφάνιση νέων τομέων, υπηρεσιών και παραγωγών. Συνεπώς, η ανάπτυξη της μεσογειακής περιοχής πρέπει να λάβει υπόψη αυτές τις αλλαγές για να τοποθετηθεί καλύτερα στη συνολική οικονομία και να μην ακολουθήσει το δρόμο των υπερβολικά προωθημένων παραδοσιακών μορφών βιομηχανικών επενδύσεων των οποίων τα όρια είναι σήμερα προφανή.

3.5. Εκ παραλλήλου, η ΕΚ πρέπει να καταστεί η κινητήριος δύναμη πολιτικών που θα επιτρέψουν στις ΧΝΑΜ να αναπτυχθούν μέσω της δημιουργίας μιας εσωτερικής και περιφερειακής αγοράς, της ανύψωσης των βιοτικών επιπέδων και της υπέρβασης των διαρθρωτικών ανισοτήτων (ελλείμματα στον τομέα της διατροφής, της υγείας, της κατάρτισης, του ισοζυγίου πληρωμών κλπ.). Αυτή η διεργασία αντί να είναι ανταγωνιστική ως προς τις μεσογειακές περιοχές της ΕΚ, μπορεί να λάβει τη μορφή συνεργασίας και δεν θα πρέπει να περιορίζεται, όπως έγινε έως σήμερα, στον τομέα της ένδυσης, αλλά να αφορά την όσο το δυνατόν ευρύτερη παραγωγή διαρκών αγαθών. Μπορεί να δημιουργήσει μία συμπληρωματικότητα μεταξύ των δύο άκρων που θα τροφοδοτείται από οικονομικές συναλλαγές, από εμπορεύματα, από τεχνογνωσία, από πρότυπα κατανάλωσης και ανταγωνιστικό εργατικό δυναμικό υψηλού επιπέδου.

3.6. Η αρμονική ανάπτυξη των δύο άκρων της Μεσογείου αποτελεί προφανώς τη βασικότερη προϋπόθεση για την εδραίωση νέας συνεργασίας ανάπτυξης στην ευρωμεσογειακή περιοχή. Μολαταύτα, υπάρχουν τουλάχιστον άλλες 4 περιοχές παρέμβασης με σημαντικό αντίκτυπο στην οργάνωση του μεσογειακού χώρου, οι οποίες καθιστούν απαραίτητη την εμπειροστατωμένη αναθεώρηση των ευρωπαϊκών πολιτικών και των νέων πολιτικών συνανάπτυξης.

α) Τα προβλήματα της άνυδρης γεωργίας και των ξηρών ζωνών. Η κατεύθυνση της βιοτεχνολογικής και αγρονομικής έρευνας προς αυτό τον τύπο της προβληματικής αποβαίνει αποφασιστική για την εξασφάλιση της διατροφής, για την καταπολέμηση της ερημοποίησης, καθώς και γι' αυτή την ίδια την ανάπτυξη των τεχνολογικών άκρων. Η ΟΚΕ επιστά εκ νέου την προσοχή στις επιπτώσεις των μέτρων που λαμβάνονται στα πλαίσια της κοινής γεωργικής πολιτικής τόσο επί του περιβάλλοντος όσο και επί των οικονομικών και αγροτικών περιοχών. Οι δραματικές αλλαγές που επέρχονται στις μεσογειακές αγροτικές περιοχές κινδυνεύουν εξάλλου να επιδεινώσουν περισσότερο την έξοδο των πληθυσμών και την απεργήωση των αγροτικών περιοχών.

β) Αναχαίτιση της επιδείνωσης του περιβάλλοντος και εδαφική εξυγίανση: η ενότητα του Μεσογειακού χώρου και

οι αυξανόμενες δαπάνες που προκαλούνται λόγω της ανάλωσης του εδάφους επιβάλλουν την εξεύρεση λύσεων προσανατολισμένων προς τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η πολιτική για τον καθορισμό των υδάτων σε όλες τις χώρες έχει μεγάλη σημασία για την καταπολέμηση της ρύπανσης στη Μεσόγειο. Χρειάζεται μια διαφορετική κατανομή των προσπαθειών των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων έρευνας και κατάρτισης στον τομέα αυτό.

- γ) Τουρισμός: η Νότια Μεσόγειος καθίσταται ολοένα και πιο ανταγωνιστική σε σύγκριση με τις περιοχές της Βορείου Μεσογείου. Στον τομέα αυτό η συνεργασία που απαιτεί αποτελεσματικές διαρθρώσεις (όπως αυτές που υπάρχουν στην Αυστρία, στη Γερμανία και σε άλλες χώρες της Βόρειας Ευρώπης) θα επιτρέψει στη μεσογειακή λεκάνη να αυξήσει τη συνολική της ανταγωνιστικότητα σε σύγκριση με τις μεταβολές της ζήτησης που προέρχεται από άλλες ζώνες. Η συνεργασία αυτή θα έπρεπε επίσης να αποβλέπει στην εξάλειψη των περιβαλλοντικών κινδύνων που οφείλονται στην υπερβολικά υψηλή τουριστική συγκέντρωση σε περιοχές που από οικολογική άποψη είναι εύθραυστες.
- δ) Κατάρτιση του ανθρώπινου πόρων: επιβάλλεται η αμοιβαία και στενή συνεργασία σε όλα τα επίπεδα. Βασική εκπαίδευση, τεχνικά σχολεία, πανεπιστήμια, επαγγελματική κατάρτιση και συνεχής κατάρτιση στο νότο· αφομοίωση και εκπαίδευση των μεταναστών, νέα πανεπιστημιακή εκπαίδευση στο Βορρά.

3.6.1. Η αξιοποίηση των ανθρωπίνων πόρων αποτελεί τον κεντρικό παράγοντα για την προώθηση της ανάπτυξης του Μεσογειακού χώρου. Η συνεισφορά της Κοινότητας — που βασίζεται στις εσωτερικές της εμπειρίες — πρέπει να συμπερίλαβει την ενίσχυση της ικανότητας έρευνας και ανάπτυξης, την εκμάθηση των νέων τεχνολογιών και τη συνεχή κατάρτιση των εργαζομένων που έρχονται αντιμέτωποι με τις βιομηχανικές μεταβολές κατά τρόπο ώστε να διαμορφωθεί ένα εργατικό δυναμικό στραμμένο προς το μέλλον και ευπροσάρμοστο στα νέα δεδομένα.

4. Οι στρατηγικοί άξονες μιας νέας οργάνωσης του μεσογειακού χώρου

4.1. Η σχέση μεταξύ αλλαγής του προτύπου ανάπτυξης και αναθεώρησης των οικονομικών πολιτικών αφενός, και μιας πιο ισόρροπης χωροταξίας αφετέρου, εξασφαλίζεται μόνο με τον καθορισμό μιας πραγματικά ευρωπαϊκής πολιτικής χωροταξίας, δηλαδή με συγκεκριμένους προσανατολισμούς αποδεκτούς από όλες τις πλευρές που θα δεσμεύουν τις οικονομικές και χωροταξικές πολιτικές της ΕΕ, των κρατών μελών, των περιφερειών και των τοπικών αυτοδιοικήσεων.

Και μ' αυτή την έννοια η ΟΚΕ αντιμετωπίζει πολύ θετικά την εργασία που, στους κόλπους της «Επιτροπής Χωρικής Ανάπτυξης», εκτελούν η Επιτροπή και τα κράτη μέλη για τον προσδιορισμό του «Σχεδίου Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου».

4.2. Όσον αφορά τον χώρο της Μεσογείου, ο κύριος στρατηγικός προσανατολισμός θα πρέπει να ανταποκρίνεται σε μια διαφορετική διάρθρωση των κατευθυντήριων γραμμών ανάπτυξης και επικοινωνίας, αρχής γενομένης από εκείνες που αφορούν τη Νότια Ευρώπη. Όπως είναι γνωστό οι υφιστάμενες κατευθυντήριες γραμμές προσανατολίζονται περισσότερο προς το Βορρά αφήνοντας στα μεσοδιαστήματα ευρείες ζώνες που χαρακτηρίζονται κατά το μέλλον ή ήττον από απομόνωση (που αποκαλούνται «οι ελλείποντες κρίκοι»).

Για να αλλάξει αυτή η πραγματικότητα πρέπει αφενός να αναπτυχθούν νέες λειτουργικές σχέσεις κατά μήκος κατευθυντήριων γραμμών Ανατολής-Δύσης και αφετέρου να αρθεί η κατάτμηση του χώρου, κυρίως στη Νότια Ιταλία και την Ελλάδα, με τη συμπλήρωση εκείνων των διασυνδέσεων Βορρά-Νότου που επιτρέπουν στις πλέον απομακρυσμένες ηπειρωτικές και νησιωτικές περιφέρειες να εξέλθουν από την απομόνωση.

Η κυριότερη κατευθυντήρια γραμμή που πρέπει να αναπτυχθεί σε γεωγραφικό πλάτος είναι εκείνη που θα ενώσει το Αλγκάρβε με την Θράκη περνώντας από τη Σεβίλλη, τη Μούρνια, τη Βαλέντσια, τη Βαρκελώνη, τη Μασσαλία, τη Γένοβα, το Λιβόρνο, τη Ρώμη, τη Νεάπολη, το Μπρίντζι, την Ηγουμενίτσα, τη Πάτρα, την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη.

4.3. Από κοινού με τον στόχο της ευρωμεσογειακής ολοκλήρωσης πρέπει να αναπτυχθούν κατευθυντήριες γραμμές ανάπτυξης που θα συνδέουν την Ευρωπαϊκή Ένωση με τις τρίτες χώρες της Μεσογείου, αξιοποιώντας το διασυνδεδετικό ρόλο της ευρωπαϊκής Μεσογείου.

Πρόκειται κυρίως για εκείνες που ενώνουν τις βόρειες και νότιες ακτές της Μεσογείου: το νότο της Ιβηρικής Χερσονήσου με το Μαρόκο, τις περιφέρειες και τους κυριότερους λιμένες του Λατινικού Τόξου (που είχαν κυρίως βλέψεις προς το Βορρά) και τη Σικελία με τις χώρες Μαχρέμπ (και τη Μάλτα), τις ιταλικές περιφέρειες της Αδριατικής με την Ελλάδα, τα Βαλκάνια και την Τουρκία, την ηπειρωτική και νησιωτική Ελλάδα με τις χώρες της Νοτιοανατολικής Μεσογείου.

Ειδική προσοχή πρέπει να επιδειχτεί στην περίπτωση της Μάλτας και της Κύπρου ως νησιωτικές κοινότητες με ξεχωριστές και ειδικές ανάγκες. Επιπλέον, να ληφθούν υπόψη οι εμφανιζόμενες ανάγκες του Ισραήλ και των γειτονικών περιοχών στις οποίες η ανάπτυξη του εμπορίου και της οικονομίας γενικότερα έχει κεφαλαιώδη σημασία για την ανάπτυξη σταθερών και μόνιμων σχέσεων.

4.4. Ένας δεύτερος στρατηγικός άξονας αφορά την αποσυμφόρηση των πόλεων

Η περιφέρεια της Μεσογείου αντιμετωπίζει τεράστια περιβαλλοντικά, οικονομικά, κοινωνικά προβλήματα και προβλήματα αστικής συνύπαρξης που οφείλονται στην άμετρο ανάπτυξη και στην υποβάθμιση των μεγάλων αστικών κέντρων, στην τερατώδη αύξηση πραγματικών μεγαλουπόλεων όπως η Αθήνα και το Κάιρο.

Για να λυθεί αυτό το πρόβλημα πρέπει αναγκαστικά να γίνει αποκέντρωση των αστικών λειτουργιών, με την επίτευξη μιας ισόρροπης και πολυκεντρικής θωράκισης, που θα απομακρύνει εξάλλου τον κίνδυνο της υπερβολικής διασποράς στην επικράτεια, και την ενίσχυση του ρόλου των μεσαίου μεγέθους πόλεων («αποκεντρωμένη συγκέντρωση»). Παράλληλα απαιτείται μια συντονισμένη ανάπτυξη των πολιτικών για την εξυγίανση των πόλεων και του περιβάλλοντος καθώς και καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού στις μεγάλες πόλεις.

4.5. Η ολοκληρωμένη διαχείριση των ακτών αποτελεί μια ακόμη στρατηγική προτεραιότητα για τη Μεσόγειο. Τα προβλήματα της συμφόρησης, της τιμμεντοποίησης, της υπερβολικής τουριστικής κίνησης, της οικολογικής ευθραυστότητας που συχνά καταλήγει σε πραγματική υποβάθμιση, πρέπει να αντι-

μετωπισθούν μέσα από μια σφαιρική και ολοκληρωμένη προσέγγιση. Τούτο συνεπάγεται την από κοινού αναθεώρηση όλων των δραστηριοτήτων που αφορούν την παραγωγή, τις υπηρεσίες, την κατοικία, τον τουρισμό, την ψυχαγωγία, κλπ., και ασκούνται κατά μήκος των ακτών, στην ενδοχώρα και στα περιρρέοντα ύδατα.

4.6. Η αποσυμφόρηση των πόλεων και των ακτών συνεπάγεται την αναβίωση των εσωτερικών και ορεινών περιοχών. Πράγματι, αν για την Κεντρική και Βόρεια Ευρώπη είναι σωστό να τίθεται ο στόχος της διατήρησης των αγροτικών ζωνών, στις μεσογειακές περιοχές πρέπει η έννοια αγροτικές ζώνες να αντικατασταθεί από τις εσωτερικές και ορεινές περιοχές. Εσωτερικές διότι αυτές οι περιοχές είναι μεταξύ των ακτών των χερσονήσων και των νησίων, ορεινές (σύμφωνα με την ευρέως αποδεκτή προσέγγιση που έχει εκφράσει η ΟΚΕ σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της) διότι πρόκειται κυρίως για λοφώδεις και ορεινές περιοχές. Οι εν λόγω περιοχές χαρακτηρίζονται γενικά από εγκατάλειψη, ερήμωση, οικολογική υποβάθμιση καθώς και απεργήμωση.

Το να αποκτήσουν εκ νέου αυτές οι ζώνες παραγωγικές δραστηριότητες στη γεωργία και τις άλλες οικονομικές δραστηριότητες και να αποτελέσουν τόπους εγκατάστασης θα σημαίνει την απαρχή της γενικής αποκατάστασης της ισορροπίας του εδάφους των μεσογειακών περιφερειών.

4.7. Η ενσωμάτωση της θαλάσσιας διάστασης στην οργάνωση του μεσογειακού χώρου, αποτελεί μια ακόμη στρατηγική επιλογή δεδομένης μάλιστα της έντονης αύξησης του εμπορίου στην περιοχή αυτή κατά τα τελευταία χρόνια. Αυτό πριν απ' όλα σημαίνει την κατανόηση των σχέσεων μεταξύ δραστηριοτήτων που ασκούνται στη στεριά και δραστηριοτήτων που ασκούνται στη θάλασσα (αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, εξορυκτικές εργασίες, μεταφορές, δραστηριότητες ψυχαγωγίας κλπ.) καθώς και όλων των αλληλεπιδράσεων θάλασσας-στεριάς αρχής γενομένης από κίνεες που αφορούν το περιβάλλον. Σημαίνει επίσης συνειδητοποίηση των προβλημάτων κατάτμησης του χώρου και απομόνωσης τα οποία αντιμετωπίζουν τα νησιά και ιδιαίτερα τα πιο μικρά και τα πιο απομακρυσμένα.

4.8. Ο μεσογειακός χώρος διαθέτει μια τεράστια κληρονομιά φυσικών, περιβαλλοντικών, ιστορικών, καλλιτεχνικών και πολιτιστικών αγαθών. Πρόκειται για αγαθά που πρέπει να διαφυλαχθούν αλλά και για πόρους που πρέπει να αξιοποιηθούν. Μια προσεκτική οργάνωση του χώρου συνεπάγεται τις κατάλληλες στρατηγικές επιλογές όπως εκείνη της προστασίας, διατήρησης και αξιοποίησης αυτής της κληρονομιάς.

4.9. Η ΟΚΕ εκφράζει την επιθυμία να ενσωματωθούν οι προαναφερόμενοι στρατηγικοί άξονες σε μια νέα οργάνωση του μεσογειακού χώρου από την Επιτροπή Χωρικής Ανάπτυξης στο «Σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου».

5. Οι πολιτικές χωροταξίας στη Μεσόγειο

5.1. Δεν υφίσταται προς το παρόν μια πραγματική κοινοτική πολιτική χωροταξίας. Ακόμα και αυτό το «Σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου» παραμένει στο πλαίσιο της συνεργα-

σίας μεταξύ Επιτροπής και κρατών μελών. Η συνεργασία αυτή μπορεί να αποτελέσει την κατάλληλη μεθοδολογία για την επεξεργασία του «Σχεδίου», αλλά, κατά τη γνώμη της ΟΚΕ, το εν λόγω σχέδιο θα πρέπει να εκφραστεί μέσω ενός κοινοτικού πλαισίου αναφοράς που να είναι αποδεκτό από όλους. Κατ'αυτό τον τρόπο η διαπεριφερειακή συνεργασία θα γίνει πιο αποτελεσματική και θα καταστεί δυνατή η συμμετοχή των εταίρων, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων σε όλα τα επίπεδα — εθνικό, περιφερειακό και τοπικό.

5.2. Μόνον με τον τρόπο αυτό η αναθεώρηση και η συνεχής προσαρμογή, από την πλευρά της Επιτροπής, των κοινοτικών πολιτικών η άσκηση των οποίων έχει σημαντικές χωροταξικές συνέπειες (δίκτυα, περιβάλλον, έρευνα, γεωργία, κλπ.) καθώς και ο έλεγχος των χωροταξικών συνεπειών των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών ταμείων, μπορεί από τη φάση των ευσεβών πόθων και της γραφειοκρατίας να περάσει στη φάση της υλοποίησης μιας νέας και σημαντικής ευρωπαϊκής πολιτικής.

5.3. Το θέμα της ολοκλήρωσης με τις τρίτες μεσογειακές χώρες, άπτεται της μεσογειακής πολιτικής. Στην τελευταία ανακοίνωση, που έχει ήδη αναφερθεί, και όπου προτείνεται η σχέση ενίσχυσης/ανάνεωσης, δεν γίνεται σαφής αναφορά σε πολιτική ευρωμεσογειακής χωροταξίας. Η πρόταση όμως δημιουργίας ενός ευρωμεσογειακού οικονομικού χώρου — με ελεύθερες συναλλαγές, με υποστήριξη της περιφερειακής συνεργασίας κυρίως στο πλαίσιο της προστασίας του περιβάλλοντος, με ενίσχυση της αποκεντρωμένης συνεργασίας και οικονομικής και τεχνικής συνεργασίας σε διάφορους τομείς — θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στην οργάνωση του μεσογειακού χώρου. Για το λόγο αυτό θα χρειαστεί η προετοιμασία ενός μηχανισμού προσανατολισμού και εποπτείας των παρεμβάσεων της μεσογειακής πολιτικής στη βάση ορισμένων στρατηγικών αξόνων για την οργάνωση του μεσογειακού χώρου.

5.4. Προς το παρόν, λαμβανομένου υπόψη του χρονικού διαστήματος που απαιτείται για την ενεργοποίηση παρόμοιων μηχανισμών, τόσο σε επίπεδο κοινοτικής πολιτικής όσο και μεσογειακής, το περιθώριο ελιγμών για την υλοποίηση μιας χωροταξικής πολιτικής εντοπίζεται από τη μια πλευρά στα διευρωπαϊκά δίκτυα, και από την άλλη στην διαπεριφερειακή συνεργασία.

6. Διευρωπαϊκά και διαμεσογειακά δίκτυα

6.1. Για μια λεπτομερή ανάλυση των διευρωπαϊκών και διαμεσογειακών δικτύων που προτείνονται σε κοινοτικό επίπεδο, καθώς και για ένα συνεκτικό πλαίσιο προτάσεων σχετικά με τους διάφορους τύπους δικτύων, ο αναγνώστης παραπέμπεται στην σχετική έκθεση που υπάρχει στο παράρτημα. Εδώ θα περιοριστούμε σε μερικές γενικές παρατηρήσεις.

6.2. Στο πλαίσιο της διαδικασίας για την αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ των διαφόρων περιφερειών της Ευρώπης, το πρόβλημα των διευρωπαϊκών δικτύων αποκτά, με βάση το Λευκό Βιβλίο, στρατηγική αξία, διότι επί του συστήματος μεταφορών, τηλεπικοινωνιών και ενέργειας, θα επικεντρωθεί η δράση της Κοινότητας, και από την άποψη

της συγκυρίας, με στόχο την υποστήριξη της ανάκαμψης της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης. Το θέμα είναι κεφαλαιώδους σημασίας, στο βαθμό που, όπως όλοι γνωρίζουμε, οι επιλογές σχετικά με τα δίκτυα μεταφοράς και τηλεπικοινωνιών και ενέργειας συνεπάγονται μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές επιπτώσεις: πρόκειται συνεπώς για καθοριστικής σημασίας επιλογές που θα επηρεάσουν το μέλλον της Ευρώπης κατά τα προσεχή 30-50 έτη.

6.3. Είναι συνεπώς απαραίτητο να τονιστεί ότι το πρόβλημα επιλογής των δικτύων έχει επιπτώσεις στην ανάπτυξη, στην επανεξισορρόπηση και στην στρατηγική οργάνωση της ΕΕ. Απ'αυτή την άποψη, κρίνεται λυπηρό το γεγονός ότι η προβληματική και οι διάφορες προτάσεις του Λευκού Βιβλίου δεν έχουν καμιά σχέση με την ανάλυση της εδαφικής (περιφερειακής) διάστασης των ευρωπαϊκών προβληματικών.

6.4. Τα 14 σχέδια που υποβλήθηκαν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Έσσεν, που αφορούν όλα τον τομέα των μεταφορών, δεν έλαβαν υπόψη τα προβλήματα εδαφικής ανισορροπίας και δεν σεβάστηκαν τα προβλήματα που αφορούν τους ελλείποντες κρίκους και τις συνδυασμένες μεταφορές.

Η ΟΚΕ κατανοεί ότι επείγει η δρομολόγηση άμεσα χρηματοδοτούμενων σχεδίων, αλλά ζητεί να ενσωματωθεί ο πρώτος κατάλογος όσο το δυνατό συντομότερα σε άλλα σχέδια που συμβάλλουν σαφώς στην αποκατάσταση της εδαφικής ισορροπίας της ΕΕ και στην ολοκλήρωση των διασυνδέσεων της ευρωπαϊκής Μεσογείου με τις χώρες της Νοτιοανατολικής Μεσογείου.

6.5. Όσον αφορά τη σχέση μεταξύ «ανάπτυξης και ολοκλήρωσης των χωρών της Μεσογείου» και των «δικτύων υποδομών» θα περιοριστούμε στην ακόλουθη παρατήρηση: τα δίκτυα θα πρέπει να επιλεγούν και να θεθούν σε λειτουργία βάσει των επιδιωκόμενων κοινωνικοοικονομικών στόχων και όχι απλά ως οικονομικός και χρηματοδοτικός παράγοντας. Μέ άλλα λόγια η απόφαση για την ανάπτυξη ενός οδικού άξονα, ή ενός άξονα μεταφοράς ενέργειας, θα πρέπει να αξιολογηθεί κατά πρώτο λόγο με βάση τις επιπτώσεις της στη διάθρωση του εδάφους, στη διαδικασία ανάπτυξης και ολοκλήρωσης των περιοχών που θα τον χρησιμοποιήσουν, και, μόνο κατά δεύτερο λόγο, με βάση τις επιπτώσεις της στην απασχόληση, στα περιφερειακά έσοδα, κλπ.

6.6. Κατά την επιλογή των προτεραιοτήτων, ο χρονολογικός παράγοντας είναι κεφαλαιώδους σημασίας. Αν για λόγους οικονομικής σκοπιμότητας δίνεται προτεραιότητα σε σχέδια που εννοούν την ενίσχυση των υφιστάμενων τάσεων, όταν είναι γνωστό ότι πρέπει να καταπολεμηθούν αυτές οι τάσεις, όχι μόνο επιδεινώνονται οι υφιστάμενες εδαφικές ανισορροπίες αλλά μειώνονται επί μακρόν οι ευκαιρίες ανάπτυξης με ενδεχόμενες διαδοχικές παρεμβάσεις αποκατάστασης της ισορροπίας.

7. Η διαπεριφερειακή συνεργασία

7.1. Η διαπεριφερειακή συνεργασία αντιπροσωπεύει, από κοινού με τα πανευρωπαϊκά και διαμεσογειακά δίκτυα το πιο συγκεκριμένο και ευέλικτο μέσο για να αρχίσει η υλοποίηση μιας χωροταξικής πολιτικής στη Μεσόγειο.

Για το σκοπό αυτό, χρειάζεται να διατεθεί στη Μεσόγειο ένα σημαντικό ποσοστό των κοινοτικών εσόδων, που με διαφορετικούς τρόπους χρηματοδοτούν τη διαπεριφερειακή συνεργασία, για να υλοποιηθεί η απαραίτητη αποκατάσταση της εδαφικής ισορροπίας. Σήμερα, το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων αυτών χρησιμοποιούνται υπέρ των περιοχών του Κέντρου και του Βορρά της ΕΕ.

7.2. Οι κοινοτικές δράσεις υποστήριξης της διαπεριφερειακής συνεργασίας στη Μεσόγειο θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στα προγράμματα που στρέφονται προς την κατεύθυνση:

- α) της οικονομικής ολοκλήρωσης και της κοινής ανάπτυξης, αντιμετωπίζοντας τις διαφορετικές διαστάσεις: τομεακές (βιομηχανία, γεωργία, τουρισμός), συντελεστικές (Ε και Α, κατάρτιση) και υποδομής (μεταφορές, τηλεπικοινωνίες, ενέργεια, υδάτινοι πόροι)
- β) της βιώσιμης ανάπτυξης και της εξυγίανσης του περιβάλλοντος και του χώρου.

Εξάλλου, τα προγράμματα αυτά πρέπει να λάβουν υπόψη τους στρατηγικούς άξονες οργάνωσης του Μεσογειακού χώρου που περιγράφονται στην παράγραφο 4, δηλαδή: νέες κατευθύνσεις ανάπτυξης, πολεοδομική αποσυμφόρηση, ολοκληρωμένη διαχείριση των ακτών, αναζωογόνηση των εσωτερικών και ορεινών περιοχών, ένταξη της θαλάσσιας διάταξης, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

7.3. Η διαπεριφερειακή συνεργασία που προωθείται από την Κοινότητα, μπορεί να καθορισθεί ως προς:

- α) τον τύπο των φορέων: περιφέρειες, μεγάλες πόλεις, τοπικές υποπεριφερειακές οργανώσεις
- β) τις χωρικές κατηγορίες: εδαφική συνέχεια ή ασυνέχεια (διαμεθοριακή ή διεθνική συνεργασία)
- γ) τη γεωγραφική περιοχή: συνεργασία στο εσωτερικό της ΕΕ ή μεταξύ κοινοτικών περιφερειών και γειτονικών περιοχών (ΕΖΕΣ, ΧΚΑΕ, προτείνονται τώρα επίσης οι ΤΜΧ)
- δ) τα επίπεδα συνεργασίας:

- ανταλλαγές εμπειριών και τα δίκτυα για τη μεταφορά τεχνολογίας
- τον εδαφικό προγραμματισμό (νέα προτεραιότητα για το 1994-99)
- τα σχέδια που περιλαμβάνουν επενδύσεις σε διαρθρώσεις και υποδομές.

Ως τώρα, ο συνδυασμός των διαφόρων τυπολογιών γίνονταν επιλεκτικά: για παράδειγμα μόνο ορισμένα επίπεδα με καθορισμένες εδαφικές κατηγορίες και καθορισμένες γεωγραφικές περιοχές κλπ. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι όσον αφορά τη Μεσόγειο οι διάφοροι φορείς, εδαφικές κατηγορίες, γεωγραφικές περιοχές και τα επίπεδα συνεργασίας θα πρέπει να μπορούν να συνδυάζονται χωρίς κανένα περιορισμό. Οι προτάσεις που ακολουθούν διαρθρώνονται σύμφωνα με τα επίπεδα συνεργασίας, αλλά υπονοείται ότι κάθε επίπεδο μπορεί να περιλαμβάνει τους διαφορετικούς φορείς, τη διαμεθοριακή συνεργασία ή όχι, τη διαπεριφερειακή συνεργασία στο εσωτερικό της επικράτειας της ΕΕ, ή επίσης με τις ΤΜΧ.

7.4. Οι ανταλλαγές εμπειριών και τα δίκτυα μεταφοράς τεχνολογίας αποτελούν το πιο στοιχειώδες επίπεδο διαπεριφερειακής συνεργασίας, αλλά ωστόσο δεν είναι το λιγότερο σημαντικό.

Για την περίοδο 1994-1999, η Επιτροπή πρότεινε τη συνέχιση των προγραμμάτων Pacte και Recite τα οποία, κατά την άποψη επίσης της ΟΚΕ, έδωσαν καλά αποτελέσματα. Χρειάζεται, ωστόσο, να επιτραπεί η συμμετοχή μεγαλύτερου αριθμού περιφερειών και τοπικών οργανώσεων της Νότιας Ευρώπης με σχέδια που έχουν τους στόχους που αναφέρονται στην παράγραφο 7.2.

Η Επιτροπή προτίθεται να ενισχύσει επίσης τα προγράμματα Ouverture/Ecos (συνεργασία μεταξύ τοπικών οργανώσεων και περιφερειακών οργανώσεων της ΕΕ και των χωρών Phare και Tacis). Στα πλαίσια της υλοποίησης ενός Ευρωμεσογειακού χώρου θα πρέπει να υποστηριχθούν αποφασιστικά τα σχέδια συνεργασίας μεταξύ των τοπικών και περιφερειακών αρχών της Νότιας Ευρώπης και των Βαλκανικών Χωρών, καθώς και των χωρών της Μαύρης Θάλασσας. Κυρίως, όμως, η Επιτροπή ζητεί να επεκταθούν τα προγράμματα Ouverture/Ecos από το 1995 σε όλες τις ΤΜΧ.

Χρειάζεται, για το σκοπό αυτό, να αντιμετωπισθούν, με διαφορετική διάθρωση των κοινοτικών πόρων, οι δυσκολίες κοινής χρηματοδότησης των οργάνων των εταιρικών χωρών, όπως ήδη συνέβη με τις ΧΚΑΕ.

7.5. Στα πλαίσια του Europe 2000+, η Επιτροπή προβλέπει την κοινή χρηματοδότηση στην επόμενη πενταετία των ακόλουθων σχεδίων:

- α) σχεδίων εδαφικής ανάπτυξης ή μελετών σκοπιμότητας που θα συμβάλουν στην προώθηση του εδαφικού προγραμματισμού, και τα οποία έχουν μια υπερεθνική διάσταση και παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την Κοινότητα
- β) πειραματικών σχεδίων επίδειξης υπερεθνικού χαρακτήρα για τη χωροταξία στις περιπτώσεις που υπάρχει μια σημαντική υπερεθνική διάσταση (υδρογραφικές λεκάνες, ορεινές ζώνες, ακτές, κλπ.), όπως επίσης για την προώθηση καινοτόμων προτύπων χωροταξίας.

Για τις προτάσεις αυτές εκφράζεται ομοφωνία στην ΟΚΕ, ακριβώς βάσει των απαιτήσεων της μεσογειακής περιοχής.

Ειδική προσοχή θα πρέπει να δοθεί από την Επιτροπή στα πειραματικά σχέδια ή τις μελέτες σκοπιμότητας που αποβλέπουν στην ολοκλήρωση των υποπεριφερειών της Μεσογείου (Λατινικό Τόξο — Νότια Μεσόγειος — Αδριατική — Νοτιοδυτική Μεσόγειος), όπως επίσης και στον προγραμματισμό ολοκληρωμένης ανάπτυξης μεταξύ των μεσογειακών περιφερειών της ΕΕ και των ΤΜΧ.

7.6. Βάσει των σημερινών αποφάσεων, η μοναδική δυνατότητα κοινοτικής κοινής χρηματοδότησης αυτού του τύπου σχεδίων προέρχεται από το Interreg II. Αυτό συνεπάγεται ισχυρούς περιορισμούς στην υλοποίηση της διαπεριφερειακής συνεργασίας, όπως έχει ήδη υπογραμμίσει η ΟΚΕ στις τελευταίες γνωμοδοτήσεις για τα προγράμματα κοινοτικής πρωτοβουλίας, υποδεικνύοντας ειδικότερα τη διεύρυνση του πλαισίου του προγράμματος Interreg (1).

Κυρίως γιατί η υλοποίησή τους επιτρέπεται μόνο στην περίπτωση εδαφικής συνέχειας, δηλαδή σε διαμεθοριακό πλαίσιο. Και αυτό γιατί επικρατεί μια αντίληψη για τη διαπεριφερειακή συνεργασία που αφορά κυρίως τις υποδομές, και η οποία αποκλείει σχέδια που επικεντρώνονται σε οικονομικές και παραγωγικές παρεμβάσεις, που επιχειρούνται από κοινού για την επίτευξη συμπληρωματικότητας και ολοκλήρωσης, τόσο στο επίπεδο ορισμένων κλάδων όσο και στο επίπεδο εδαφών (και τα οποία για το λόγο αυτό χρειάζεται να είναι γειτονικά).

Ένα δεύτερο όριο αφορά την αναγνώριση των θαλάσσιων συνόρων η οποία έχει γίνει μόνο σε δύο περιπτώσεις στη Μεσόγειο στο εσωτερικό της ΕΕ: Κορσική/Σαρδηνία και Ιταλία-Ελλάδα. Βάσει των όσων έχουν λεχθεί προηγούμενα για την απαίτηση οικοδόμησης κατευθυντήριων αξόνων Ανατολής-Δύσης, διαμέσου επίσης συνδυασμένων μεταφορών και συνεπώς θαλάσσιων επικοινωνιών, προκύπτει η απαίτηση να θεωρηθούν ως επιλέξιμα θαλάσσια σύνορα τα σύνορα που χωρίζουν τις ιταλικές ακτές της Τυρρηνικής θάλασσας από τις αντίστοιχες γαλλικές και ισπανικές.

Το τρίτο όριο που επιβάλλει το Interreg II είναι ότι έχει περιορίσει την επιλεξιμότητα των προγραμμάτων διαπεριφερειακής συνεργασίας με τις ΤΜΧ σε δύο μόνο περιπτώσεις: Ανδαλουσία/Μαρόκο και Πούλια/Αλβανία, αποκλείοντας καταστάσεις προφανούς θαλάσσιας συνέχειας όπως μεταξύ Σικελίας/Τυνησίας ή Κρήτης/Αιγύπτου ή ελληνικών νησιών του Αιγαίου/Τουρκίας.

Αυτός ο περιορισμός που επιβάλλεται από το Interreg II έναντι των ΤΜΧ είναι απαράδεκτος, κυρίως εάν ληφθεί υπόψη ότι με το συνδυασμό Interreg-Phare έχει ήδη παγιωθεί μια θετική εμπειρία συνεργασίας γειτονικών περιοχών, και δεν γίνεται κατανοητό για ποιό λόγο δεν θα πρέπει αυτή να επεκταθεί σε όλες τις ΤΜΧ. Η κατάσταση εξάλλου κινδυνεύει να γίνει

παράδοξη τη στιγμή κατά την οποία, ήδη με τον προϋπολογισμό του 1994 και ακόμη περισσότερο με τις νέες προτάσεις μεσογειακής πολιτικής, παρέχονται στις ΤΜΧ σημαντικές πιστώσεις για τη διαπεριφερειακή συνεργασία με τις περιφέρειες της ΕΕ, οι οποίες όμως δεν θα μπορέσουν να χρησιμοποιηθούν γιατί λείπει η αντίστοιχη χρηματοδότηση εκ μέρους της κοινοτικής πλευράς.

Είναι αναγκαίο για το λόγο αυτό με την ευκαιρία της ενδιάμεσης εξέτασης του Interreg II, να αρθούν τα όρια αυτά. Αρκεί να επεκταθεί η παρέμβαση του Interreg II σε όλους τους τύπους υπερεθνικής συνεργασίας, και όχι μόνο της διαμεθοριακής που συνδέονται με την χωροταξία είτε μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ, είτε μεταξύ αυτών και όλων των ΤΜΧ. Αυτό θα επιφέρει προφανώς ενίσχυση της χρηματοδοτικής ικανότητας του Interreg II.

Εν αναμονή της τροποποίησης αυτής, η Επιτροπή θα πρέπει να δώσει προτεραιότητα στη χρηματοδότηση πειραματικών σχεδίων εδαφικού προγραμματισμού και μελετών σκοπιμότητας, τα οποία είναι προπαιδευτικά ως προς τα σχέδια επενδύσεων που δεν είναι σήμερα σε θέση να χρηματοδοτήσει το Interreg II: είτε στο εσωτερικό της ΕΕ (σχέδια ολοκλήρωσης μη γειτονικών περιοχών), είτε και μεταξύ περιφερειών της ΕΕ και των ΤΜΧ, αρχίζοντας από τα πιο προφανή μη αναγνωρισμένα θαλάσσια σύνορα όπως είναι αυτά της Σικελίας με την Τυνησία.

Κινούμενο στο ίδιο πνεύμα το ΕΚ εισήγαγε στον κοινοτικό προϋπολογισμό τη δυνατότητα να χρηματοδοτηθεί, μέσω του Interreg II, η προετοιμασία νέας κοινοτικής πρωτοβουλίας στα πλαίσια της διαπεριφερειακής συνεργασίας μεταξύ των περιφερειών της Λεκάνης της Μεσογείου. Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να δώσει ταχύτατα συνέχεια σ' αυτή την προσπάθεια.

7.7. Η χρηματοδότηση σημαντικού αριθμού σχεδίων διαπεριφερειακής συνεργασίας (σχετικών με τα τρία επίπεδα συνεργασίας που προαναφέρθηκαν) θα θέσει στην Επιτροπή το πρόβλημα της συνοχής τους. Συνεπώς η ΟΚΕ επαναλαμβάνει την απαίτηση να υπάρξει ένα σχέδιο πλαίσιο για την οργάνωση του μεσογειακού χώρου, βάσει του οποίου θα μπορούν να αξιολογηθούν οι προανατατολισμοί και οι επιπτώσεις που θα έχουν τα προτεινόμενα σχέδια στην κοινοτική χρηματοδότηση καθώς και η συνοχή τους με τις χρηματοδοτήσεις που προέρχονται από άλλες πηγές όπως τα δάνεια της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

8. Η συμμετοχή των οικονομικών και κοινωνικών δυνάμεων

8.1. Από τη γενική προσέγγιση που υιοθετήθηκε και από τις συγκεκριμένες προτάσεις που προωθήθηκαν, είναι προφανές ότι η ΟΚΕ υποστηρίζει μια διαδικασία οργάνωσης του μεσογειακού χώρου που έχει ως πρωταγωνιστές τους δημοκρατικούς θεσμούς, αρχίζοντας από τις περιφερειακές και τοπικές αρχές. Οι συγγένειες, τα κοινά ενδιαφέροντα, οι κοινές εξωτερικές προδοκίες, που οι περιφέρειες μπορούν να κινητοποιήσουν, θα πρέπει να αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες για το σχηματισμό ενός συνεκτικού εδαφικού, οικονομικού και

(1) Γνωμοδοτήσεις ΟΚΕ: ΕΕ αριθ. C 304 της 10. 11. 1993· ΕΕ αριθ. C 295 της 22. 10. 1994.

κοινωνικού μεσογειακού χώρου, όπως επίσης η ικανότητά τους να προτείνουν, να συμμετάσχουν και να ελέγξουν την εφαρμογή των κοινοτικών και εθνικών μέτρων οικονομικής πολιτικής.

Ο ρόλος αυτός όμως των περιφερειακών και τοπικών αρχών αποκτά την πλήρη δημοκρατική αξία του μόνο εάν συνοδεύεται από διαβουλεύσεις με τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους⁽¹⁾.

8.2. Από την άλλη μεριά, αυτές οι διαβουλεύσεις αποτελούν προϋπόθεση για την ίδια την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων. Δεν είναι τυχαίο που τα μέσα που υποστηρίχθηκαν εδώ, τα δίκτυα και η διαπεριφερειακή συνεργασία συνεπάγονται μεγαλύτερη προσοχή στην ενδογενή ανάπτυξη, η επιτυχία της οποίας συνδέεται στενά με τη συμμετοχή των οικονομικών και κοινωνικών δυνάμεων. Σε πρόσφατη μελέτη του ΟΟΣΑ αποδεικνύεται πράγματι ότι στις περιοχές στις οποίες υλοποιείται η εταιρική σχέση μεταξύ συνδικάτων, επιχειρηματιών και τοπικών διοικητικών παραγόντων, η ανεργία είναι μικρότερη.

8.3. Η συμμετοχή των κοινωνικών δυνάμεων μπορεί, εξάλλου, να συμβάλει σε μεγαλύτερη διαφάνεια της διοικητικής διαχείρισης σε όλα τα επίπεδα.

8.4. Επίσης, όσον αφορά την οικοδόμηση ενός χώρου κοινής ανάπτυξης μεταξύ της ΕΕ και των ΤΜΧ, η κοινοπραξία των οικονομικών και των κοινωνικών δυνάμεων είναι αναπόφευκτη εάν δίπλα σε ένα οικονομικό χώρο επιδιώκεται η οικοδόμηση ενός ευρωμεσογειακού κοινωνικού χώρου, που αποτελεί τη μόνη εγγύηση για να αποφευχθεί μια ανταγωνιστικότητα που βασίζεται στη μείωση των επιπέδων κοινωνικής προστασίας.

8.5. Η συμμετοχή των οικονομικών και κοινωνικών δυνάμεων σε όλα τα επίπεδα και σε όλα τα στάδια της διαπεριφερειακής συνεργασίας θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα και τη διαφάνεια των επιλογών των προς χρηματοδότηση διάφορων σχεδίων και προγραμμάτων.

9. Συμπεράσματα

9.1. Η μεσογειακή περιοχή πλήττεται από αξιοσημείωτες περιφερειακές ανισότητες (εδαφικός κατακερματισμός, απομόνωση των πιο απομακρυσμένων περιοχών, κλπ.). Οι ανισότητες αυτές συνδέονται με το πρότυπο ευρωπαϊκής ανάπτυξης (σφαιρικοποίηση/πόλωση/περιθωριοποίηση). Μπορούν να ξεπεραστούν μόνο εάν επιβεβαιωθεί ένα πρότυπο πολυκεντρικής ανάπτυξης. Η Μεσόγειος θα πρέπει να καταστεί ένας από τους πόλους ανάπτυξης της μεγάλης ευρωμεσογειακής στρατηγικής ζώνης, με την ενίσχυση κυρίως της εσωτερικής συνοχής της, και με την οικοδόμηση της ολοκλήρωσης μεταξύ των υποπεριοχών, καθώς και με την κοινή ανάπτυξη Ευρώπης-Μεσογείου.

9.2. Η ΕΕ πρέπει να αποκτήσει μια χωροταξική πολιτική. Το «πρόγραμμα ανάπτυξης του κοινοτικού χώρου» αποτελεί μόνο το πρώτο βήμα που θα πρέπει να εκφραστεί με την κατάρτιση, με την συμμετοχή των διαφόρων ενδιαφερόμενων αρχών, ενός κοινοτικού πλαισίου αναφοράς που θα καθορίζει τις προτεραιότητες και τους στόχους, και θα είναι αποδεκτό από όλα τα μέρη. Κατ'αυτό τον τρόπο η διαπεριφερειακή συνεργασία θα γίνει πιο αποτελεσματική και θα καταστεί δυνατή η συμμετοχή των εταίρων συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων σε όλα τα επίπεδα — εθνικό, περιφερειακό και τοπικό.

9.3. Οι στρατηγικοί άξονες αυτού του γενικού σχεδίου-πλαίσιο θα είναι:

- νέες κατευθύνσεις ανάπτυξης (Ανατολή-Δύση και Βορράς-Νότος) μέσω νέων οικονομικών και παραγωγικών λειτουργιών (ειδικότερα βιομηχανία, γεωργία, τουρισμός, ΕΕ, επιμόρφωση), καθώς και εδαφικών (μεταφορές, τηλεπικοινωνίες, ενέργεια, υδάτινοι πόροι)
- βιώσιμη ανάπτυξη και εξυγίανση του περιβάλλοντος και του χώρου
- πολεοδομική αποσυμφόρηση
- ολοκληρωμένη διαχείριση των ακτών
- αναζωογόνηση των εσωτερικών και ορεινών ζωνών
- ενσωμάτωση της θαλάσσιας διάστασης
- προστασία και αξιολόγηση της περιβαλλοντικής και εδαφικής κληρονομιάς.

9.4. Προς το παρόν, τα περιθώρια χειρισμών για τη συγκεκριμένη υλοποίηση μιας μεσογειακής χωροταξικής πολιτικής, αντιπροσωπεύονται από:

- τα πανευρωπαϊκά και διαμεσογειακά δίκτυα
- την διαπεριφερειακή συνεργασία.

9.5. Οι λεπτομερείς προτάσεις σχετικά με τα διάφορα πανευρωπαϊκά και διαμεσογειακά δίκτυα περιλαμβάνονται στην έκθεση που επισυνάπτεται.

Η ΟΚΕ ζητεί, εξάλλου, να ολοκληρωθεί ο κατάλογος των πρωταρχικών σχεδίων του Λευκού Βιβλίου, που εγκρίθηκε στο Έσσεν, με άλλα σχέδια που αναφέρονται σαφέστατα στην αποκατάσταση της ισορροπίας της μεσογειακής περιοχής και στην ολοκλήρωση με τις ΤΜΧ.

9.6. Όσον αφορά τη διαπεριφερειακή συνεργασία η ΟΚΕ εύχεται να γίνει χρήση του συνόλου των υφισταμένων μέσων και ζητεί:

- να επαληθευθεί η συνοχή όλων των σχεδίων που προτείνονται για χρηματοδότηση από την Επιτροπή και αφορούν τη μεσογειακή περιοχή, σε σχέση με τις κοινές κατευθύνσεις χωροταξικής πολιτικής

(1) ΕΕ αριθ. C 393 της 31. 12. 1994.

- με την ευκαιρία της ενδιάμεσης επαλήθευσης του Interreg II, να επεκταθεί το πρόγραμμα αυτό σε όλους τους τύπους υπερεθνικής συνεργασίας και όχι μόνο στη διαμεθωριακή συνεργασία, που συνδέεται με τη χωροταξία μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ και των περιφερειών όλων των ΤΜΧ·
- να ενισχυθεί η μεσογειακή παρουσία στα προγράμματα Pacte και Recite·
- να επεκταθούν τα προγράμματα Ouverture/Ecos σε όλες τις ΤΜΧ·
- να δώσει η Επιτροπή προτεραιότητα στην κοινή χρηματοδότηση, στα πειραματικά σχέδια και στις μελέτες σκοπιμότητας που:
 - α) περιλαμβάνουν το στόχο της ολοκλήρωσης των υποπεριφερειών της Μεσογείου (Λατινικό τόξο — Νότια Μεσόγειος — Αδριατική — Νοτιοδυτική Μεσόγειος)·

β) προωθούν τον προγραμματισμό της ολοκληρωμένης ανάπτυξης μεταξύ των μεσογειακών περιοχών της ΕΕ και των ΤΜΧ·

γ) προετοιμάζουν τη χρηματοδότηση σχεδίων επενδύσεων που το Interreg II δεν μπορεί να χρηματοδοτήσει σήμερα: τόσο στο εσωτερικό της ΕΕ (σχέδια ενσωμάτωσης μη γειτονικών εδαφών) όσο και μεταξύ περιφερειών της ΕΕ και των ΤΜΧ, αρχίζοντας από τα πιο προφανή θαλάσσια σύνορα που δεν είναι αναγνωρισμένα, όπως είναι η Σικελία-Τυνησία.

9.7. Η συμμετοχή των οικονομικών και κοινωνικών δυνάμεων, σε όλα τα επίπεδα, και σε όλα τα στάδια διαπεριφερειακής συνεργασίας, θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα και την διαφάνεια των επιλογών των διαφόρων προς χρηματοδότηση προγραμμάτων και σχεδίων.

Βρυξέλλες, 30 Μαρτίου 1995.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Carlos FERRER

Γνωμοδότηση για την Ετήσια Οικονομική Έκθεση 1995

(95/C 133/11)

Στις 21 Δεκεμβρίου 1994, η Επιτροπή ζήτησε από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να καταρτίσει γνωμοδότηση για την Ετήσια Οικονομική Έκθεση 1995.

Το τμήμα οικονομικών, δημοσιονομικών και νομισματικών υποθέσεων στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 7 Μαρτίου 1995 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Ramaekers.

Κατά την 324η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 30ής Μαρτίου 1995) η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με μεγάλη πλειοψηφία, 5 ψήφους κατά και 4 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίηση της που η Επιτροπή ζήτησε τη γνώμη της για την Ετήσια Οικονομική Έκθεση 1995, εκδηλώνοντας με τον τρόπο αυτό την επιθυμία της να συμμετέχουν οι κοινωνικοί εταίροι στους «Γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της Κοινότητας».

1.2. Πράγματι, από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση την 1η Νοεμβρίου 1993, η ετήσια οικονομική έκθεση δεν αποστέλλεται πλέον στο Συμβούλιο για έγκριση. Ο ρόλος λοιπόν της Επιτροπής ως συντονιστού των οικονομικών πολιτικών εμφανίζεται αισθητά αποδυναμωμένος δεδομένου ότι περιορίζεται πλέον στη διατύπωση συστάσεων τις οποίες το Συμβούλιο μπορεί ενδεχομένως να τροποποιήσει, ενώ προηγουμένως η Επιτροπή διέθετε αποκλειστικό δικαίωμα πρωτοβουλίας και υπέβαλε, μετά από γνωμοδότηση του Κοινοβουλίου και της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, προτάσεις τις οποίες το Συμβούλιο δεν μπορούσε να τροποποιήσει παρά μόνον εάν υπήρχε ομοφωνία.

1.3. Η νέα αυτή διαδικασία είχε επίσης ως συνέπεια να μην είναι πλέον υποχρεωτική η γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, η κατάρτιση της οποίας προηγείτο της αιτήσεως του Συμβουλίου. Εξάλλου, το άρθρο 103 της Συνθήκης ΕΚ προβλέπει στην παράγραφο 2 ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενημερώνεται για τους «Γενικούς προσανατολισμούς» από το Συμβούλιο, δεν αναφέρει όμως την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

1.4. Το Συμβούλιο έχει επανειλημμένως υπενθυμίσει, καθώς και πρόσφατα στη Διάσκεψη Κορυφής του Εσπεν, τη σημασία του κοινωνικού διαλόγου στις βαθειές διαρθρωτικές αλλαγές που θα πρέπει να επιφέρει η Ευρώπη για να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας και να ενισχύσει τη θέση της στην παγκόσμια οικονομία, διαφυλάσσοντας ταυτόχρονα τους κοινωνικούς στόχους του ευρωπαϊκού προτύπου. Η επιτυχία του ευρωπαϊκού σχεδίου στηρίζεται σε μία ευρεία συναίνεση η οποία επιτυγχάνεται με ευρείες διαβουλεύσεις μεταξύ κυβερνήσεων και κοινωνικών εταίρων. Για το λόγο αυτό, η ΟΚΕ επιμένει, στην προοπτική της θεσμικής αναθεώρησης των Συνθηκών το 1996, να ζητείται υποχρεωτικά η γνώμη της στο πλαίσιο της κατάρτισης των «Γενικών προσανατολισμών των οικονομικών πολιτικών» που προβλέπονται από το άρθρο 103 της Συνθήκης ΕΚ.

2. Ετήσια Οικονομική Έκθεση 1995: Διαπιστώσεις και προοπτικές

2.1. *Διαπιστώνεται έντονη ανάκαμψη, διαφορετικής όμως φύσεως ανάλογα με το κράτος μέλος.*

2.1.1. Μετά την οικονομική ύφεση των ετών 1992 και 1993, που υπήρξε η σοβαρότερη μετά από πολλές δεκαετίες (ετήσια αύξομείωση της τάξεως του -0,4%), οι χώρες της Κοινότητας επανήλθαν το 1994 σε μία έντονη ανάπτυξη, που ξεπέρασε τις προσδοκίες (ετήσια αύξομείωση του ΑΕΠ της τάξεως του 2,6%).

2.1.2. Η ευρωπαϊκή οικονομία επωφελήθηκε από τη δυναμική της ανάκαμψης στις κυριότερες αγορές εξαγωγών. Η εξωτερική ζήτηση ενισχύθηκε επίσης από τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, η οποία ήταν αποτέλεσμα της αύξησης της παραγωγικότητας και των πολιτικών συγκράτησης των μισθών.

2.1.3. Ο δυναμισμός των εξαγωγών επηρέασε τις επενδύσεις οι οποίες αυξήθηκαν στους τομείς των οποίων τα ενδιαφέροντα στρέφονταν σε αγορές του εξωτερικού. Οι επενδυτικές δαπάνες αυξήθηκαν το 1994 κατά 2,5 % παρά την υψηλή άνοδο που σημείωσαν τα μακροπρόθεσμα επιτόκια κατά τη διάρκεια του χρόνου: η βελτίωση της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων και η αναζωογόνηση του ενδοκοινοτικού εμπορίου φαίνεται ότι αντιστάθμισαν τα αποτελέσματα που είχε το υψηλό κόστος κεφαλαίου στον ακαθάριστο σχηματισμό εσωτερικού παγίου κεφαλαίου.

2.1.4. Η άνοδος της ιδιωτικής κατανάλωσης υπήρξε πίο συγκρατημένη, έφθασε ωστόσο το 1,5% ενώ το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα παρέμεινε στα ίδια γενικά επίπεδα. Η αύξηση αυτή οφείλεται συνεπώς στη μείωση των επιτοκίων των αποταμιεύσεων των νοικοκυριών η οποία, όπως τονίζει η Επιτροπή, αποκαλύπτει ότι οι καταναλωτές ανέκτησαν την εμπιστοσύνη τους, καθώς και ότι το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε ελαφρά.

2.1.5. Η ΟΚΕ αμφισβητεί παρ'όλα αυτά το επίπεδο της ανάκαμψης και τονίζει ότι στηρίζεται εν μέρει σε πρόσκαιρα φαινόμενα.

2.1.5.1. Όπως σημειώνεται στην έκθεση της Επιτροπής, μετά από δύο χρόνια σοβαρής ύφεσης, η έντονη ανάκαμψη η οποία σημειώθηκε το 1994 βασίζεται σε ορισμένα «φαινόμενα αναπροσαρμογής». Έτσι, η διαμόρφωση αποθεμάτων συν-

βαλε κατά μισή εκατοστιαία μονάδα στο ρυθμό ανάπτυξης του ΑΕΠ κατά το 1994 (ήτοι η συμβολή υπήρξε ισοδύναμη με εκείνη του ακαθάριστου σχηματισμού παγίου κεφαλαίου). Όσο για την ιδιωτική κατανάλωση, υποστηρίχθηκε κυρίως από τις δαπάνες των νοικοκυριών σε διαρκή καταναλωτικά αγαθά, οι οποίες δικαιολογούνται εν μέρει από ένα φαινόμενο αναπροσαρμογής της «μη ικανοποιηθείσας ζήτησης» κατά τα χρόνια της ύφεσης.

2.1.5.2. Στη συνέχεια, η ΟΚΕ παρατηρεί ότι τα αποτελέσματα όσον αφορά την ιδιωτική κατανάλωση παραμένουν πολύ περιορισμένα και ότι η ανάκαμψη, στα κράτη στα οποία αυτή έγινε αισθητή, υποστηρίχθηκε συχνά από φορολογικά κίνητρα (βλ. στη Γαλλία για παράδειγμα, με την καθιέρωση των «πριμοδοτήσεων Balladur» για την αντικατάσταση των παλαιών αυτοκινήτων) ή από προσωρινά δημοσιονομικά μέτρα τα οποία αποσκοπούσαν στην άμβλυση των συνεπειών της ύφεσης (βλ. την περίπτωση της Δανίας). Μολονότι οι έρευνες αποκαλύπτουν ότι υπάρχει ανάγκη της εμπιστοσύνης, αυτή δεν φαίνεται ωστόσο να μεταφράζεται σε σαφή αύξηση των δαπανών κατανάλωσης στο σύνολο της Κοινότητας.

2.1.6. Σε γενικές γραμμές, η ΟΚΕ τονίζει ότι η φύση της ανάκαμψης διαφέρει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Έτσι, μπορεί να γίνει διάκριση ανάμεσα στα κράτη μέλη εκείνα όπου η εσωτερική ζήτηση, οι επενδύσεις και/ή η ιδιωτική κατανάλωση σημείωσαν αισθητή άνοδο (τη Γαλλία, τη Δανία, την Ιρλανδία και τη Γερμανία) και σε εκείνα όπου η εσωτερική ζήτηση παρέμεινε χαμηλή και των οποίων η οικονομική ανάπτυξη βασίζεται πάντα στην ανάπτυξη των εξαγωγών (το Βέλγιο, Κάτω Χώρες), οι οποίες διευκολύνονται από τις υποτιμήσεις (στην Ισπανία, την Ιταλία, την Πορτογαλία). Η Μεγάλη Βρετανία αποτελεί ειδική περίπτωση: η αύξηση των εξαγωγών, υποστηριζόμενη εδώ και δύο χρόνια από διαδοχικές υποτιμήσεις της στερλίνας, μεταδόθηκε στην ιδιωτική κατανάλωση και τις επενδύσεις.

2.2. Πρόοδοι όσον αφορά τη σύγκλιση

2.2.1. Τα αποτελέσματα όσον αφορά την πραγματική σύγκλιση, που εκφράζεται από το κατά κεφαλή ΑΕΠ, εξακολουθούν να είναι περιορισμένα: η σχετική θέση της Ιρλανδίας βελτιώνεται, της Πορτογαλίας και της Ελλάδας επιδεινώνεται, ενώ της Ισπανίας παραμένει στάσιμη.

2.2.2. Η ανάκαμψη, παρά το σφρίγος της, δεν προκάλεσε αύξηση του πληθωρισμού (το 1994 ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ ανήλθε σε 2,7%): τα ποσοστά χρησιμοποίησης που εξακολουθούσαν να κυμαίνονται σε σχετικά χαμηλά επίπεδα, η πολιτική συγκράτησης των μισθών, οι αυξήσεις της παραγωγικότητας, καθώς και η μείωση της τιμής του δολλαριού συνέβαλαν στην επιβράδυνση του πληθωρισμού.

2.2.3. Οι υψηλές αυτές επιδόσεις σημειώθηκαν σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη. Παρατηρήθηκε συγκεκριμένα βελτίωση της σύγκλισης στον τομέα του πληθωρισμού που είχε επιδράσεις στις συναλλαγματικές ισοτιμίες και τα μακροπρόθεσμα επιτόκια: ωστόσο, τα τελευταία εξακολουθούσαν να κυμαίνονται σε πολύ υψηλά επίπεδα σε σχέση με τις προσδοκίες του πληθωρισμού.

2.2.4. Λόγω της ανάκαμψης, τα ελλείμματα των προϋπολογισμών μειώθηκαν αυτομάτως. Η ΟΚΕ κρίνει, ωστόσο, ότι οι κυβερνήσεις δεν πρέπει να περιορισθούν στις διαρθρωτικές

αυτές βελτιώσεις, με κίνδυνο να επαναληφθεί το λάθος που διαπράχθηκε κατά το δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του '80. Καλεί τις κυβερνήσεις να αξιοποιήσουν το ευνοϊκό οικονομικό κλίμα για να προβούν σε διαρθρωτικές δημοσιονομικές προσαρμογές που είναι αναγκαίες για να επιτύχουν ανεκτά επίπεδα μεσοπρόθεσμου κρατικού χρέους, χωρίς όμως να τεθεί σε κίνδυνο η κοινωνική ευημερία. Η ΟΚΕ έχει επίγνωση του γεγονότος ότι το καθήκον αυτό είναι ακόμα πιο λεπτό στις χώρες όπου τα επίπεδα των φορολογικών κρατήσεων είναι υψηλότερα.

2.3. Οι βραχυπρόθεσμες προοπτικές (1995-1996)

2.3.1. Βασική προϋπόθεση για τη βραχυπρόθεσμη σταθεροποίηση της ανάπτυξης στην Ευρώπη είναι η ενδοευρωπαϊκή αύξηση της ιδιωτικής ζήτησης. Πράγματι, η ετήσια οικονομική έκθεση προβλέπει επιβράδυνση της αύξησης της εξωτερικής ζήτησης ιδίως στις ΗΠΑ, όπου οι διαδοχικοί περιορισμοί της νομισματικής πολιτικής θα αρχίσουν να αποδίδουν καρπούς. Στο πλαίσιο αυτό, η ΟΚΕ εκφράζει ανησυχίες για μεταγενέστερη υποτίμηση του δολλαριού έναντι των ευρωπαϊκών νομισμάτων, λόγω της κρίσης στο Μεξικό και της συνεχούς χρέωσης των νοικοκυριών στις ΗΠΑ. Μολονότι η υποχώρηση της τιμής του δολλαριού προκαλεί μείωση των τιμών των πρώτων υλών, επηρεάζει επίσης και την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων όχι μόνο έναντι των ΗΠΑ, αλλά και έναντι όλων των χωρών των οποίων τα νομίσματα είναι συνδεδεμένα με το δολλάριο.

2.3.2. Η Επιτροπή προβλέπει ότι οι επενδύσεις θα αποτελέσουν την κινητήρια δύναμη της ανάπτυξης το 1995 και 1996 (+ 6%), ενώ η κατανάλωση, που αντιπροσωπεύει περίπου τα 2/3 του ΑΕΠ της Κοινότητας, θα αυξηθεί επίσης κατά τα δύο προσεχή έτη, αλλά με χαμηλότερο ρυθμό (κατά 2 και 2,5% αντίστοιχα το 1995 και 1996).

2.3.3. Η ΟΚΕ τονίζει, ωστόσο, ότι δύο σοβαρά εμπόδια πρέπει να μετριάσουν την αισιοδοξία που επικρατεί:

2.3.3.1. Η κατάσταση στην αγορά απασχόλησης παραμένει στάσιμη. Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι, παρά την ανάπτυξη, το ποσοστό ανεργίας δεν μειώθηκε από το 1993 μέχρι το 1994· η απασχόληση ακολούθησε την ανάπτυξη με μια ορισμένη υστέρηση, ενώ η ανεργία συνέχισε να αυξάνεται κατά τους πρώτους μήνες του 1994, για να υποχωρήσει κατά τα τέλη της υπό εξέταση περιόδου. Για ολόκληρο το 1994, το ποσοστό ανεργίας ανήλθε σε 10,9% του ενεργού πληθυσμού έναντι 10,6% το 1993. Επίσης, η Επιτροπή τονίζει ότι ο αναμενόμενος ρυθμός ανάπτυξης για το 1995 και το 1996 (ήτοι 3% περίπου) δεν θα αρκεί για τη σημαντική μείωση της ανεργίας, εάν ληφθεί υπόψη η αύξηση της προσφοράς εργασίας: συνεπώς, το ποσοστό ανεργίας αν και υποχωρεί, θα πρέπει να διατηρηθεί

σε πολύ υψηλά επίπεδα κατά τα προσεχή έτη (προβλέπεται ότι θα είναι 10,4% το 1995 έναντι 8,8% το 1991).

2.3.3.2. Η αβεβαιότητα όσον αφορά την εξέλιξη των επιτοκίων, κυρίως των μακροπρόθεσμων

2.3.3.2.1. Τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια μετά από τη συνεχή πτώση που σημείωσαν από τις αρχές του 1993, φαίνεται να έχουν φτάσει στο ανώτατο επίπεδο: ειδικότερα, η διατήρηση από τη Bundesbank της «ψαλίδας» αύξησης της νομισματικής μάζας M3 από 4% έως 6% το 1995 δείχνει ότι δεν θεωρεί πλέον αναγκαίο να στηριχθεί η ανάπτυξη στην χαλάρωση της νομισματικής της πολιτικής. Επίσης, ο σταδιακός περιορισμός της νομισματικής πολιτικής των ΗΠΑ αφήνει μικρά περιθώρια χειρισμών στις Κεντρικές Τράπεζες της Ευρώπης. Εντούτοις, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή τονίζει ότι τα εν λόγω περιθώρια χειρισμών πρέπει να αξιοποιηθούν προοδευτικά και στο μέτρο που το επιτρέπει ο στόχος της σταθερότητας των ισοτιμιών.

2.3.3.2.2. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή διερωτάται κατά πόσο υπάρχουν δυνατότητες αποσύνδεσης της νομισματικής πολιτικής των ΗΠΑ από εκείνη της Ευρώπης. Πράγματι, κατά την τελευταία δεκαετία παρατηρήθηκε εντονότατη επέκταση των ροών κεφαλαίων που είχε ως αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση της αυτονομίας των κυβερνήσεων κατά την άσκηση της νομισματικής τους πολιτικής. Οι διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών αυξήθηκαν κατά παρέρκλιση από τα βασικά μεγέθη της οικονομίας. Στο πλαίσιο αυτό, χωρίς καλύτερο διεθνές οικονομικό συντονισμό, οι κεντρικές τράπεζες δεν μπορούν μόνες τους να διασφαλίσουν ένα αξιόπιστο πλαίσιο σταθερότητας των τιμών του συναλλάγματος.

2.3.3.2.3. Ωστόσο, η στήριξη της ανάκαμψης μέσω της εσωτερικής ζήτησης και ιδίως των επενδύσεων, όπως προβλέπει η Επιτροπή, προϋποθέτει κατ'αρχάς να μην επαναληφθεί το 1995 η αύξηση των μακροπρόθεσμων επιτοκίων που σημειώθηκε το 1994. Αυτό προϋποθέτει τη δημιουργία ενός αξιόπιστου πλαισίου σταθερότητας των τιμών που να βασίζεται σε μια συνετή νομισματική πολιτική και τη συνέχιση των προσπαθειών στον τομέα της εξυγίανσης των προϋπολογισμών. Άλλωστε, η πολιτική εξυγίανσης των προϋπολογισμών εξακολουθεί να είναι αναγκαία για να μην προσκορούσε η αύξηση των επενδύσεων στην ανεπάρκεια αποταμιεύσεων σε εθνικό επίπεδο, πράγμα που υπάρχει κίνδυνος να ασκήσει πιέσεις στα μακροπρόθεσμα επιτόκια και να έχει τελικά επιπτώσεις στο ισοζύγιο εξωτερικών πληρωμών.

2.3.4. Στο πλαίσιο αυτό, οι προβλέψεις της Επιτροπής για ανάκαμψη της ιδιωτικής κατανάλωσης, η οποία θα χρηματοδοτηθεί με μειώσεις της αναλογίας των εσόδων των νοικοκυριών που προορίζονται για αποταμιεύσεις, φαίνεται τουλάχιστο αισιόδοξη. Εκτός από την πολύ σχετική βελτίωση στην αγορά εργασίας, οι άλλες ενδείξεις φαίνεται να υποδηλώνουν ότι 1) η αύξηση των πραγματικών διαθέσιμων εισοδημάτων μπορεί να περιορισθεί, σε ορισμένα κράτη μέλη, με αλλαγές της φορολογικής πολιτικής και 2) οι αλλαγές στον καταμερισμό των εισοδημάτων θα τείνουν να προκαλέσουν, συνολικά, αύξηση των αποταμιεύσεων από το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών. Ειδικότερα, μεταξύ των παραγόντων που μπορούν να διατηρήσουν και, μάλιστα, να αυξήσουν τα επιτόκια των αποταμιεύσεων συγκαταλέγονται και οι εξής: α) οι συμπληρωματικές προσπάθειες εξυγίανσης των δημόσιων οικονομικών που πρέπει να συμφωνηθούν από διάφορα κράτη

μέλη στη συνέχεια: β) οι αβεβαιότητες όσον αφορά τα συστήματα κοινωνικής προστασίας, ιδίως τις συντάξεις: γ) η διατήρηση πραγματικά υψηλών αποδόσεων στις αγορές τίτλων και, τέλος, δ) η αυξανόμενη ανισορροπία μεταξύ των εσόδων από την εργασία και των εσόδων από ακίνητη περιουσία, τα οποία χαρακτηρίζονται από χαμηλότερη ροπή προς κατανάλωση. Στο πλαίσιο αυτό, η ΟΚΕ εκφράζει τις ανησυχίες της για τις επιπτώσεις που η αυξανόμενη και συνεχιζόμενη ανισορροπία μεταξύ των εσόδων από την εργασία, αφενός, και των εσόδων από τίτλους αφετέρου, θα μπορούσε να έχει στην κοινωνική συνοχή και τη μακροπρόθεσμη διατήρηση του ρυθμού ανάπτυξης.

2.3.5. Συνεπώς, μολονότι η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την ανάκαμψη της ανάπτυξης και των επιδόσεων των χωρών της Κοινότητας στον τομέα του πληθωρισμού, τονίζει ότι οι προϋποθέσεις για μια σταθερή και συνεχή ανάπτυξη το 1995 και 1996 δεν φαίνεται να πληρούνται κυρίως λόγω του προσωρινού χαρακτήρα ορισμένων φαινομένων στα οποία οφείλεται η ανάπτυξη το 1994 λόγω της διατήρησης υψηλού επιπέδου ανεργίας και λόγω της προβλεπόμενης επιβράδυνσης της αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών, και, μάλιστα, της στασιμότητάς της. Συνεπώς, αν και αποδέχεται ότι το πρωταρχικό μέλημα της εγχώριας νομισματικής πολιτικής στα κράτη μέλη πρέπει να είναι η διατήρηση των χαμηλών ποσοστών πληθωρισμού, η ΟΚΕ εκφράζει τις ανησυχίες της για τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της διατήρησης των μακροπρόθεσμων επιτοκίων σε υψηλά επίπεδα.

3. Οι πολιτικές για τη μεσοπρόθεσμη σταθεροποίηση της ενοίκιας συγκυρίας

3.0.1. Παρά την ανάκαμψη των οικονομικών δραστηριοτήτων, η ανεργία δεν υποχωρεί αρκετά. Συνεπώς, οι προκλήσεις που αποτέλεσαν, πριν από ένα χρόνο, το αντικείμενο της Λευκής Βίβλου «Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα, Απασχόληση» και των γενικών προσανατολισμών των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της Κοινότητας, οι οποίοι ορίζονται στη σύσταση του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 1994, εξακολουθούν να είναι επίκαιρες. Πρόκειται για την εφαρμογή των μακροοικονομικών και μικροοικονομικών πολιτικών που θα επιτρέψουν τη μετατροπή της ενοίκιας συγκυρίας σε διαρκές μεσοπρόθεσμο φαινόμενο και την αύξηση του αριθμού των θέσεων απασχόλησης που δημιουργεί η ανάπτυξη ώστε να σημειωθεί δραστική μείωση της ανεργίας το έτος 2000.

3.1. Ένα μακροοικονομικό πλαίσιο για συνεχή και μη πληθωριστική ανάπτυξη

3.1.1. Το μακροοικονομικό πλαίσιο πρέπει να επιτύχει τη δέουσα ισορροπία μεταξύ της σταθερότητας των τιμών — που είναι απαραίτητη για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας, τη διατήρηση της αποδοτικότητας των επενδύσεων και τη διευκόλυνση της μείωσης των επιβαρύνσεων του δημόσιου χρέους — και της υποστήριξης της ανάπτυξης που απαιτείται για την αύξηση της απασχόλησης.

3.1.2. Η διατήρηση μιας σταθερής και συνεχούς μεσοπρόθεσμης ανάπτυξης απαιτεί τη δημιουργία ενός ενοίκια

επενδυτικού κλίματος. Οι επενδύσεις, που διευκολύνονταν μέχρι τώρα από την επέκταση της εξωτερικής ζήτησης και την υψηλή αποδοτικότητα, εξαρτώνται από τη μείωση των μακροπρόθεσμων επιτοκίων και από μία βαθμιαία αύξηση της κατανάλωσης επειδή οι καταναλωτές θα ανακτήσουν την εμπιστοσύνη τους. Μεσοπρόθεσμα, αυτό θα εξαρτηθεί από τη βελτίωση της κατάστασης στην αγορά εργασίας. Βραχυπρόθεσμα, οι μισθολογικές πολιτικές θα πρέπει να αξιοποιήσουν τα περιθώρια χειρισμών που προκύπτουν από τη σημαντική μείωση των ποσοστών πληθωρισμού και τη σημαντική αύξηση της παραγωγικότητας κατά την τελευταία διετία.

3.1.3. Η αποκατάσταση της εσωτερικής ζήτησης, και ιδιαίτερα της ιδιωτικής κατανάλωσης, είναι ακόμη πιο σημαντική επειδή οι μη εξαγωγικοί τομείς δεν έχουν ακόμη ωφεληθεί από την ανάκαμψη. Όμως, στους τομείς αυτούς υπάρχει μεγάλος αριθμός μικρομεσαίων επιχειρήσεων που δεν είναι άμεσα εκτεθειμένες στο διεθνή ανταγωνισμό και των οποίων οι δυνατότητες δημιουργίας θέσεων απασχόλησης φαίνεται να είναι οι πλέον σημαντικές.

3.1.4. Μακροπρόθεσμα, θα είχε αρνητικές συνέπειες για την ανάπτυξη και την απασχόληση η παραγνώριση του ρόλου της εσωτερικής ζήτησης με την εφαρμογή πολιτικών που να αφορούν αποκλειστικά και μόνο την προσφορά.

3.1.5. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή παρατηρεί ότι ο συντονισμός της δημοσιονομικής, μισθολογικής και νομισματικής πολιτικής έχει βελτιωθεί κατά τα τελευταία χρόνια. Ο έλεγχος των προϋπολογισμών και η διατήρηση των ποσοστών αύξησης των πραγματικών μισθών σε επίπεδα χαμηλότερα από εκείνα της αύξησης της παραγωγικότητας επέτρεψαν τη χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής και την ταυτόχρονη διατήρηση του πληθωρισμού σε πολύ χαμηλά επίπεδα σε σχέση με τα επίπεδα ανάπτυξης που επετεύχθηκαν το 1994.

3.1.5.1. Στο πλαίσιο αυτό, τα μέτρα που λαμβάνονται σε ορισμένα κράτη μέλη για την ανεξαρτοποίηση των κεντρικών τραπεζών θα ευνοήσουν τη νομισματική σταθερότητα και θα αποτελέσουν θετικό στοιχείο για τη δημιουργία ενός αξιόπιστου πλαισίου σταθερότητας των τιμών.

3.1.5.2. Μολονότι, επιβάλλεται να ληφθούν συμπληρωματικά μέτρα για να περιορισθούν οι διαρθρωτικές αιτίες που προκαλούν τα ελλείμματα του προϋπολογισμού και να διευκολυνθεί με τον τρόπο αυτό η μείωση των μακροπρόθεσμων επιτοκίων και η αύξηση των επενδύσεων, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εκφράζει ανησυχίες για το κατά πόσο ορισμένα κράτη μέλη μπορούν να τηρήσουν τους στόχους και τις προθεσμίες που έχουν οριστεί στα πλαίσια της στρατηγικής σύγκλισης, διατηρώντας ταυτόχρονα τα επίπεδα ανάπτυξης που σημειώθηκαν το 1994. Ωστόσο, αναγνωρίζει ότι αυτό δεν πρέπει να θέσει υπό αμφισβήτηση τις αρχές του συντονισμού, του ελέγχου και της ενθάρρυνσης των μακροοικονομικών πολιτικών των κρατών μελών που είναι αναγκαίες για την ευρωπαϊκή συνοχή. Δεν κινδυνεύει όμως η συνοχή αυτή από τη στενότητα των εθνικών περιθωρίων χειρισμού στον τομέα της συγκυριακής ρύθμισης; Τα κριτήρια που ορίζονται στη Συνθήκη του Μάαστριχτ, με τους περιορισμούς που επιβάλλουν στους πολίτες ορισμένων κρατών μελών, αποτελούν σήμερα μείζονα εκλογική πρόκληση. Μήπως οι τελευταίες αναταραχές στις ευρωπαϊκές αγορές συναλλάγματος και οι διαφορές τόσο

των βραχυπρόθεσμων όσο και των μακροπρόθεσμων επιτοκίων μεταξύ των νομισμάτων που συνθέτουν το «σκληρό πυρήνα» του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος και των γνωστών ως αδύναμων νομισμάτων (ιταλική λίρα, πεσέτα, εσκούδο Πορτογαλίας) δεν αντανακλούν άραγε το νέο αυτό χρηματοοικονομικό κίνδυνο οικονομικής φύσεως;

3.1.6. Συνεπώς, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή τονίζει ότι το προϊόν της ανάπτυξης πρέπει να κατανεμηθεί με τρόπο ώστε να ενισχυθεί η εσωτερική ζήτηση και να βελτιωθεί η κατάσταση της αγοράς εργασίας, χωρίς τη δημιουργία πληθωριστικών τάσεων.

3.1.6.1. Ειδικότερα, οι πολιτικές συγκράτησης των μισθών δεν πρέπει να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη. Κατά τη διαχείριση των πολιτικών αυτών πρέπει να λαμβάνονται υπόψη πολιτικά και κοινωνικά θέματα. Εάν οι μισθοί υστερούν υπερβολικά σε σχέση με την απόδοση του κεφαλαίου, η οικονομία θα παρουσιάσει φαινόμενα υστέρησης και θα προκύψουν κοινωνικές συγκρούσεις επιζήμιες για την ανάπτυξη και την απασχόληση.

3.1.6.2. Η οικονομική πολιτική θα πρέπει επίσης να χαράσει ένα πλαίσιο που να καθιστά δυνατή την ανακατανομή των πόρων για την εξασφάλιση της αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών που έχουν χαμηλά έσοδα και των οποίων η ροπή προς κατανάλωση είναι εντονότερη. Για να αποφευχθεί η αύξηση του κόστους της εργασίας και για να μην προβληθούν εμπόδια στις πολιτικές εξυγίανσης των προϋπολογισμών, όλες οι κατηγορίες εισοδημάτων πρέπει να συμμετάσχουν στις προσπάθειες αλληλεγγύης έναντι των θυμάτων της κρίσης.

3.2. Μια εμπορική πολιτική που να ευνοεί τη συνεργασία

3.2.1. Λόγω της παγκοσμιοποίησης και του όλο και πιο εντονότερου ανταγωνισμού, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, επαναλαμβάνοντας τα λόγια του Προέδρου Jacques Delors, υποστηρίζει μια ανοιχτή αλλά όχι «απροστάτευτη» ευρωπαϊκή οικονομία. Υπό το πρίσμα αυτό, η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της τόσο για το γεγονός ότι τα πορίσματα του Γύρου της Ουρουγουάης έγιναν αποδεκτά από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης με τη δημιουργία του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου τον Ιανουάριο του 1995, το σύστημα πολυμερών σχέσεων που είναι σήμερα ανανεωμένο και προσαρμοσμένο στην παγκοσμιοποίηση της οικονομίας. Στο πλαίσιο του νέου αυτού οργανισμού, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να μεριμνήσει ώστε να ενισχυθεί το πολυμερές σύστημα συναλλαγών. Ειδικότερα, οι εμπορικές σχέσεις των βιομηχανικών χωρών πρέπει να ρυθμίζονται βάσει αμοιβαιότητας, ενώ χρειάζεται να καταπολεμηθούν οι τάσεις προς πρακτικές μονομερών παρεμβάσεων και διμερών συναλλαγών που εισάγουν διακρίσεις και εξακολουθούν να είναι υπεράριθμες: πρέπει επίσης να επιτευχθεί η κατάργηση των φραγμών μεταξύ των εθνικών αγορών. Η Επιτροπή εκφράζει την ευχή να συμβάλει η Ευρωπαϊκή Ένωση στη ρύθμιση των προβλημάτων αυτών στα πλαίσια του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου ώστε να δημιουργηθούν πραγματικά θεμιτοί όροι ανταγωνισμού.

3.2.2. Λόγω του πολλαπλασιασμού των περιφερειακών προτιμησιακών συμφωνιών και των συμφωνιών συνεργασίας που συνάπτονται στην Αμερικανική Ήπειρο και στην Νοτιοανατολική Ασία, η εμπορική πολιτική της Κοινότητας πρέπει να αναπτύξει τις εμπορικές της συναλλαγές με τις οικονομίες των πλησιέστερων τρίτων χωρών της κοινοτικής ζώνης, τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (ΧΚΑΕ) και τις χώρες της λεκάνης της Μεσογείου. Η στρατηγική της «προέκτασης» των ΧΚΑΕ, που εγκαινιάστηκε επίσημα στη σύνοδο κορυφής του Έσσεν, αποτελεί σημαντικό βήμα προόδου προς τη διαδικασία προσέγγισης και ανάπτυξης των οικονομιών αυτών. Η απόφαση να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην κοινοτική αγορά των προϊόντων που προέρχονται από τις χώρες αυτές, πρέπει να συνοδεύεται από ενίσχυση για οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Εκτός από τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, θα πρέπει να υπάρξει ενεργός συμμετοχή στην ανασυγκρότηση, με τη μορφή συμβουλών σε διάφορους τομείς, όπως στον τεχνικό, διοικητικό, εκπαιδευτικό κλπ., για να μπορέσουν οι χώρες αυτές να επιλύσουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά τη μετάβασή τους προς μια οικονομία της αγοράς.

3.2.3. Μολονότι η προτεραιότητα που έχει η συνεργασία με τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης είναι απόλυτα δικαιολογημένη, δεν πρέπει ωστόσο να αγνοούνται οι χώρες της λεκάνης της Μεσογείου με τις οποίες υπάρχουν ακόμη εντονότερες σχέσεις αλληλεξάρτησης στον τομέα της ενέργειας, του περιβάλλοντος, της μετανάστευσης ή των επενδύσεων, αν και οι χώρες αυτές δεν πρόκειται να ενταχθούν άμεσα στην ΕΕ, η τελευταία πρέπει να τις βοηθήσει κατά την οικονομική τους «απογείωση», ώστε οι αυξανόμενες διαφορές ευημερίας να μην επιδεινώσουν την πολιτική και κοινωνική αστάθεια στις περιοχές αυτές.

3.2.4. Τέλος, η Ευρώπη πρέπει βραχυπρόθεσμα να επωφεληθεί από το σφρίγος των αγορών της Νοτιοανατολικής Ασίας. Πράγματι, οι χώρες αυτές επιδεικνύουν όλο και μεγαλύτερο δυναμισμό που οφείλεται εν μέρει στα καλά αποτελέσματα στον τομέα των εξαγωγών το 1994. Κατά την επόμενη διετία, η Επιτροπή προβλέπει ότι το πραγματικό ποσοστό αύξησης των εισαγωγών των δυναμικών οικονομιών της Ασίας θα διατηρηθεί σε επίπεδα άνω του 12%.

3.2.5. Μολονότι η ΟΚΕ τάσσεται υπέρ ενός ανοικτού διεθνούς κλίματος, του μόνου ικανού να δώσει τελικά μια νέα ώθηση στην ανάπτυξη μέσω της καλύτερης ανακατανομής του παγκόσμιου πλούτου, εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι οι πολιτιστικές, κοινωνικές ή περιβαλλοντικές ανάγκες των χωρών δεν έχουν ληφθεί υπόψη κατά τη θέσπιση των κανόνων που διέπουν τις πολυμερείς συναλλαγές.

3.2.5.1. Ειδικότερα, κατά τη γνώμη της ΟΚΕ, το άνοιγμα των συναλλαγών πρέπει να συμβάλει στην κοινωνική πρόοδο των χωρών που βρίσκονται στο στάδιο του εκβιομηχανισμού. Όμως, οι κανόνες της ΓΣΔΕ δεν επιτρέπουν προς το παρόν την εφαρμογή των συμβάσεων που συνήφθησαν στο πλαίσιο της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας. Συνεπώς, η ΟΚΕ τονίζει ότι πρέπει να εξεταστούν τα κοινωνικά αυτά θέματα κατά προτεραιότητα από το νέο Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου σε συνεργασία με το Διεθνές Γραφείο Εργασίας, και να ενθαρρυνθεί η επικύρωση των συμβάσεων της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας.

3.2.5.2. Επίσης, στο πλαίσιο της Επιτροπής Εμπορίου και Περιβάλλοντος, η ΟΚΕ εκφράζει την επιθυμία να καταβάλει η ΕΕ προσπάθειες ώστε να επιτύχει τη θέσπιση και την αποτελεσματική εφαρμογή κριτηρίων για την προστασία του περιβάλλοντος που να μην εισάγουν διακρίσεις όσον αφορά το διεθνές εμπόριο.

3.3. *Αξιοποίηση της ανάκαμψης για την πραγματοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που βελτιώνουν την ανταγωνιστικότητα και αυξάνουν τον αριθμό των θέσεων απασχόλησης τις οποίες δημιουργεί η ανάπτυξη*

3.3.1. Η Επιτροπή υπολογίζει ότι το επίπεδο διαρκούς και σταθεράς ανάπτυξης της ευρωπαϊκής οικονομίας μέχρι τα τέλη του αιώνα θα κυμαίνεται μεταξύ 3 και 3,5% ετησίως, πράγμα που θα επιτρέψει τη μείωση της ανεργίας κατά 7% περίπου του ενεργού πληθυσμού στην Ευρώπη. Ο στόχος του 5%, που ορίζεται από τη Λευκή Βίβλο, δεν θα είναι δυνατό να επιτευχθεί εάν δεν επανορθωθούν οι διαρθρωτικές αδυναμίες της ευρωπαϊκής οικονομίας όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα και τη λειτουργία της αγοράς εργασίας.

3.3.2. Ένας πρωταρχικός στόχος είναι η αξιοποίηση του οικονομικού δυναμικού της εσωτερικής αγοράς τόσο με την κατάργηση των εμποδίων στις συναλλαγές, αλλά όσο και με την υλοποίηση των διευρωπαϊκών δικτύων στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών. Στο πλαίσιο αυτό, η ΟΚΕ εκφράζει την επιθυμία να θεθούν τάχιστα σε εφαρμογή τα προγράμματα επενδύσεων των δεκαετησάρων μεγάλων έργων που η σύνοδος κορυφής του Έσσεν θεώρησε ότι έχουν προτεραιότητα, ώστε να μην χαθεί η ευκαιρία ανάκαμψης των οικονομιών των κρατών μελών. Η ΟΚΕ κρίνει ότι μια άμεση χρηματοδοτική πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης δικαιολογείται όχι μόνο από τη διακρατική διάσταση ενός παρόμοιου σχεδίου, αλλά και από τις σημαντικές εξωτερικές οικονομίες που τα δίκτυα αυτά μπορούν να δημιουργήσουν στην Ευρώπη. Τέλος, μια κοινοτική πρωτοβουλία είναι πολύ πιθανό να προσφέρει επαρκείς εγγυήσεις στις κεφαλαιαγορές που να εξασφαλίσουν κόστος χρηματοδότησης του σχεδίου χαμηλότερο από εκείνο που θα προέκυπτε από δανεισμό σε εθνικό επίπεδο.

3.3.3. Η ΟΚΕ έχει επίγνωση του γεγονότος ότι η μακροπρόθεσμη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας εξαρτάται από ποιοτικά κριτήρια: βασίζεται στην ανάπτυξη μιας αποδοτικής και καινοτόμου βιομηχανίας η οποία να επενδύει στις αγορές προηγμένης τεχνολογίας που παρουσιάζουν μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης. Υπό το πρίσμα αυτό, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας απαιτεί πολιτικές προώθησης των άυλων επενδύσεων, ιδίως της κατάρτισης και της μαθητείας, ώστε να μπορέσει η Ευρώπη να αξιοποιήσει πλήρως τις παραγωγικές δυνατότητες του εργατικού της δυναμικού. Πρόκειται συγκεκριμένα για τη βελτίωση της ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης με τρόπο ώστε να ανταποκρίνεται στις συγκεκριμένες ανάγκες της βιομηχανίας. Πρέπει να δημιουργηθούν γέφυρες μεταξύ σχολείου και επιχειρηματικού κόσμου, η δε συνεχής κατάρτιση και επιμόρφωση στις επιχειρήσεις πρέπει να ενθαρρυνθούν με φορολογικά κίνητρα.

3.3.4. Οι τεχνολογικές αυτές μεταβολές θα απαιτήσουν τη μετατροπή σημαντικού αριθμού θέσεων απασχόλησης σχετικά υψηλού επιπέδου προσόντων σε ιδιαίτερα παραγωγικούς τομείς, και θα έχουν ως αποτέλεσμα τη μετατόπιση δραστηριοτήτων έντασης εργασίας. Για το λόγο αυτό, όπως τονίζεται στη Λευκή Βίβλο, το ενδιαφέρον δεν πρέπει να επικεντρωθεί μόνο στον «τρόπο παραγωγής», αλλά και στην πρόβλεψη των νέων προσωπικών και συλλογικών αναγκών που δημιουργούνται από τις δημογραφικές και κοινωνικοοικονομικές μεταβολές στα τέλη του αιώνα, ώστε η επιδίωξη της ανταγωνιστικότητας να μην καταλήξει σε απώλεια μεγάλου αριθμού θέσεων απασχόλησης στην οικονομία γενικότερα.

3.3.5. Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που συνήλθε στο Έσσεν στις 9 και 10 Δεκεμβρίου 1994, υπενθύμισε την επιτακτική ανάγκη εφαρμογής διαρθρωτικών μέτρων για τη βελτίωση της κατάστασης της απασχόλησης. Τόνισε επίσης το σημαντικό ρόλο που έχει «ο διάλογος μεταξύ των κοινωνικών εταίρων και του πολιτικού κόσμου» για την εφαρμογή των μέτρων αυτών. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ανέφερε επίσης πέντε τομείς δράσης για την καταπολέμηση της ανεργίας στην Ευρώπη: την προώθηση των επενδύσεων στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης, την αύξηση του αριθμού των θέσεων εργασίας που δημιουργεί η ανάπτυξη, τη μείωση των άμεσων μισθολογικών δαπανών, την αύξηση της αποτελεσματικότητας της πολιτικής απασχόλησης, την ενίσχυση των μέτρων υπέρ των εργαζόμενων που διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο.

3.3.5.1. Η ΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι μακροπρόθεσμα η εκπαίδευση και η συνεχής κατάρτιση αποτελούν τα καλύτερα μέσα για τη βελτίωση της κινητικότητας των εργαζομένων και της ικανότητας προσαρμογής τους σε μεταβολές που οφείλονται στην τεχνολογική πρόοδο και, κατ' επέκταση, για την εξισορρόπηση της προσφοράς και της ζήτησης εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, η εκπαίδευση δεν φαίνεται μόνο ότι αποτελεί βασικό παράγοντα για τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη, αλλά και παράγοντα κατανομής του πλούτου. Εντούτοις, τα σημερινά εκπαιδευτικά συστήματα δεν μπορούν πλέον να ικανοποιήσουν τις νέες ανάγκες: όχι μόνο για λόγους που έχουν σχέση με τον προϋπολογισμό αλλά και επειδή τα επαγγέλματα του μέλλοντος θα απαιτούν βελτίωση της κατάρτισης εφ' όρου ζωής. Στο σημείο 3.3.3 τόνισαμε ότι η βελτίωση των προσόντων, που είναι απαραίτητη για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της ανταγωνιστικότητας, θα απαιτήσει τη δημιουργία συνεργιών μεταξύ σχολείου και επιχειρηματικού κόσμου. Προς το σκοπό αυτό, η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την απόφαση της Επιτροπής να προβεί τάχιστα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, σε εξέταση των δυνατοτήτων παροχής κινήτρων σε επιχειρήσεις και ιδιώτες για τη διενέργεια επενδύσεων στον τομέα της συνεχούς κατάρτισης.

3.3.5.2. Η ΟΚΕ παρατηρεί ότι, μεσοπρόθεσμα, η μείωση των μισθολογικών δαπανών, ιδίως η ανειδίκευτη εργασία, φαίνεται αναγκαία για την προώθηση ευνοϊκών για την απασχόληση μεταβολών. Ωστόσο, η μείωση των υποχρεωτικών εισφορών που επιβάλλονται στις αποδοχές δεν πρέπει να θέσει

σε κίνδυνο τα επίπεδα κοινωνικής προστασίας που έχουν άλλωστε θετική επίδραση στην ανάπτυξη και την απασχόληση μέσω της ανακατανομής των εισοδημάτων που πραγματοποιούν. Το πρότυπο χρηματοδότησης που βασίζεται στους μισθούς πρέπει να αντικατασταθεί υποχρεωτικά από ένα ευρύτερο και εναλλακτικό σύστημα χρηματοδότησης. Οποιοδήποτε και αν είναι οι εναλλακτικοί τρόποι χρηματοδότησης που θα επιλεγούν, επιβάλλεται να εκτιμηθούν οι επιπτώσεις τους στην ανακατανομή των εσόδων, καθώς επίσης και οι επιδράσεις τους στην ανάπτυξη και την απασχόληση. Τέλος, η ΟΚΕ υπενθυμίζει ότι δεν θα είναι δυνατό να δημιουργηθεί μία οικονομική και νομισματική ένωση χωρίς κοινωνική σύμπνοια. Οι μεταρρυθμίσεις που είναι απαραίτητες για την εξασφάλιση της μελλοντικής βιωσιμότητας των συστημάτων κοινωνικής ανάπτυξης στις διάφορες χώρες πρέπει να συντονιστούν για να βελτιωθεί η επιθυμητή σύγκλιση στον τομέα της κοινωνικής κάλυψης και να αποφευχθεί το «κοινωνικό ντάμπινγκ».

3.3.5.3. Η διευθέτηση του χρόνου εργασίας κάθε ατόμου αποτελεί φυσικά μια ενδιαφέρουσα προσέγγιση για την αύξηση του αριθμού των θέσεων απασχόλησης που δημιουργεί η ανάπτυξη, υπό την προϋπόθεση ότι αντιπροσωπεύει πραγματική βελτίωση της ποιότητας ζωής του εργαζόμενου και δεν προκαλεί επιπρόσθετες δαπάνες στις επιχειρήσεις. Σε ορισμένους τομείς οι βελτιώσεις της παραγωγικότητας που οφείλονται στη μείωση του χρόνου εργασίας, σε συνδυασμό με μια μείωση του κόστους του κεφαλαίου μέσω αύξησης της διάρκειας χρησιμοποίησης των μηχανημάτων και μείωσης των κοινωνικών εισφορών, ενδέχεται να δημιουργήσει μεγάλα περιθώρια χειρισμών στις διαπραγματεύσεις. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κρίνει ότι μια πολιτική μείωσης του χρόνου εργασίας με τη δημιουργία αντίστοιχων θέσεων απασχόλησης αποτελεί τομέα όπου μπορεί να επιτευχθεί συναίνεση προς όφελος της εργασίας.

3.3.5.4. Η ανάπτυξη υπηρεσιών που παρουσιάζουν μεγάλες δυνατότητες δημιουργίας θέσεων απασχόλησης, σε τομείς που προστατεύονται φυσιολογικά από το διεθνή ανταγωνισμό, αποτελεί μια ενδιαφέρουσα προσέγγιση. Υπό την επίδραση της εξέλιξης των τρόπων ζωής, των δημογραφικών μεταβολών, της αύξησης του επιπέδου δραστηριοτήτων ... εμφανίστηκαν νέες κοινωνικές ανάγκες που παραμένουν ανικανοποίητες: φύλαξη ασθενών παιδιών, υγειονομική και κοινωνική βοήθεια για ηλικιωμένους, βοήθεια σε νέους που αντιμετωπίζουν δυσκολίες, καθημερινή σχολική παρακολούθηση των μαθητών, προστασία του περιβάλλοντος και της φυσικής κληρονομιάς κλπ. Πρόκειται για υπηρεσίες των οποίων η οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική χρησιμότητα είναι ουσιαστική, αλλά οι υπηρεσίες αυτές δεν ικανοποιούνται. Η παρουσία επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας είναι ήδη εντονότατη στους νέους αυτούς τομείς δράσης: με την ενσωμάτωση και τη δημιουργία τοπικών κοινωνικών υπηρεσιών, οι επιχειρήσεις αυτές συμμετέχουν ενεργά στη σφαιρική πολιτική καταπολέμησης του αποκλεισμού που ορίζεται στη Λευκή Βίβλο. Ωστόσο, η ανάπτυξη της απασχόλησης στους τομείς αυτούς δραστηριότητας πρέπει να παρέχει επαρκείς εγγυήσεις για την αποτροπή της κοινωνικής απορύθμησης και την ανάπτυξη προσωρινών θέσεων απασχόλησης. Οι υπηρεσίες αυτές πρέπει κατ' αρχάς

να έχουν τα χαρακτηριστικά πραγματικών θέσεων απασχόλησης και να θεωρούνται ως τέτοιες από τους μισθωτούς. Επίσης, πρέπει να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα της αστάθειας της ζήτησης καθορίζοντας τις τιμές των υπηρεσιών αυτών ανάλογα με τα έσοδα ή μειώνοντας τις τιμές πώλησης με μείωση των κοινωνικών βαρών. Παράλληλα, η ανάπτυξη των υπηρεσιών αυτών προϋποθέτει μια συγχροτημένη προσφορά και τη θέσπιση προτύπων ποιότητας που να ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των καταναλωτών.

3.3.5.5. Όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των πολιτικών απασχόλησης, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρωτοβουλία της Επιτροπής που αποβλέπει στη θέσπιση διαδικασιών αξιολόγησης και παρακολούθησης. Η ΟΚΕ τονίζει ότι τα μέτρα υπέρ των ομάδων υψηλού κινδύνου έχουν συχνά ως αποτέλεσμα την εξεύρεση άλλων λύσεων χωρίς σαφή αύξηση της απασχόλησης.

3.3.5.6. Κατά τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, η αναδιοργάνωση της αγοράς εργασίας πρέπει να τηρεί τις αρχές τις ισότητας που χαρακτηρίζουν την ευρωπαϊκή κοινωνία. Υπό το πρίσμα αυτό, ο βαθμός ευελιξίας της αγοράς εργασίας πρέπει να παραμείνει συμβατός με το ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο και να μην έχει ως αποτέλεσμα την ανεξέλεγκτη απορύθμιση.

Βρυξέλλες, 30 Μαρτίου 1995.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Carlos FERRER
